

Liaona

O koya Ga sa Rawa me Noda iVakabula, t. 8

Na Veidina Cava Soti eda Vulica me Baleta na Yago ena Vuku ni Tucaketale? t. 14

Kunei na Galala mai na Veivakaleqai ni Veivakasagai, t. 22

Kila na Kemu Meca: Na Sala e na Vorati ni Va na iVadi Lawaki nei Setani, t. 30

Era vakaduria na tamata cakacaka e dua na ivakatakilakila ena vanua e tara tiko kina na Valetabu e Bern Switzerland. A vakatabui na valetabu ena Sepiteba 1955 mai vei Peresitedi David O. McKay. Oqori na imatai ni valetabu me tara ena taudaku ni Vualiku kei Amerika ka kena imatai me caka kina na cakacaka vakalotu ena dua tale na vosa sega ni vosa vakavalagi.

Na itaba e lolomataki mai na Valenivola ni
iTukutuku ni Lotu

ITUKUTUKU

- 4 **iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada: Era na Bula ena Vakabauta na Tamata Dodonu**
Mai vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
- 7 **iVaqa ni Veisiko: Bubului kei na Veiyalayalati ni Matabete**

E WAQANA
Na Tolu Na Meri Ena iBulubulu, mai vei William-Adolphe Bouguereau

ITUKUTUKU E VAKARAITAKI

- 8 **Na Veisorovaki ni iVakabula: Yavu ni Bula Vakarisito Dina**
Mai vei Elder Robert D. Hales
Ena vuku ni sa bula tiko o Koya, eda na bula kece tale vakakina.
- 14 **Na Tucaketale i Jisu Karisito kei na Dina Baleta na Yago**
Mai vei David A. Edwards
Na Tucaketale i Jisu Karisito e vakavulica vei keda na dina cecere baleta na ituwaki tabu tawamudu ni yago.
- 22 **Na iKawakawa ki na iNuinui kei na Veivakabulai**
Mai vei Nanon Talley
E rawa vakacava vei iko se dua o lomana me kunea na vakacegu, inuinui, kei na veivakabulai ni oti e dua na ka butobuto ka veivakararawataki me vakataka na veivakasagai?

- 28 **Na iVola ni Taba Makawa: Na Kaukauwa Ni Talanoa Ni Matavuvale**
Mai vei Amneris Puscasu
Na nodra italanoa kei na bula na noqu qase e liu sa dau vaqaqa-cotaki au tikoga.
- 30 **Ia Tikoga na iValu**
Mai vei Elder Larry R. Lawrence
E wasea o Elder Laurence e va na ivadi i Setani kei na sala me ra vorati kina.

TABACAKAKA

- 20 **iVakatagi: Bau mai Vua**
Mai vei Steven K. Jones kei Michael F. Moody
- 38 **iYaloyalo ni Vakabauta: Skaidrite Bokuma**
- 40 **Domodra na Yalododonu Edaidai**
- 80 **Me Yacova ni da Qai Sota Tale: Na Kaukauwa ni Kalou**
Mai vei Elder Bruce R. McConkie

44 Kila na Nomu Veivakalougata-taki Vakapeteriaki
 Mai vei Allie Arnell kei Margaret Willden
Na veivakalougatataki vakapeteriaki sa vaka na noda dui mape ni gaunisala. Ogo e so na ivakasala mo muataka kina na nomu.

48 Na Vakavakarau ena iLakolako Vou
 Mai vei Karina Martins Pereira Correira de Lima
Au lomalega, kau vakatitiqa ka rere niu vakarau tekiuna na noqu matavuale vakai au. Meu kunea vakacava na vakacegu?

Saga mo raica na Liaona ka vunitaki tiko ena loma ni ilavelave ogo. Vakasama: E ramase beka?

50

50 Meu na Vuli Vakacava ena Noqu Vakasama vata kei na Yaloku?

Na cava na sala ni Turaga me kunei kina na noqu isaunitaro ka kilai vinaka kina na ivolanikalou?

52 Taurivaka kina nomu bula na nomu vulica na Kosipeli
Vulica na sala o rawa ni vakayaco-ka vakalevu duadua kina ena nomu vulica na kosipeli.

56 Saunitaro mai vei ira na iLiuli ni Lotu: Na Sala Mo Kunea kina na Vakacegu Dina
 Mai vei Elder Quentin L. Cook

57 iVola Guilecavi, iVakadinadina Daunanumi
 Mai vei Abegail D. Ferrer
Au a guilecava talega na noqu ivola ni Lotu, na siga au a kerei kina meu wasea na itukutuku baleta na lotu. Ena rauta beka na noqu vosa rawarawa?

58 Era a Raici Koya
Wilika na veiivakadinadina ogo baleta na iVakabula sa Tucaketale ka raica na sala o rawa ni ivakadinadina talega kina ni Nona Tucaketale.

62 Noda Vanua Galala

63 iVolakabi: Cavutu na Mataivalu Vakarisito

64 Taro kei na iSaunitaro
Au na kila vakacava ni sa rogoca voli na noqu masu na Kalou?

79

66 Andrei kei na Vosa Ca
 By Julie C. Donaldson

68 iSaunitaro mai vua e dua na iApositolo: Meu na vukea vakacava noqu matavuale me kaukauwa?
 Mai vei Elder David A. Bednar

69 Vakavakarau ki na Valetabu e Veisiga
 Mai vei Joy D. Jones
Vulica na sala a cakava kina o Sister Jones e dua na lalawa bibi.

70 E Ramase o Star
 Mai vei Jane McBride
A rerevaka o Star na nona vakarau gole ki na Lalai ena imatai ni gauna. Ena rawa beka me kunea e dua na itokani?

72 Mo dua na Rarama!
 Mai vei Elizabeth Pinborough
Walu na sala mo dua kina na itokani vinaka.

73 Tukutuku Makawa Ni Lotu: Vakatei ni Kosipeli

74 Vakananumi Jisu
 Mai vei Lindsay Tanner
E vulica o Mia na veika e baleta na sakaramede.

76 iTalanoa kei Jisu: E Solia Vei Keda o Jisu na Sakaramede
 Mai vei Kim Webb Reid

79 Lili ni Siganimate

EPERELI 2016 20 NO. 1
LIAONA 14444 858

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Eadaidai

Na Mataveiliutaki Taumada: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua:

Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Edita: Joseph W. Sitati

iVukevuke ni Edita: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Dauvakasala: Brian K. Ashton, Jean B. Bingham, LeGrand R. Curtis Jr., Christoffel Golden, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopischke, Larry R. Lawrence, Carole M. Stephens

Manidia Dairekita: Peter F. Evans

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Edita: Adam C. Olson

iVukevuke Manidia Edita: Ryan Carr

Veivuke ena Tabaivola: Cremilda Amaral

Volavola kei na Edita: Bethany Bartholomew, Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirik, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Anne Selu, Marissa Widdison

Manidia Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Tadd R. Peterson

Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hincley, Eric P. Johnson, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Rachel Smith, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabaivola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Glen Adair, Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty, Derek Richardson

Tabaki taumada: Joshua Dennis, Ammon Harris

Dairekita ni Tabaivola: Steven T. Lewis

Dairekita ni Veivotayaki: Troy K. Vellinga

Me vakau na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na Liaona, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudua, me vakavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamacala tale e so mai na Valenivolavola Liu ni Lotu, e na talevoni 3388900 e Suva.

Me baleta na sausaumi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratara ki na nomuni sitoa ni Lotu se iluilui ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakatataro ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.lds.org; ena i-meli ki na liahona@ldschurch.org; se ena meli ki na Liaona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na Liaona (vakadewataka na iVola i Momani ni "kabasi" se "idusidusi") sa vakadewataka oti ena vosa vaka- Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakararawataka), Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finiladi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonesia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malaqasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipi, Suwiteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudua.)

© 2017 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyaloalo era tiko ena Liaona me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yani ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

April 2017 Vol. 20 No. 1 LIAHONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Vakasama ni Lotu Vakamatavuvale

Na ilavelave ogo era umani tu kina na itukutuku kei na itaviqaravi e rawa ni ra vakayagataki ena lotu vakamatavuvale. Ogo e rua na kena ivakaraitaki.

"Era a Raici Koya," tabana 58: Ni dou wilika oti vakamatavuvale na itukutuku ogo, e rawa ni dou veivosakitaka na sala eso e rawa ni dou ivakadinadina bula kina kei Karisito ni dou se bera mada ga ni raici Koya e matamudou. E rawa ni o vakasamataka eso na ka mo toro volekata kina na iVakabula me vaka nomu vaqara na madigi ni veiqaravi vei ira na ise ena nomu itikotiko, vulica me baleta na nona bula na iVakabula ena gauna ni vuli ivolanikalou, veimei me rawa kina vei rau na veiwatini me rau lako ki na valetabu, se vukea e dua na itokani e vakaleqai tu. E rawa talega ni o sarava na vidio ena mormon.org/easter ka vakananuma vakatitobu na kena bibi o Karisito kei na Nona Tucake tale ena noda bula.

"Vakavakarau ki na Valetabu e Veisi-ga," tabana 69: E rawa ni o vakasamataka me dua "na bogi ni tuvakawa kei na valetabu" me baleta na lotu vakamatavuvale. E rawa ni o vulica na kena tuvai vakamatavuvale na yaca me baleta na ivolatukutuku ni matavuvale se veivosakitaka na bibi ni cakacaka vakalotu ni valetabu ka raica na iyaloalo ni valetabu e veiyasai vuravura. Kevaka o tiko volekata e dua na valetabu, e rawa ni o dau gade ki na lomanibai ni valetabu ka veitalanoataka na kena rawa ni vakavolekataki keda vei Tamada Vakalomalagi na valetabu ka da vakila na Nona loloma.

ESO TALE ENA INITANETI

Era sa vakarautaki tu na Liahona kei na veivola tale eso ni Lotu ena vuqa na vosa ena languages.lds.org. Sikova na [facebook.com/liahona.magazine](https://www.facebook.com/liahona.magazine) (sa tu ena kena Vakavalagi, Potukali kei na Sipi) me kunei kina na itukutuku veivakauqeti, vakasama ni lotu vakamatavuvale, kei na ivola eso o na rawa ni wasea vei ira na itokani kei na nomu matavuvale.

IULUTAGA ENA ILAVELAVE OGO

Na naba e tukuna tiko na imatai ni tabana ni vosa o ya.

Bula tawamudu, 8, 14

iNuinui, 22, 48

iVakadinadina, 38, 50, 57, 58

iVakaraitaki, 72

Jisu Karisito, 8, 14, 30, 56, 58, 74, 76, 79

Kaukauwa vakayalo, 4, 30, 63, 80

Kila-ka, 50, 52

Masu, 41, 62, 64

Matabete, 7, 80

Matavuvale, 28, 42, 48, 68

Na sokalou ena valetabu, 69

Sakaramede, 74, 76

Siganimate, 14, 58, 76, 79

Tucaketale, 8, 14, 58, 76, 79

Tukutuku Makawa ni Lotu, 73

Tuva Kawa, 28

Vakabauta, 4, 38, 41, 48, 80

Vakacegu, 48, 56, 62, 66

Valu mai Lomalagi, 30

Veiqaravi, 4, 42, 68

Veisorovaki, 8, 22, 74, 76

Veitemaki, 30, 63

Veitokani, 70, 72

Veivakabulai, 22

Veivakalougatataki vakapeteriaki, 44

Veivakasagai, 22

Veiyalayalati, 7

Vosa, 40, 66

Vuli ivolanikalou, 43,

52, 57

Yago, 14

Yaloqaga, 40, 57, 63

Yalo Tabu, 50

**Mai vei Peresitedi
Dieter F. Uchtdorf**

Karua ni
Daunivakasala
ena Mataveiliutaki
Taumada

ERA NA BULA ENA VAKABAUTA NA TAMATA DODONU

Na Rapai kei na Daucaka Sovu

E dua na itukuni makawa vaka-Jiu ni daucaka sovu ka sega ni vakabauta na Kalou. Ena dua na siga erau a lako tiko kei na dua na rapai, qai kaya, “E dua na ka au sega ni rawa tiko ni ciqoma. Eda sa lotu tu ena vica na udolu na yabaki sa oti. Ia ena veivanua kecega o rai kina sa tu kina na ca, cakacaka vakailawaki, sega ni dina, sega ni dodonu, mosi, viakana, kei na ivalavala kaukauwa. Kena irairai ni se sega ni vakavinakataka rawa na vuravura na lotu. O koya au na tarogi iko kina, na cava beka na kena yaga?”

A sega mada ni sauma na rapai ia a lako tikoga vata kei na daucaka sovu. Me yacova ni rau sa namata yani ki na dua na rara, era qito tiko kina ena qele na gonelalai era qeleqelea tu.

“E dua na ka au sega ni ciqoma rawa tiko,” e kaya cake o rapai. “Raici ira mada na gone oya. Sa tu vei keda na sovu ena vica na udolu na yabaki, ia era se duka ga na gone oya. Na cava na betena na sovu?”

E sauma yani na daucaka sovu, “Rapai, e sega ni dodonu me bilitaki na sovu me baleti ira na gone duka oqo. E dodonu me vakayagataki mada na sovu me qai rawa na kena inaki.”

E matadredredre o rapai ka kaya, “Donu vinaka.”

Me da Bula Vakacava?

Na iApositolo ko Paula, ni cavuta tiko nona vosa e dua na parofita ni Veiyalayalati Makawa, e vakalekalekataka na kena ibalebale me vakabauta ena nona vola, “Era na bula ena vakabauta na tamata dodonu” (Roma 1:17).

E rairai ena iyatuvosa rawarawa oqo eda sa kila kina na kedrau duidui na lotu malumalumu ka sega ni mana kei koya e tu kina na kaukauwa me veisautaka na bula.

Ia me da kila na ibalebale ni bula ena vakabauta, sa dodonu me da kila na cava na vakabauta.

Na vakabauta e levu cake sara mai na vakanananu walega. Sai koya na vakanananu vakatabakidua vua na Kalou ka salavata kei na cakacaka.

E sa levu cake mai na diva tiko.

E levu cake mai na dabe toka ga, deguvacu na uluda, ka kaya ni da duavata. Ni da kaya ni ra “dau bula ena vakabauta *na tamata dodonu*,” eda tukuna tiko ni da tuberi ka liutaki ena noda vakabauta. Eda *cakacaka* ena dua na iwalowale e tautauvata kei na noda vakabauta—sega ena yalo ni talairawarawa sega ni vakasamataki ia ena yalodei kei na lomana dina na noda Kalou kei na yalomatua sega ni voli rawa sa vakatakila mai o Koya vei ira na Luvena.

Na vakabauta me na salavata kei na cakacaka; ke sega sa mate walega (raica na Jemesa 2:17). E sega sara ga ni vakabauta oqori. E sega kina na mana me veisautaka e dua mada ga na tamata, qai sega sara na vuravura.

Na tagane kei na yalewa vakabauta era na nuitaka na Tamada Vakalomalagi dauloloma—ena gauna sara mada ga ni veilecayaki, ena gauna sara mada ga ni lomalomarua kei na kalouca ena gauna era sega ni rai vakavinaka kina se kila vakamatata.

Na tagane kei na yalewa vakabauta era dau lakova ena yalodina na sala vakatisaipeli ka segata me ra muria na ivakaraitaki ni nodra iVakabula lomani, ko Jisu Karisito. Na vakabauta e vakayaloqaqataki keda ka, vakauqeti keda me da vagoleya na yaloda ki lomalagi me da dolele yani, laveta cake, ka vakalougatataki ira na kainoda.

Na lotu sega ni cakacakataka sa vaka na sovu tawa tu ga ena kena pakete. E vakasakiti beka na ka e rawa ni cakava, ia na ka dina e lailai sara na kena kaukauwa me vakayaco veisau me yacova ni sa vakataucokotaka na kena inaki. Na kosipeli vakalesui mai nei Jisu Karisito e kosi-peli ni cakacaka. Na Lotu i Jisu Karisito e vakavuvulitaka na lotu dina me itukutuku ni inuini, vakabauta, kei na loloma cecere, oka kina nodra vukei na wekada ena veika vakayalo ka vakayago.

Ena vica na vula sa oti, keirau a lako kei na watiq, o Harriet, ena dua na gade vakamatavuvale kei ira eso

Peresitedi Uchtdorf kei na luvena yalewa, Antje, rau a sikova ira na ise ena nodra keba voleka e Athens, Greece.

na luvei keirau ena yasayasa vaka-Mediterenieni. Keirau a sikova eso na keba ni ise ka sota kei ira na veimata-vuvale mai na veimatanitu vakacacani ena ivalu. O ira oqo era sega ni da vakabauta vata, ia era tacida ka gane-da ka ra gadreva vakatotolo sara na veivuke. E lauti vakatitobu na yaloi keirau ni keirau raica sara ga e matai keirau na kena kau mai na veivuke, veivueti, kei na inuini ena nodra vakabauta cakacakataki na lewe ni noda Lotu vei ira na kainoda era leqa tu, era sega ni via wilika na nodra lotu, na vanua era lako mai kina, se na ituvaki ni nodra vuli.

Na vakabauta e vakaivuataki ena cakacaka e veigauna ena vakasinaita na uto ena yalovinaka, na vakasama ena yalomatua kei na kilaka, kei na yalo ena vakacegu kei na loloma.

Na noda vakabauta e rawa ni veivakalougatataki ka veivakayararataki

vakadodonu ruarua vei ira era tu wavoliti keda kei keda.

Na noda vakabauta e rawa ni vakasinaita na vuravura ena vinaka kei na vakacegu.

Na noda vakabauta e rawa ni veisautaka na veicati ki na veilomani kei na veimecaki ki na veitokani.

O ira na tamata dodonu, ena gau-na oya, era bula ena nodra cakacakataki nodra vakabauta; era bula ena nodra nuitaka na Kalou ka lakova na Nona sala.

Sai koya oqori na mataqali vakabauta e rawa ni veisautaka na tamata, mata-vuvale, matanitu, kei na vuravura. ■

VEIVAKAVULICI MAI NA ITUKUTUKU OQO

E vakamacalataka o Peresitedi Uchtdorf ni vakabauta e levu cake sara mai na vakaraitaki walega ni vakabauta. Na vakabauta dina na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito e gadrevi kina na cakacaka, kei na bula ena vakabauta e tu kina na mana me veisautaka na bula kei na vuvale. E rawa ni o sureti ira o vakavulica me ra wasea na veigauna eso era sa raica kina na veivakalougatataki kei na mana ni bula ena vakabauta—mai na ivakaraitaki yadua se na noda vakaraici ira toka na tani. Vakayaloqaqataki ira me ra masuta na veituberi me ra kila ka bulataka vakavinaka cake kina na kosipeli.

Qaravi Ira na Tamata ena Vakabauta

Ekaya vei keda o Peresitedi Uchtdorf ni noda vakabauta na Kalou e *dodonu* me “salavata kei na kena cakacakataki.” Ni sa “vakaivua vata na gugumatua,” vata kei na noda vakabauta, a vakamacalataka o koya, ni na “vakasinaiti . . . na yaloda ena vakacegu kei na loloma.” Ena kena yalataki na veivakalougatataki oqo, sa *rawa* meda vakayaco veisau, ka *rawa* meda raica oqo ena noda bula kevaka eda taura na gauna meda cakava na veiqaravi sinai ena vakabauta. Sa *rawa* mo masu ena veimataka mo kerea vua na Turaga na veivuke mo qaravi ira na tamata. Me vakataka, mo kerea *Vua* me vakaraitaka vei iko na gauna e gadreva kina e dua na gone na veivuke se na gauna e gadreva kina e dua na itokani na veivakacaucautaki Oti, ni ko sa vakauqeti vakayalo, mo cakava sara! Ke o cakava na nomu masu kei na veiqaravi oqo me vakaivakarau, sa qai yaco na nomu gugumatua yalodina me vakalougatataka na nomu bula kei na nodra bula eso tale. E yalataka o Peresitedi Uchtdorf ni sa *rawa* mo “veisautaka na tamata yadua, matavuvale, matanitu, kei na vuravura.”

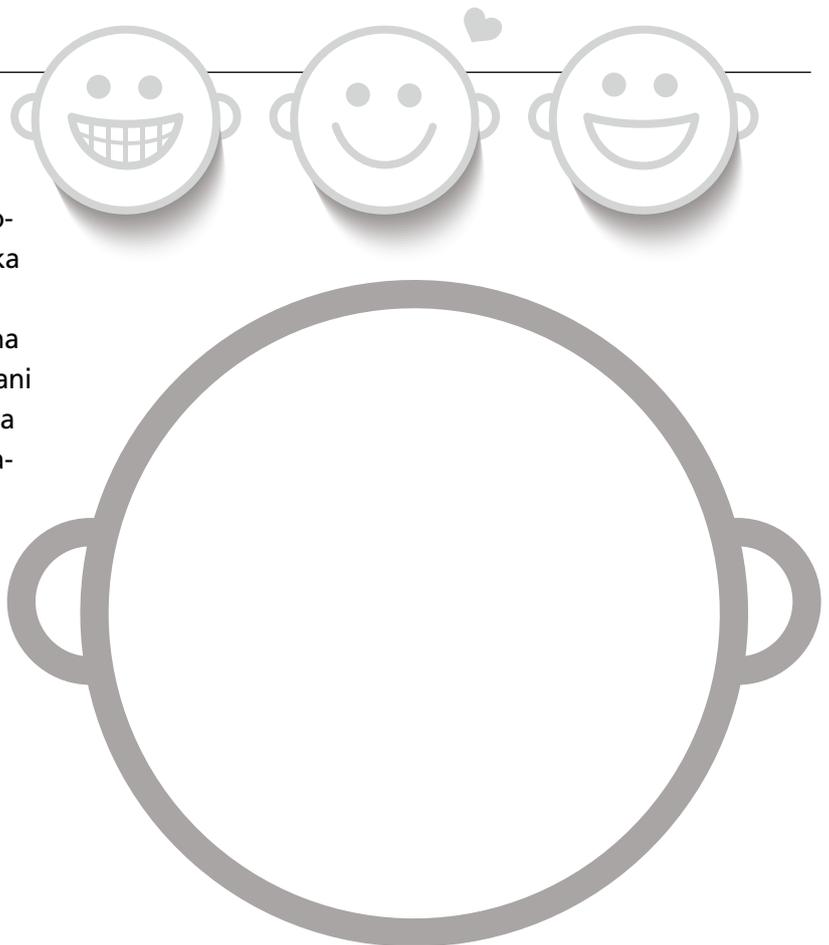

Nuitaka

Tovolea na itaviqaravi oqo kei na dua na itokani. Mo na vakararavi ka muria vakavinaka sara na nodra idusidusi.

Bobo na matamu, ni o sa taura toka e dua na peni se penikau e ligamu. Laiva vei nomu itokani me tukuna vei iko na vanua mo droinitaka kina na mata, ucu, gusu, kei na drauniulu ena matanitamata oqo. Qai raica mada. E vakacava beka? E *rawa* ni o rokataka na matanitamata ka droinitaka tale e dua me qitori tale!

Dau dredre ena so na gauna me da muria na idusidusi. Ia ni da tovolea me da muri Tamada Vakalomalagi ena noda vakarogoro ki na Yalo Tabu, ena vukei keda o Koya. E *rawa* ni da dau vakararavi tikoga *Vua*.

Bubului kei na Veiyalayalati ni Matabete

Vulica ena masumasu na itukutuku oqo ka vakasaqara na veivakauqeti mo kila na ka me wasei. Ena vakarautaki ira vakacava na luve ni Kalou yalewa ki na veivakalougatataki ni bula tawamudu na kena kilai deivaki na inaki ni iSoqosoqo ni Veivukei?

Na levu ga ni noda kila vinaka na marama na bubului kei na veiyalayalati ni matabete ni sa noda bula yadua, na kena levu cake noda ciqoma na veivakalougatataki kei na yalayala ni matabete.

E kaya o Elder M. Russell Ballard ena Kuoramu ni iApostolito Le Tinikarua, “O ira kece era sa cakava na veiyalayalati tabu kei na Turaga ka ra rokova na veiyalayalati oqori sa rawa ni ra ciqoma na ivakatakila yadua, me ra vakalougatataki ena veiqaravi ni agilosu, me ra veitaratara kei na Kalou, me ra rawata na taucoko ni kosipeli, ka me kena ilutua, me ra vakaiivotavota vata kei Jisu Karisito ena veika kecega e tu vei Tamada”¹

Na veivakalougatataki kei na yalayala ni bubului kei na veiyalayalati ni matabete sa baleta na tagane kei na yalewa talega. E kaya o Sister Sheri L. Dew, daunivakasala vakacegu ena Mataveiliutaki Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, “Na taucoko ni matabete sa umanaki tu ena cakacaka

Vakabauta
Matavuvale
Veivukei

vakalotu cecere duadua ni vale ni Turaga ena rawa me ciqomi duadua ga mai na nodrau cokovata e dua na tagane kei na yalewa.”²

Sa kaci kina vakaoqo o Sister Linda K. Burton, na Peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei, “Au sa sureti iko mo cavuqaqataka na bubului kei na veiyalayalati ni matabete, e tiko ena Vunau kei na Veiyalayalati 84:33-44. Ni caka oqo, au yalataka ni na vakarabailevutaka na Yalo Tabu na nomu kila vinaka na matabete ka vakauqeta ka laveti iko cake ena veisala totoka.”³

Na inaki ni ivakasala nei Josefa Simici ki na iSoqosoqo ni Veivukei o ya me vakarautaki ira na marama me ra “na taukena na madigi kei na veivakalougatataki kei na isolisoli ni matabete.” Oqo ena rawa ga ena cakacaka vakalotu ena valetabu.

“Na cakacaka vakalotu ni valetabu [sa] cakacaka vakalotu ni matabete, ia era [sega] ni solia na itutu vakalotu vei ira na tagane se yalewa. [Na cakacaka vakalotu oqo sa yaco] kina na yalayala ni Turaga ni o ira na nona tamata—yalewa kei na tagane—era na ‘vakalougatataki ena kaukauwa mai lomalagi’ [V&V 38:32].”⁴

iKuri ni iVolanikalou kei na iTukutuku
Vunau kei na Veiyalayalati 84:19-40; 121:45-46; reliefsociety.lds.org

IDUSIDISI

1. M. Russell Ballard, “Men and Women and Priesthood Power,” *Liahona*, Sept. 2014, 36.
2. Sheri L. Dew, ena *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu: Na iTukutuku kei na Cakacaka ni iSoqosoqo ni Veivukei* (2011), 146.
3. Linda K. Burton, “Priesthood Power—Available to All,” *Ensign*, June 2014, 39-40.
4. Gospel Topics, “Joseph Smith’s Teachings about Priesthood, Temple, and Women,” topics.lds.org.

Vakasamataka
Oqo

Na cava o rawa ni cakava mo kila vinaka cake kina ka rawata na veivakalougatataki yalataki ni bubului kei na veiyalayalati ni matabete?

GETHESEMANE, MAI VEI J. KIRK RICHARDS

**Mai vei Elder
Robert D. Hales**

Ena Kuoramu
ni iApositolo
Le Tinikarua

Na Veisorovaki ni iVakabula: YAVU NI BULA VAKARISITO DINA

*Eda na tucaketale ka yaco meda tawa mate rawa tale
baleta ga na solibula veisorovaki i Jisu Karisito.*

A tarogi vei Parofita Josefa Simici (1805–44) “Na cava so na ivakavuvuli bibi ni nomu lotu?” A qai sauma “Na yavu ni ivakavuvuli ni noda Lotu o ya na nodra ivakadinadina na iApositolo kei na Parofita me baleti Jisu Karisito, ni a mate, bulu, ka tucaketale ena ikatolu ni siga ka lako cake ki lomalagi; kei na veika kece tale eso e salavata kei na noda Lotu era sa tokona talega.”¹

Au vinakata meu voqataka e dua na ka ena itukutuku nei Josefa Simici. Na usutu ni veika kece eda vakabauta sai koya na noda iVakabula kei na Nona solibula veisorovaki—“na levu ni nona loloma na Kalou” (1 Nifai 11:16) ka a tala mai kina na Kalou na Luvena ki na vuravura oqo me vakayacora na Veisorovaki. Na usutu ni inaki ni bula i Jisu Karisito o ya me mai vakayacora na solibula veisorovaki. Na Veisorovaki sa yavu ni bula Vakarisito dina.

Cava na vuna kei na sala sa yaco kina na Veisorovaki ni iVakabula me usutu ni ivakavuvuli ni kosipeli ena Lotu kei na noda bula?

Yavu ni Vakabauta 1:3

E vakaoqo na ikatolu ni yavu ni vakabauta, “Keimami vakabauta ni na vakabulai na tamata kecega ena isoro nei Karisito, kevaka eda sa muria na vunau kei na ivakavuvuli ni itukutuku vinaka.”

Na “vakabulai” e tiko ena itukutuku oqo e tukuna tiko na kena rawati na ivakatagedegede cecere ni lagilagi ni matanitu silesitieli. Sa soli me ra tucaketale na tamata kecega era tadu mai ki vuravura, ia na kena rawati na bula tawamudu, na taucoko ni veivakalougatataki ni torocake tawamudu, e dodonu ki na tamata yadua me talairawarawa ki na lawa, ciqoma na cakacaka vakalotu, ka cakava na veiyalayalati ni kosipeli.

Cava na vuna me o Jisu Karisito, duadua ga, me sorovaka kina na ivalavala ca kei vuravura? Sa rawata o koya na veika kece sa lavaki kina.

Sa Lomani Koya na Kalou ka Naitaki Koya

A sucu o Jisu mai vei rau na Nona iTubutubu Vakalomalagi ena vuravura taumada. Sai Koya na Ulumatua nei Tamada Vakalomalagi. Sa digitaki tu mai o Koya mai na ivakatekivu. A talairawarawa ki na lewa nei Tamana. E tukuni vakavuqa ena ivolanikalou na Nona rekitaki Luvena tiko na Tamana.

Eda wilika ena Maciu, “Ka raica sa dua na domo mai lomalagi, sa kaya, “O koya oqo na noqu Gone ni toko, au sa dau vinakata vakalevu.” (Maciu 3:17).

E vola o Luke, “A sa rogo e dua na vosa mai na o, ka kaya, Oqo na noqu gone ni toko: dou rogoci koya” (Luke 9:35).

Ena valetabu e na vanua ko Vanuasautu ni oti na Veisorovaki ni iVakabula, era a rogoca na tamata na domo iTamana: “Raica oqo na noqu Gone ni Toko kau sa dau vinakata vakalevu” (3 Nifai 11; 7).

E tara sara ga na yaloqu niu wilika ena gauna sa vakararawataki tiko kina o Jisu ena were o Kecisemani, ni sa lomana ka yalololoma vakalevu na Tamana vua na Luvena sa Dua-bau Ga, a tala mai kina e dua na agilosu me mai vakaceguya ka vaqacotaki Koya (raica na Luke 22:43).

A Vakayagataka o Jisu na Nona Bula Galala me Talairawarawa Kina

Sa lomai Jisu ga me solia na Nona bula ena vukuda.

Ena Matabose Cecere mai Lomalagi, a kaya kina o Lusefa, na “kalokalo i vola siga” (Aisea 14:12; V&V 76:26–27),

“Raica, koi au oqo, mo ni talai au, ia au na vakabulai ira kece mai na tamata me sega ni dua e yali, raica au na kitaka vakaidina na ka oqo niu sa luvemuni, ia me vakarokorokotaki kina na yacaqu.

“Ia, raica, a sa kaya vei au na Luvequ Lomani, o koya au sa Daulomana ka’u sa Digitaka mai na ivakatekivu—I Tamaqu me yaco ga na lomamuni, ka me nomuni tiko ga na lagilagi ka sega ni mudu” (Mosese 4:1–2; raica talega na Eparaama 3:27).

Ena vuku ni loloma levu nei Luvena vei Tamana kei keda yadua, a kaya kina, “Mo ni talai au.” Ena gauna a kaya kina “mo ni talai au,” a vakayagataka kina na nona bula galala.

“Me vaka sa kilai au ko Tamaqu, ka me vaka kau sa kilai Tamaqu: kau sa solia talega na noqu bula ena vukudra na sipi. . . .

“A ka oqo sa lomani au kina ko Tamaqu, ni’u sa solia na noqu bula, me’u kauta tale.

“Sa sega e dua sa kovea oqo vei au, ia ka’u sa solia vakai au ga. Au sa rawata meu solia, ia kau sa rawata meu kauta tale. Ai vunau oqo sa solia mai vei au ko Tamaqu” (Joni 10:15, 17–18).

Ke a gadreva beka na iVakabula, sa rawa ki na udolu na agilosu me kauti Koya tani mai na kauveilatai ka vakadodonu sara vei Tamana. Ia a vakayagataka na Nona bula galala me solia na Nona bula ena vukuda, me taucoko kina na Nona ilesilesi ena vuravura oqo, ka vosota me yacova na ivakataotioti, me vakacavara kina na solibula veisorovaki.

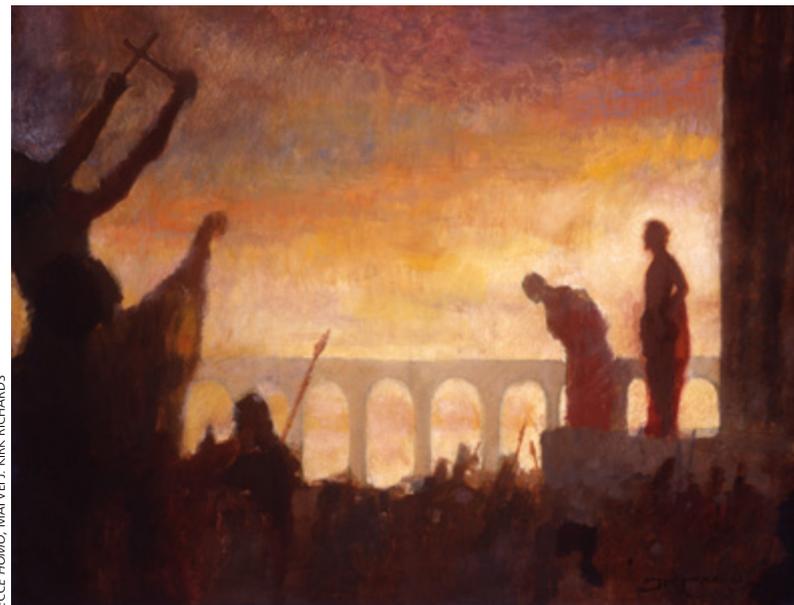
A vinakata o Jisu me gole mai ki vuravura, ka sa vakadonui kina o Koya. Ni sa lako mai, a kaya, “Niu sa sega ni lako sobu mai lomalagi meu kitaka na lomaqu, meu kitaka ga na loma i koya sa talai au mai” (Joni 6:38).

Sa Lesi Oti Tu Mai o Jisu

A vakatavulica o Pita, ni o Jisu “sa lesi e liu sa qai tauyavutaki e muri ko vuravura” (raica na 1 Pita 1:19–21).

Era a parofisaitaka tu mai na parofita ni itabagauna kecega na nona lako mai o Jisu Karisito kei na cava me Nona ilesilesi. Ena vakabauta cecere, a vakaraitaki vei Inoke me raica ena dua na raivotu totoka na sucu, mate, Lako Cake, kei na iKarua ni Lesu mai ni iVakabula:

“A sa raica tale ga ko Inoke na siga sa lako mai kina vakayago na Luve ni Tamata; a sa marau sara na yalona ka kaya: Raica sa laveti cake ko koya na Yalosavasava,

ECCE HOMO, MAI VETI. KIRK RICHARDS

io ko koya na Lami sa lewai me mate mai na ivakatekivu kei vuravura. . . .

“A sa kaya vei Inoke na Turaga: Raica oqo, a sa rai yani ko koya ka raica na Luve ni Tamata ni ra sa vakoti Koya ki na kauveilatai ko ira na tamata;

“A sa rogoca e dua na domo levu; ka sa vakabutobutotaki ko lomalagi; raica era sa rarawa na veika bula kecega sa bulia na Kalou; ka sa vutugu ko vuravura; sa kavida rua na veivatu; era sa tucake mai na yalododonu ka vakaisalataki ena iukuuku; a ra sa tu e na liga i matau na Luve ni Tamata. . . .

“A sa raica ko Inoke ni sa lako cake na Luve ni Tamata vua na Tamana. . . .

“A sa raica talega ko Inoke ni sa lako mai na Luve ni Tamata e na siga mai muri; io sa lewai vuravura ena ivalavala dodonu ena dua na udolu na yabaki” (Mosese 7:47, 55–56, 59, 65).

Ena 75 na yabaki ni bera ni sucu na Karisito, a vakadinadinataka kina o Amuleki: “Au sa kila ni na lako vakaidina mai na Karisito vei ira na luve ni tamata, ena mai bokoca na nodra ivalavala ca na nona tamata, ia ena mai sorovaka na nodra ivalavala ca na kai vuravura, me vaka sa yalataka na Turaga na Kalou” (Alama 34:8).

Sa Tu vei Jisu na Veika Cecere sa Lavaki e Duatani Tu

Sai Jisu Karisito duadua ga ena rawa ni cakava na solibula veisorovaki—a sucu mai vua na tinana e vuravura, o Meri, ka sa soli Vua na kaukauwa ni bula mai vei Tamana (raica na Joni 5:26). Ena vuku ni kaukauwa ni bula oqo, sa qaqa kina vei mate o Koya, sa sega na kaukauwa ni ibulubulu, ka sa yaco me noda iVakabula ka Dauveivakameautaki ka iVakavuvuli ni Tucaketale—sa yaco kina me yaco na veivakabulai ka sega na mate rawa tale vei keda kece. Eda na tucaketale ka yaco meda tawa mate rawa tale baleta ga na solibula veisorovaki i Jisu Karisito.

Sa Lomai Jisu Ga Me Sorovaka na iValavala Ca Taumada

E kaya na ikarua ni yavu ni vakabauta, “Keimami vakabauta ni na cudruvi na tamata ena vuku ga ni nona ivalavala ca, ka segai ena caka cala walega nei Atama.”

Ni da vakayagataka na noda bula galala, eda sa digitaka meda cakacakataka noda vakabauta. Ena yalomatua, eda sa rawa ni veivutuni; ni sega na Veisorovaki, ena sega ni rawa.

GRAY DAY GOLGOTHA, MAI VEI J. KIRK RICHARDS

Ena Mosese eda vulica, “A ra sa kaya kina vakaoqo ko ira na tamata, sa bokoca na ivalavala ca taumada na Luve ni Kalou, ka na sega tale ni saumi na nodra ivalavala ca na qase vei ira na luvedra; raica era sa savasava tu mai na ivakatekivu kei vuravura” (Mosese 6:54).

Enai ka 2 ni Nifai eda sa vakavulici vakavinaka kina:

“Ia me vaka sa yaco na mate ki na tamata kecega, sa kilikili me yaco na kaukauwa ni tucaketale mai na mate me vakayacori kina na inaki loloma i koya sa Bulia na ka kecega; ia sa kilikili me yaco na tucaketale mai na mate ena vuku ni nona lutu na tamata; ia na nona lutu sa vu mai na nona talaidredre; ia ni sa lutu na tamata, sa muduki tani kina mai na mata ni Turaga.

“Ia sa kilikili me vakacabori na isoro va-Kalou—ia kevaka sa sega, ena sega ni vakaisulu na yago vuca oqo me kakua tale ni vuca rawa. Ia era na sega ni sereki me tawamudu mai na imatai ni totogi sa tau vua na tamata. Ia kevaka era sa sega ni sereki, sa na lesu tale na yago oqo ki na qele me vuca ka rusa ka sega ni tucaketale” (2 Nifai 9:6–7).

O Jisu Duadua ga Sa Tamata Uasivi Duadua

Ena Vunau kei na Veiyalayalati, e kaya kina na iVakabula, “Tamaqu, mo ni nanuma na nona rarawa ka vakamatei ko Koya sa tawacala, io ko ni sa daulomani Koya vakalevu. Mo ni nanuma ni sa mai dave na nona dra na Luvemuni, io ko ni sa lewa me mai dave na nona dra, mo ni vakarokorokotaki kina” (V&V 45:4).

O Jisu ga na tamata sa uasivi duadua, ni sa sega vua na ivalavala ca. Na ibalebale ni isoro ena Veiyalayalati Makawa

o ya na sorovaki ni dra—sa tukuna tiko ni na yaco mai na solibula ni noda Turaga ka Dauveivueti ena kauveilatai me vakayacori kina na solibula veisorovaki. E liu a dau vakayacori na sorovaki ni dra ena valetabu ena gauna makawa, sa dau sorovaka o bete na lami sega ni ca, sa uasivi duadua ena ka kecega. Na iVakabula sa vakatokai tiko ena ivolanikalou me “Lami ni Kalou” ena vuku ga ni sa savasava sara (raica na, me vakataka, Joni 1:29, 36; 1 Nifai 12:6; 14:10; V&V 88:106).

E vakavulica o Pita ni da sa vueti “ena dra talei ga i Karisito me vaka na lami sa sega ni ca e dua na tikina” (1 Pita 1:19).

Sa Kauta Laivi o Jisu na iValavala ca Kei Vuravura

Na veitikina e tarava e vakamatatataka ni Nona Veisorovaki ga, sa sauma kina na iVakabula na noda ivalavala ca:

“Ko i keda kece eda sa sese ga me vaka na sipi, eda sa dui lesu tale ki na noda sala koi keda yadua; ia na Turaga sa vakatauca vei koya na noda caka cala kecega” (Mosaia 14:6).

“Ia na Kalou sa vakatakila na nona loloma vei keda, ni sa mate na Karisito me noda isosomi ni da sa tamata ca. . . .

“Io, kevaka eda sa veivakati kei na Kalou ena vuku ni nona mate na Luvena, ni da sa veimecaki ena qai rawarawa cake, ni da sa veivakati tu, meda vakabulai tiko ena vuku ni nona bula.

“A sa sega ni koya walega, ia eda sa dau reki talega ena Kalou ena vuku ni noda Turaga ko Jisu Karisito, o koya eda sa yaco kina meda veivakati tu. . . .

“Ka me vaka sa vakacalai na lewevuqa ena nona talai-dredre e dua bau na tamata, sa vakadonui vaka talega kina na lewevuqa ena vuku ni nona talairawarawa na le dua” (Roma 5:8, 10–11, 19).

“O koya sa vakayacori kina na vosa sa tukuna ko Aisea na parofita, ka kaya, o Koya ga sa kauta vua na noda malumalumu, ka colata na noda mate” (Maciu 8:17).

“Raica sa ikoyakoya tikoga na Kalou; era sa lomani ko ira sa veivutuni; io era sa lomani ena vuku ni isoro sa vakacabori ena vukudra, ka ra sa rawata kina na tucaketale mai na mate; ia era sa tucaketale mai na mate ka lesu tale ki na nona iserau na Kalou; ia era na tu e matana me ra lewai e na nodra ivalavala me vaka sa tukuni ena vunau. . . .

“Ia sa vakayacora na Kalou na nona inaki tawamudu sa navuci tu mai na ivakatekivu kei vuravura. A ra

sa vakabulai kina na tamata ka rawata na bula tawamudu, se yaco vei ira na rusa kei na yaluma” (Alama 42:23, 26).

A Vosota ki na iVakataotioti o Jisu

A vosota o Jisu na veivakatovolei, rarawa, kei na solibula, kei na veika dredre e Kecisemani, sa vakakina na mosi mai Kolikoca ena kauveilatai. Me itinitini, sa qai kaya rawa kina o Koya, “Sa oti” (Joni 19:30). Sa mai vakacavara kina na Nona cakacaka e vuravura ka vosota me yacova na ivakataotioti, sa vakayacora kina na solibula veisorovaki.

A kaya kina ena were, “I Tamaqu, kevaka e rawarawa, me lako tani mada vei au na bilo oqo; ia me kakua ga ni vaka na noqu lewa, me vaka ga na nomu lewa” (Maciu 26:39).

Eda vakasalataki ena Vunau kei na Veiyalayalati:

“Raica koi au na Kalou sa Kaukauwa sara; au a sa sautaininini ena mosi ni veivakararawataki ko ya, au a bunotaka na dra ka sa yaluma sara kina na yagoqu kei na yaloqu—io au sa kerea me kau tani vei au na bilo ni cudru—

“Ia me vakarokorokotaki ga ko Tamaqu, raica au a gunuva na bilo ko ya, ka vakacavara na noqu itavi ena vukudra na luve ni tamata” [V&V 19:18–19].

A kaya o Jisu vua na Tamana, “Au sa vakarokorokotaki kemuni e vuravura: niu sa vakaotia na cakacaka ko ni a solia mai vei au meu kitaka” (Joni 17:4).

Ia, ena kauveilatai, “ni sa qai gunuva na wai wiwi ko Jisu, sa kaya, Sa oti: a sa vakacuva na uluna, ka solia yani na yalona” (Joni 19:30).

ERA SA KAUTI KOYA IVEI? MAI VEI J. KIRK RICHARDS

A lako mai o Jisu ki vuravura, ka maroroya na Nona bula vakalou me rawa Vua me vakayacora na solibula veisorovaki, ka vosota ki na ivakataotioti.

Nanumi Koya ena Sakaramede

Nikua eda vakananuma na solibula veisorovaki ni iVakabula ena ivakatakarakara ni madrai kei na wai—na ivakatakilakila ni Yagona kei na Nona dra—ka a tauyavutaki ena iotioti ni Kana Vata kei iratou na Nona iApositolo.

“A sa taura na madrai ka vakavinavinaka, ka dovia, ka solia vei ira, ka kaya, Oqo na yagoqu sa soli ena vukumudou: dou cakava oqo mo dou vakananumi au kina.

“Sa vakatalega kina na bilo ni sa oti na ivakayakavi, ka vaka, A bilo oqo na veiyalayalati vou ena noqu dra sa liviraki ena vukumudou” (Luke 22:19–20).

Ena Joni 11:25–26 eda wilika:

“Oi au na vu ni tucake tale, kei na vu ni bula, ko koya sa vakabauti au kevaka sa mate ena bula ga:

“Ia ko koya yadua sa bula ka vakabauti au ena sega sara ni mate.”

Eda wilika talega: “Koi au na madrai ni bula sa lako sobu mai lomalagi: kevaka sa dua e kania na madrai oqo, ena bula ka tawamudu: ia na madrai kau na solia sa lewequ, o koya kau na solia me bula kina ko ira na kai vuravura” (Joni 6:51).

Na ibalebale ni “Na bula kei vuravura” na bula tawamudu.

E gadrevi meda vakarautaki keda kei na noda matavuvale ena veimacawa meda kilikili meda taura na sakaramede ka vakavouia na noda veiyalayalati ena yalo sa veivutuni.

Rau sa Lomani Keda Na Tamada kei na Luvena

Sa tala mai na Luvena ki vuravura na Tamana—na loloma vakalou—me rawa Vua me mate e kauveilatai ka sota va na veika kece a dodonu me sotava. Eda wilika ena Joni:

“Sa kaya vua ko Jisu . . . , Oi au na sala, kei na vu-ni-dina, kei na vu-ni-bula, sa sega ni torovi Tamaqu walega e dua na tamata, ena vukuqu ga.

“Kevaka dou sa kilai au, dou sa kilai Tamaqu talega: ia mai na siga oqo dou sa kilai koya, ka raici koya” (Joni 14:6–7).

“E na ka oqo sa rairai kina na loloma, sa segai ni da a lomani Koya na Kalou, ia ni sa lomani keda ko koya,

KAKUA NI VAKATITIOA, TOMASI, MAI VEI J. KIRK RICHARDS

a sa tala na Luvena mei bulubulu ni noda ivalavala ca” (1 Joni 4:10).

Sa ibalebale ni *Bulubulu* na veivakameautaki se veisaututaki.

iTinitini

Na tamata yadua e tadu mai ki vuravura ka mai dua na yagona ena tucaketale mai na mate, ia sa gadrevi meda cakacaka meda ciqoma na veivakalougatataki ni bula vakacerecerei ni da sa yalodina, bula galala, talairawarawa, ka veivutuni. Na loloma veivueti ena vakarautaki ena lewa dodonu, ka vakatara me yaco na veivutuni.

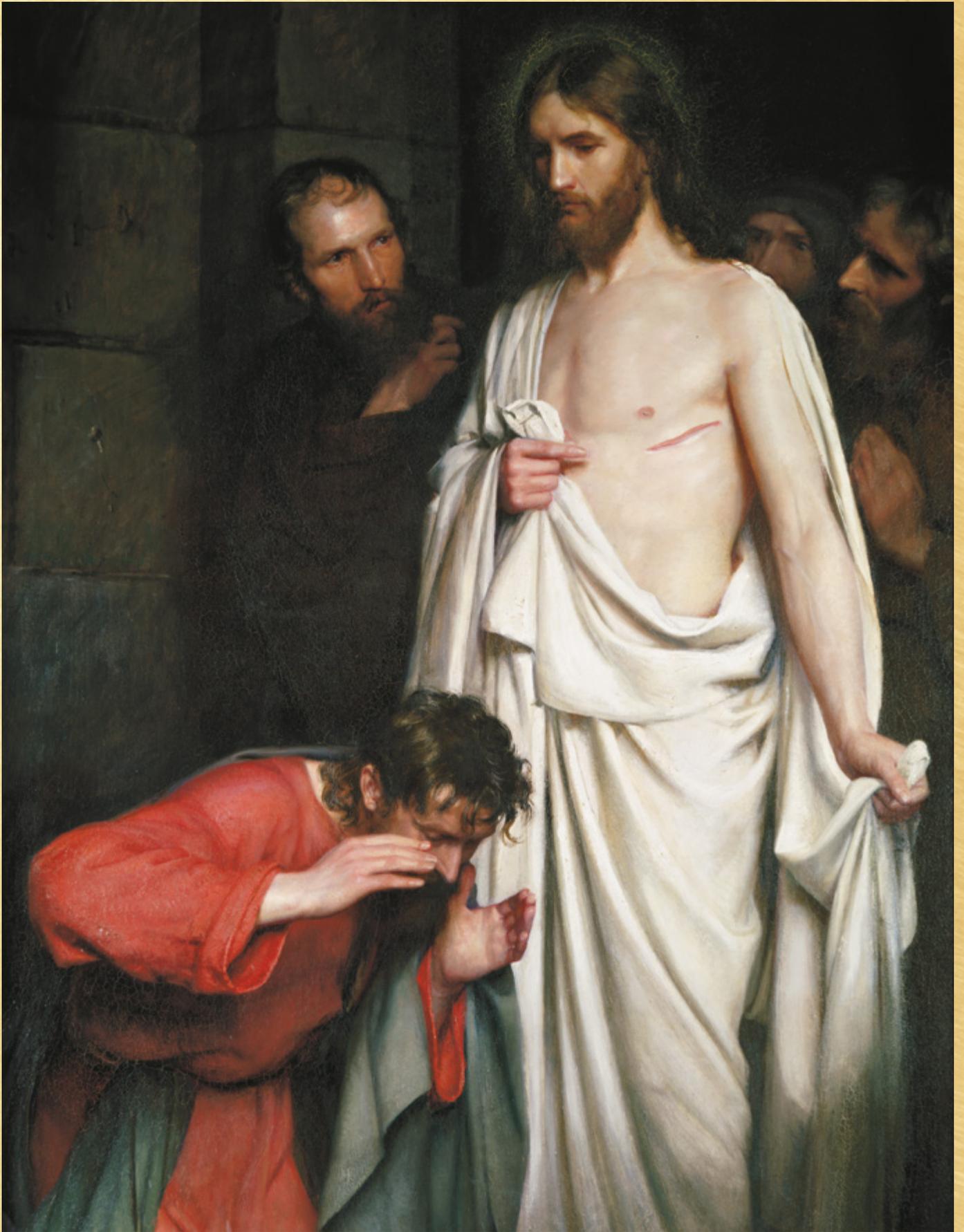
Ena vuku ga ni da sa mai muria ka ciqomi Jisu Karisito me sa noda Dauveivueti, eda sa taura kina vei keda na Yacana ni da sa papitaiso. Eda sa taura kina na lawa ni talairawarawa. Eda sa yalataka ni da na daunanumi Koya ka maroroya na Nona ivakaro. Eda vakavouia na noda yalayala ni da vakayagataka na sakaramede.

Ni da vakavouia na noda veiyalayalati, sa soli kina vei keda na yalayala ni na tiko ga kei keda na Nona Yalotabu. Ni da vakatara na Nona Yalotabu ki na noda bula me dusimaka na noda bula, sa rawa kina vei keda meda lesu ki na itikotiko nei Tamada Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito, ni oqo na Nodrau ituvatuva ni bula marau me noda—na ituvatuva ni veivakabulai. ■

Mai na vosa, “Na Veisorovaki,” ena semina baleti ira na peresitedi vou ni kaulotu ena Koronivuli ni Kaulotu e Provo ena 24 ni June, 2008.

IDUSIDUSI

1. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici (2007), 240.*

NA Tucaketale i Jisu Karisito KEI NA DINA BALETA NA YAGO

Mai vei David A. Edwards

Mekasini ni Lotu

“**S**a kaya, Sa oti: a sa vakacuva na uluna, ka solia yani na yalona” (Joni 19:30). Ena gauna o ya, sa lako tani na yaloi Jisu Karisito mai na yagona—na yagona a sotava na vakararawataki me rawa ni sorovaka na nodra ivalavala ca na tamata kecega ka vueti ira mai na nodra malumalumu (raica na Alama 7:12–13). Na yago o ya, ka sa kena waqawaqa walega, a vakatikikitaki mai na kauveilatai, solegi ena linoni, ka laki vakatikori ena dua na ibulubulu. Ena ikatolu ni siga, era a gole yani na marama ki na ibulubulu mera laki vakacavara na buluti ni yago o ya.

Ia sa yali na yago o ya.

Na kena kunei ni sa lala tu na ibulubulu sa kena itekivu walega. E muri era a qai vakadinadinataka o Meri Makitala, kei iratou na iApositolo, kei na vuqa tale e dua na ka veivakurabuitaki: o Jisu Karisito sa tucaketale, ena yagona vakatamata sa cecere sara.

E gadreva na iVakabula me vakadeitaka vei ira era raici Koya ni sa Tucaketale na mataqali yago vakacava sa tu Vua. A sureti iratou na iApositolo, me ratou tara na yagona meratou vakadeitaka kina ni sa vakayago o Koya ka sega ni dua na yalo (raica na Luke 24:36–40).¹ A kana vata talega kina kei iratou (raica na Luke 24:42–43).

Ni ratou sa laki cakava na iApositolo na nodratou ilesilesi ni kena vunautaki na kosi-peli i Jisu Karisito, e ratou a saqati ka vakacacani, e yaco eso ena vuku ni ratou vakavulica ni sa tucaketale o Jisu Karisito ka sa yaco kina me ra na tucaketale na kawa tamata kecega (raica na Cakacaka 4:1–3).

Nikua, na Tucaketale i Jisu Karisito sa usu-tu tiko ni itukutuku sa vunautaki tiko ki vura-vura mai na Nona Lotu me vaka ga e liu. A tukuna na Parofita o Josefa Simici, “Na yavu ni ivakavuvuli ni noda Lotu o ya na nodra ivakadinadina na iApositolo kei na Parofita me baleti Jisu Karisito, ni a mate, bulu, ka tucaketale ena ikatolu ni siga ka lako cake ki lomalagi; kei na veika kece tale eso e salavata kei na noda Lotu era sa tokona talega.”²

Na Tucaketale ena vukea me sauma na veitaro bibi me baleta na ituvaki ni Kalou, na keda ituvaki kei na noda veiwekani kei na Kalou, na inaki ni bula, kei na noda nui-taki Jisu Karisito. Oqo e vica na dina e vakadeitaki mai na Tucaketale nei Jisu Karisito.

E Lagilagi na Yagona na Tamada Vakalomalagi

Na vakasama ni Kalou sa ituvaki vakatamata sa vakayavutaki tu vakabibi ena iVola

*Mai na Nona
Tucaketale,
e vakavulica
kina vei keda o
Jisu Karisito na
dina bibi baleta
na yago.*

Ni dua e vakacala na vakasama ni sa vakayago na Kalou sa vakacala tiko ni a mai bula vakayago ka tucaketale na Karisito.”
—Elder Jeffrey R. Holland

Tabu,³ vakakina na kena vakanananu kilai levu, ia e vuqa na vakabauta vakaivolatabu kei na filosofi vakalotu era sega ni duavata kina ka ra duavata ni Kalou “sa sega ni vakayago, vakatikina, se vakaituvaki,”⁴ me vaka ena vakasama oqo, sa qai yaco na yago (kei na veika vakayago raraba) sa ka butobuto se sega ni dina, ka yaco na yalo, vakanananu, se vakasama me lewe dina ni bula se ka dina.

Sa qai ka lagilagi ka rawarawa ka vakalomalagi, ena gauna o ya, na vakatakilailai ni ituvaki ni Kalou mai vua na Luvena, o Jisu Karisito.

Ena gauna ni Nona cakacaka vakalotu, a kaya na iVakabula, “Ko koya sa raici au, sa raici Tamaqu” (Joni 14:9). A vakadeitaki tale na dina oqo ena Nona sa Tucaketale ena yago sa cecere sara, ka sega ni mate rawa tale ka sa vakatakilailai kina ni “sa vakalewena ka vaka-suina ko koya na Tamada; io sa vakayago me vaka na tamata; sa vakatale ga kina ko koya na Luvena” (V&V 130:22).

Sa vakatakilailai mai kina na ituvaki vakayago nei Tamada Vakalomalagi. A qai vakamacalataka kina e muri o Josefa Simici, “Na ka sa sega na yagona se tikina sa ka wale. E sega tale ni tiko e dua na Kalou mai lomalagi ia na Kalou ga sa vakayago ka vakasuina.”⁵

A vakamacalataka kina vakaoqo o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua: “Ke sega ni gadreva walega ka sega ni taleitaka na Kalou me tiko na yagona, na cava na vuna a vueta kina na Dauveivueti ni kawa tamata kecega na *Yagona* me vueta mai na vesu ni mate kei na ibulubulu, ka vakadeitaka kina ni na sega tale ni tawase mai na Yalona ena gauna oqo se ena veigauna tawamudu? *Ni dua e vakacala na vakasama ni sa vakayago na Kalou sa vakacala tiko ni a mai bula vakayago ka tucaketale na Karisito.*”⁶

Sa Tu Vua na Kaukauwa Taucoko, na Kila Taucoko, kei na Loloma Taucoko na Tamada Vakalomalagi

Na ivakarau ni bula vakacerecerei ni itovo nei Tamada Vakalomalagi sa vakatakilailai talega mai na Tucaketale nei Jisu Karisito. Me vaka a kaya o Elder D. Todd Christofferson ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Ni sa mai vakadeitaki na dina ni Tucaketale i Jisu Karisito, na vakatitiqa baleta na taucoko ni kaukauwa, na taucoko ni kilaka, kei na loloma levu ni Kalou na Tamada—ka a solia na Luvena e Duabauga sa Vakatabura me baleta na vakasavasavataki ni vuravura—e sa tawayaga.”⁷

Na kaukauwa, kila-ka, kei na vinaka ni Kalou sa mai vakadinadinataki ena Tucaketale i Jisu Karisito, ka sa mai vakatakila tiko na vuku kei na loloma ni ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi kei na gugumatua (nei Luvena) me vakayacora.

Eda sa Luve ni Kalou

Me vaka e vakavulica na iVola Tabu, eda a buli “ena itovo ni Kalou . . . na tagane kei na yalewa” (Nai Vakatekivu 1:27). A mai vakadeitaka kina o Jisu Karisito na dina oqo. Na kena dina, ena auwa sara ga a Tucaketale kina o Koya, a vakamatatataka kina o Jisu Karisito na noda veiwekani kei na Tamada Vakalomalagi, ena nona kaya, “Au sa lako cake vei koya na Tamaqu, *ka Tamamudou*; vei koya sa noqu Kalou, ka nomudou Kalou” (Joni 20:17; vakamatatataki).

Sa vakatakila na iVakabula ni rau sa sega sara ni duidui na Kalou kei na tamata ena kedrau ituvaki dina. Na yavu ituvaki ni yagoda sa tautauvata ki na tuvaki ni yaloda,⁸ ka a buli na yaloda meda ucuya na Kalou baleta oqori na ituvaki ni nodrau veiwekani o itubutubu kei luvena.

Na Yago sa Dua na iSolisoli Gugumatua ka Vakaturaga

Mai na Nona Tucaketale, sa vakatakila kina vei keda na iVakabula ni noda bula vakayago, vakataucoko sa tiki bibi ni ituvaki tawamudu ni Kalou kei ira na Luvena. Me vaka a vakatakila na Turaga vei Josefa Simici, “Ia sa sega ni mudu na vei vu ni ka, ia ni rau sa cokovata na yalo kei na vei vu ni ka, sa kune kina na marau sa uasivi sara” (V&V 93:33). Na isema sega ni tawasei rawa oqo sa vakavurea vata mai na ka vakayalo ka vakayago me rau sa dua na yago sa sega ni mate rawa, sega tale ni ca, lagilagi, ka cecere—na mataqali yago duadua ga e rawa ni ciqoma na taucoko ni reki sa tu vua na Kalou.

Ena kena duidui, ni yaco e dua me vakayago ka qai tawase mai kina me laki curuma na vuravura ni yalo, “era [raica] na mate me gaurua . . . veivakabobulataki na nodrau veitawasei tu vakabalavu na [yagodra] kei na [yalodra]” (V&V 138:50; raica talega na V&V 45:17).

Na yagoda ena bula oqo sa tiki bibi talega ni ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi ka ra sa dua na isolisoli vakalou. Ni ra yaco mai ki na vuravura oqo na yalo taumada, era sa “vakaikuritaki” (Eparaama 3:26) ena dua na yago. Me vaka a vakavulica o Parofita Josefa Simici: “Eda tadu mai ki vuravura oqo me rawa ni da mai vakayago ka meda dulaka cake yani vua na Kalou ena savasava ena matanitu vakasilesitili. Na ivakavuvuli cecere ni bula marau e okati kina na taukena e dua na yago. Na tevoru e sega na yagona ka sai koya oqori na kena itotogi.”⁹

Me vaka a vakavulica o Elder David A. Bednar ena Kuoramu ni iApositolo Le

Tinikarua: “Sa rawa ki na yagoda me rabailevu, me titobu, ka gugumatua na nona kila ka sega ni rawati rawa ena noda bula taumada. Oqori, na noda veimaliwai kei ira tale eso, na noda rawa ni kidava ka cakacaka me sala vata kei na dina, vakakina na noda rawa ni muria na ivakavuvuli kei na cakacaka vakalotu ni kosipeli i Jisu Karisito ena vakaitavi ni yagoda. Ena bula vakayago oqo, eda vakila na bula malumu, marau, rarawa, cudru ka vaka sara mada ga kina na bolei ni yagoda ki na kena iyalayala ena veisala ka vakavakarautaki keda kece sara ki na tawamudu. Me vakarawarawataki, sa tu na veilesioni, meda na vulica ka sotava na veika oqo, me vaka e tukuna tiko na ivolanikalou, ena ‘malumalumu vakayago’ (1 Nifai 19:6; Alama 7:12–13).”¹⁰

Me kena ikuri, me vaka a vakavulica o Parofita Josefa Simici, ni “O ira kece era vakayago era kaukauwa cake mai vei ira era sega ni vakayago.”¹¹ E rawa ni temaki keda o Setani, ia e sega ni rawa me rawai keda. “E sega ni tiko vua na tevoru na kaukauwa me rawai keda ena nona dau veitemaki vei keda vakavo kevaka meda sa vakadonuya mai vu ni yaloda.”¹²

Sa yaco kina, na isolisoli ni yago cecere sa tucaketale me vukea meda qaqa tawamudu

Na yagoda ena bula oqo sa tiki bibi talega ni ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi ka ra sa dua na isolisoli vakalou. Ni ra yaco mai ki na vuravura oqo na yalo taumada, era sa “vakaikuritaki” (Eparaama 3:26) ena dua na yago.

mai na kaukauwa i Setani. Ke a sega na Tucaketale, “ena yaco me lewa na yaloda . . . na tevero, ka sega ni tucaketale. Ia na yaloda e na yaco me vakataki koya, eda na yaco me tevero, me nona agilosi na tevero, ka muduki tani mai na mata ni noda Kalou, ia eda na tiko vata kei koya na vu ni ka lasu, ka rarawa, me vakataki koya” (2 Nifai 9:8–9).

Na Yalo kei na Yago E Rau Sega ni Veimecaki

E dina ga ni rau duidui, na yalo kei na yago e rau sega ni duidui vakai rau ka sega ni duatani na kedrau ituvaki. Me vaka a vulica o Josefa Simici, “E sega ni dua na ka e sega na vatukana. Raica sa vakavatukana na yalo, ia sa rui savasava ka uasivi sara; a sa rawa walega me raici ena mata vakayalo; eda sega ni raica rawa e na matada; ia ni sa vakasavasavataki na yagoda, sa qai rawa ni da raica na vatukana” (V&V 131:7–8).

Ena kena ituvaki lagilagi, sa tucaketale, sa matatataka tiko kina o Jisu Karisito na nodrau sa duavata uasivi kina na yalo kei na yago, ka sa vakaraitaka tiko vei keda ni “sa cokotivata na yalo kei na yago me tamata” (V&V 88:15). Ena bula oqo eda na saga meda “itovo vakayalo” ka sega ni “itovo vakayago” (2 Nifai 9:39), meda “[biuta laivi] na itovo vakayago” (Mosaia 3:19), ka meda “kakua ni cudrucudru” (Alama 38:12). Ia e sega ni kena ibalebale oqori ni yalo kei na yago e rau veimecaki. Me vaka sa vakaraitaka vei keda o Jisu Karisito, na yago me kakua ni vakacacani ka vakawaleni ia me lewai ka vakavoui.

Na Bula ena Bula Vakayago Oqo sa Vakainaki Dina

Na vakasama ni bula oqo sa gauna ni vakatovolei e itukutuku dina ni da kila na veika baleta na noda bula tau-mada kei na kena e tarava. Eda a bula tu vakayalo ni bera

ni da gole mai ki vuravura, ka sa lewa kina na Tamada Vakalomalagi meda na vakataki Koya ka bula tawamudu ena yago sa sega ni mate rawa. Sa ibalebale ni dina oqo o ya ni noda gauna ni vakatovolei ena yago mate rawa oqo e sega ni lewa vakatamata ia sa vakaibalebale dina ka vakainaki.

Me vaka e vakamacalataka o Elder Christofferson: “Mai na noda digidigi eda na vakaraitaka rawa kina vua na Kalou (kei keda talega) na noda yalodina kei na noda rawa ni na bulutaka na Nona lawa vakasilesitiele ni da se tu tani mai Vua ena dua na bula vakayago oqo kei na kena kaukauwa taucoko, gagadre, kei na sasaga. E rawa li ni da moica na yago me yaco me na iyaya ni cakacaka ka sega ni liutaka na yaloda? E rawa li ni da vakabauti ruarua, ena bula oqo kei na bula mai muri ena kaukauwa eso vakalou, oka kina na kaukauwa ni kena buli na veika bula? Eda na rawa li ni ulabaleta yadua na itovo ca? O ira ka cakava era na ‘rawata na lagilagi e vakaikuritaki me tawamudu ka tawamudu’ [Eparaama 3:26]—e dua sara na ivakaraitaki vakasakiti ni lagilagi koya oya e dua na bula vakayago tucake tale, tawamate rawa, ka vakalagilagi”¹³.

Na veika eda sotava ena yagoda, oka kina na noda veimaliwai vakai keda, sa vakaibalebale dina baleta ni ra sa ituvaki ni veika sa roro tiko mai. Me vaka sa vulica o Josefa Simici, “Raica ena laki dei tale tu ga mai kea na ivakarau ni noda veimaliwai tu eke; ia sa na uasivi ka lagilagi sara mai kea; oqori na ka e sega ni yaco tiko oqo vei keda” (V&V 130:2).

Eda sa Nuitaki Jisu Karisito

Vakatekivu mai na gauna a laurai ni sa lala tu na ibulubulu, sa kauta mai na inuinui na Tucaketale i Jisu Karisito baleta ni da sa raica ena Nona Tucaketale ni na yaco vei

Ena kena ituvaki lagilagi, sa tucaketale, sa matatataka tiko kina o Jisu Karisito na nodrau sa duavata uasivi kina na yalo kei na yago, ka sa vakaraitaka tiko vei keda ni “sa cokotivata na yalo kei na yago me tamata” (V&V 88:15).

Vakatekivu mai
na gauna a
laurai ni sa lala tu
na ibulubulu, sa
kauta mai na inui-
nui na Tucaketale i
Jisu Karisito baleta
ni da sa raica ena
Nona Tucaketale ni
na yaco vei keda.

keda, o ya “na [noda] ka kece sa yali ena vakaikuritaki tale vei [keda] . . . , kevaka [eda] na yalodina tikoga.”¹⁴

Era a rawata na iApositolo taumada ni iVakabula me ra ivakadinadina qaqa ni Nona Tucaketale baleta ni ra a raica ka tara na Yagona. Ia e levu cake sara na ka mai na kena ga o ya. Me vaka ga ni a vakabula o Jisu Karisito na malumalumu vakayago me rawa kina Vua me vakaraitaka ni sa tu Vua na kaukauwa me vosota na ivalavala ca (raica na Luke 5:23–25), Na Nona Tucaketale—na ivakadinadina vakayago ni Nona kaukauwa me qaqa vei mate vakayago—sa yaco me ivakadei ni Nona kaukauwa vei ira na Nona tisaipeli me qaqa vei mate vakayalo. Na yalayala e solia ena Nona veivakavulici—veivosoti ni ivalavala ca, vakacegu ena bula oqo, bula tawamudu ena matanitu nei Tamada—sa yaco me ka dina ka sega ni yavalati na nodra vakabauta.

“Ia kevaka sa sega ni vakaturi cake tale na Karisito, sa sega ni yaga na [noda] vakabauta” (1 Korinica 15:17). Ena vuku ga ni a tucake tale mai na mate, sa rawa me “nomudou

inuinui na isoro i Karisito kei na kaukauwa ni nona tucaketale mai na mate mo dou rawata kina na bula tawamudu, ia dou sa rawata oqo ena vuku ni [nomudou] vakabauti Koya me vaka na vosa ni yalayala” (Moronai 7:41).

Ena gauna ni Nona bula e vuravura, a sureti ira na tamata o Jisu Karisito me ra muri Koya. Ni oti Nona mate ka Tucaketale, sa matata sara mai na icavacava ni ilakolako. Kevaka eda, talairawarawa ki na lawa kei na caka-caka vakalotu ni kosipeli, ka teivaka e dua na “lagilagi vakasilesitiele” e lomada, sa rawa meda “iukuuku ni yago dou sa vakabulai kina” ka yaco me “vakabulai ena dua na ivakatagedegede ni lagilagi vakasilesitiele [ka] rawata vakaidina na kena isau, io sa rawa ni rawata taucoko sara” (V&V 88:28–29). Sa vakaraitaka o Koya na sala. Sai Koya na sala. Mai na Nona kaukauwa—ena Nona Veisorovaki kei na Tucaketale—sa rawati kina na taucoko ni silesitiele, ka oka kina e dua na taucoko ni reki ena dua na yago sa tucaketale. ■

IDUSIDUSI

1. Ena gauna a rairai kina na Karisito vei ira na tamata ena Vuravura Vou, a kerea—e udolu vei ira—me ra lako mai, “vakayadudua,” ka tara na Ligana, yavana, kei na sarisarina me rawa ni ra vakadinadinataki ni ra sa tara ka raica na Turaga sa tucaketale (raica na 3 Nifai 11:14–15; 18:25).
2. *Nodra iVakavuvuli na Peresitidi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 240.
3. Raica na Nai Vakatekivu 1:27; Lako Yani 33:11; Kakacaka 7:56.

4. Dina ga ni a umanaki tu na vakasama vata ga ena lawa va-Karisito taumada, na yavu oqo a kau mai na Tolusagavulu ka Ciwa ni Yavu ni Lotu Anglican (1563).
5. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 42.
6. Jeffrey R. Holland, “Na Kalou Dina Duaduaga kei Jisu Karisito o Koya Ko Ni A Tala Mai,” *Liaona*, Nove. 2007, 40–42.
7. D. Todd Christofferson, “Na Tucaketale i Jisu Karisito,” *Liaona*, Me 2014, 113.
8. Na ivakatakila mada ga ni Jisu Karisito ena bula taumada sa ivakadinadina ni ka dina

- oqo, ni sa vakaraitaka tiko na yago ni Yalona e vakatamata (raica na Ica 3:16).
9. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 211.
10. David A. Bednar, “Eda Vakabauta na Tiko Savasava,” *Liaona*, Me 2013, 41.
11. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 211.
12. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 214.
13. D. Todd Christofferson, “A Cava na Vuni Vakawati, A Cava na Vuni Matavuvale,” *Liaona*, Me 2015, 51.
14. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 51.

Bau mai Vua

Tara na Yalo ♩. = 44-48

Qaqana mai vei Steven K. Jones
Kabakaba mai vei Michael F. Moody

mp

1. Bau
(2. Bau)
(3. Bau)

5

mai Vua ni ya - lo - lo - lo - ma. Ya - lo - di - na e - na vei -
mai e - ke va - ka - i - Ko - ya. Ni ki - la vi - na - ka
mai so - ta - va na ra - ra - wa. Na va - ka - bau - ta ena vei -

8

va - ka - bu - lai Va - ka - ra - ra - ma - ta - ki ke - da; Ya -
tu o Ko - ya Na mo - si ena mai so - ta - va Na
va - ka - ce - gui. Vei - vo - so - ti ve ira tau - co - ko. Ke -

11

lo - di - na ena ve - i - vu - e - ti. Ba - u mai Vu -
wa - lo - kai na mo - si ni ya - lo Ba - u mai Vu -
i ira sa ya - lo - di - na tu ga. Ba - u mai Vu -

2

14

a
a Bau mai Vua. Mai vu - li Vua. Ni
a

17

sa rui ya - lo - ma - lu - lu - mu. Bau ma - i Vu -

20

a 2. Bau Ba -
3. Bau

23

u ma - i Vu - a

© 2016 mai vei Steven K. Jones kei Michael F. Moody. Dodonu kece e taqomaki
Sa rawa me lavetaki na sere oqo me baleta na inaki e so, cacacaka ni lotu sega ni saumi se ena vuvale.

NA IKAWAKAWA KI NA iNuiNui KEI NA Veivakabulai

*Ena veivuke veiganiti,
sa rawa vei ira era a
vakasagai me ra kunea
na veivakabulai era
gadreva tu vakatitobu.*

Mai vei Nanon Talley

Valenivolavola e Texas, Amerika, Veiqaravi ni Matavuvale ni YDE

Raitayalotaka mada ni ko sa tucake tu ena dua na babavatu ka o sa saga tiko mo takoso ki yasana kadua ni barisavu titobu, ni sa tukuni oti tu vei iko ni tiko mai tai kadua na marau levu. Ni ko sa vakasaqara tiko na sala mo takoso kina, o sa kunea sara e dua na ioloolo iyaya, ni kevaka e tuvai vakadodonu, ena tara kina e dua na ikawakawa me takosova na barisavu.

Ke o sega ni kila na tara na ikawakawa, ena tawayaga na iyaya o ya ka yaco mo nuiqawaqawa ka vakanuinui matewale. Ia kevaka o kere veivuke vua e dua sa tu vua na kila ni tara ikawakawa, sa na rawa me tubu cake na nomu vuku kei na kila-ka ka drau na rawata na kena caka.

Ena 18 na yabaki sa oti, a noqu cakacaka ga meu dau vakarautaka na iyaya ni cakacaka kei na veidusimaki me vukei nodra takoso rawa na tamata ena barisavu ni vakararawataki ni yalo se vakasama. Vei ira kece na tamata au sa vakasalataka, era sega ni vakataka na nodra yaco mai ena rarawa levu o ira na vakasagai. Au sa raica na kena revurevu na ibolebole oqo ki na nona sasaga e dua na tamata me vosota vakavinaka ki na ivakataotioti.

Ia, au sa mai kila talega ni veivakacegui tawamudu mai na noda sasaga bula kei na vakararawataki sa rawa ga vua na iVakabula. Na nona loloma e laveta cake na tamata mai na buto-buto ki na rarama.

Na Cava na Vuna e Vakavu Leqa kina Vakalevu na Veivakasagai

Era kaya vei au na vakalolomataki ni ra dau lomaococa, vakatitiqataki koya ga, kei na mosi titobu ni nodra vakasama. E vukei keda o Peresitedi Gordon B. Hinckley (1910–2008) meda kila vinaka na vuna e vakavuna kina na veivakasagai na rarawa ni yalo titobu:

“E tiko na cakacaka ni veivakasagai rerevaki, ka vakatani. E sega ni kilai rawa. E saqata vakaukauwa mai na veika vinaka e gadrevi me tiko vua e dua na tagane kei na yalewa. Sai koya na kena *vakacacani na veika e tabu ka vakalou*. Sa vakarusa tiko na nodra bula na gone. E sega ni dodonu ka *kilikili me saqati sara yani vakaukauwa*.

“Sa ka vakamadua vua e dua na tagane se yalewa me na vakasaga e dua na gone. Ni cakava oqo, e sega walega vei koya e veivakalolomataki *me cakava kina na mataqali cala levu duadua ni veivakamavoataki*. Sa tu kina o koya e mata ni Turaga me na cudruvi ka lewai.”¹

Na kaukauwa ni vakatubu kawa sa kaukauwa tabu ka vakalou nei Tamada Vakalomalagi sa solia vei ira na Luvena. E vakavulica o Elder David A. Bednar ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua: “Sa ka bibi sara na

kaukauwa vakayalo ni vakatubukawa oqo. . . . Erau noda dauveibuli na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena Lomani ka rau sa vakadinati keda yadua kina dua na tiki ni Nodrau kaukauwa ni dauveibuli oqo.”² E sega ni da kurabui me yaco ki na vakacacani na kaukauwa tabu “mena cudruvi sara vakaukauwa” ni sa vakavuna na “mataqali cala levu duadua ni veivakamavoataki.”

Kila Vinaka na Yaloi Koya e Vakararawataki

Na veivakasagai sai koya na kena vakasaurarataki e dua ena tarai ni yago se ivakaraitaki vakasisila ni vakayagataka e dua me vakaceguya kina na nona garogaro. Sa dau vakavuqa, era dau biu tu ena veilecayaki o ira era a vakasagai ka ra yalo luluqa sara ka madua ka dau yaco sara me sega ni tabei rawa. Na mosi kei na rarawa era sotava na vakalolomataki e dau qai vakalevutaki ena nodra nanuma eso e yavutaki mai ena lecaikataki na veivakasagai kei na kena ca. Eso era vakalolomataki era beitaki ni ra lasu se sa bale ga vei ira na nodra vakasagai. Eso era tuberi cala me ra vakabauta ni dodonu me ra veivutuni, me vaka era a cala ni ra vakalolomataki.

E vuqa au vakadikeva era a sotava na vakasagai ni ra se gone se itabagone kina a tukuni vei ira me ra “uabaleta ga,” “biuta sara e muri,” se “me ra veivosoti ka guilecava ga.” Na mataqali vosa vakaoqo—vakabibi ni ra tukuna mai na itokani voleka, lewe ni matavuvale, se iliuliu ni Lotu—ena rawa ni muataki koya a vakalolomataki me vunitaki koya vakalevu ka madua ka sega ni vakabulai se kune vakacegu. Me vakataka ga e dua na mavoa bibi se gaga, na mavoa vakayalo oqo ena sega ga ni tu sa yali yani ke vakawaleni. Ia, ena tubu na veilecayaki a tekivu kina na veivakalolomataki, ni sema vata oqo kei na revurevu ni mosi ni yalo, ena rawa ni veisau na ituvaki ni vakasama, ka laki yaco me tekivu kina na itovo tawakilikili. E sega ni ka vou vei koya a vakalolomataki me kila ni veika a yaco vua e ka vakaloloma, ia ena rawa tikoga me ra tekivu itovo tawakilikili ka mosi na yalodra.

A sotava o Hannah (sa veisautaki na yacana) na vakasagai ni se gone lailai kina. Me vakataki ira ga era vakalolomataki, a tubu cake o koya ka nanuma tiko ni sa tamata ca ka tawayaga. A vakayagataka nona bula me qaravi ira na tama ta me rawa ni vakaoti rarawa kina ni nanuma ni “sega soti

ni vinaka” vei Tamada Vakalomalagi se dua tale me lomani koya. Ena nona veimaliwai, a rerevaka tiko ni na dua ena kilai koya dina, era na nanuma ni sa lolovira sara o koya me vaka e vakasamataka tiko. Sa vakila ni sa rere vakalevu ni na cati ka yaco me rerevaka na cakava na veika vou ena bula se cakava mada ga na veika rawarawa me vakataka nona qirita e dua ena talevoni. A vakalougatataki ena taledi ni cakacaka ni liga ia a mani biuta ni rerevaka ni na sega ni ciqoma na veivakasewasewani.

E sivia e 50 na yabaki na kena sa vakatulewataki koya tu ena veisiga na yalo ni luluqa, malumalumu, rere, cudru, veilecayaki, madua, galili, kei na tu taudua.

Sosomitaki ni Rarawa ena Vakacegu

A sotava na iVakabula “na ka rarawa, na veivakararawataki kei na veivakatovolei kecega.” A cakava oqo o Koya me rawa ni “kila kina na nodra malumalumu na nona tamata” (Alama 7:11–12). Na nona rarawa a sega walega ni baleta na noda ivalavala ca sa baleta talega na noda rarawa ni caka ca vei keda e dua.

Ke tiko oqo o Koya nikua, au raitayalotaka ni na tagi ka vakalougatataki ira era vakasagai, me vaka a tagi ka vakalougatataki ira na Nifai (raica na 3 Nifai 17). Ni sega ni tiko dina oqo o Koya, sa na tiko kei keda na Yalona, ka sa vakarautaka e dua na sala meda vakabulai kina, vakila na vakacegu, ka veivosoti.

E vuqa vei ira sa mavoa vakayalo, na vakasama ni mosi o ya era kauta tu ena rawa me sosomitaki ena vakacegu sa vaka me dredre toka me vakabauti. Vakavuqa ka vakayabaki me ra sega tu ni kila ka raica na tamata na nodra mavoa na vakalolomataki. Na mavoa e matavulotaki tu ena matadredredre, na guta me vukei ira eso, ka bula voli me vaka ga e sega ni dua na ka e cala, ia na mosi sa dau toka ga.

Meda vakatauvatataka mada na cakacaka ni vakabulai na yalo kei na qaravi ka vakamavotaki e dua na mavoa. Taura mada ni ko se gone, a qai ramusu na yavamu. Dodonu mo a gole vei vuniwai me laki vakavinkataki, o sa qai kiso wavoki tiko me yacova ni sa oti na mosi rarawa o ya, ia sa dau mosi tiko vakalailai ni ko kalawa yani. Oti e vica na yabaki o sa gadreva me sa lako tani na mosi, o sa qai gole vei vuniwai. Me sa na vakavinakataka o vuniwai na sui, cakava laivi na vuvuce eso, simedetaka, ka vakauti iko mo laki vakaukauwataki me kaukauwa na yavamu.

Na cakacaka ni vakabulai na vakalolomataki e tautauvata ni o koya e mavoa me na kila ni mosi o ya e ka dina ni rawa me caka e dua na

NODRA IVAKARAU NI ITOVO NA VAKALOLOMATAKI

Era dau sasaga bula na dauvakalolomataki me ra tiko veimaliwai ka rawa ni ra qara na nodra veivakadonui na tamata, yaco me ra bula lewai, me ra kua ni mavoa era lati ira laivi vakayawa na tamata, yaco me ra soli ira vakarawarawa ena vulica na itovo vakasisila (oka kina na iyaloalyalo vakasisila kei na vagarogaroi koya ga), se cakava na kena veibasai ka drotani mai na itovo kecega ni veiyacovi. Na madua e sema tiko ki na itovo vakaoqo sa dau tarovi ira na tamata me ra kere veivuke vei ira na itubutubu, iliului ni matabete, se kenadau baleta ni ra sega ni kila vinaka na isema ni veika a yaco veiira kei na nodra itovo.

Ena kena bulataki na kospeli, eso na vakalolomataki era vakabibitaka e dua na ka ki na dua tale: Eso sa bula vakalotu vakasivia. Ena sasaga mera ubia na ka era nanuma ni sa nodra tawayaga, era sa saga me dodonu na ka kecega era cakava. Eso era nanuma ni ra sa sega tale ni kilikili me ra bula tawamudu ka so na gauna era sa guce na sasagataka.

LESONI MAI NA VUNAU KEI NA VEIYALAYALATI 123

Ena gauna sa vesu kina o Parofita Josefa Simici e valeniveivesu mai Liberty, Missouri, a vola-vola ki na Lotu, o ya na wase 121–124 ni Vunau kei na Veiyalayalati, e oka kina na “nodra i tavi na lewe ni Lotu vei ira sa ia na veivakacacani” (V&V 123, ulu ni ivakamacala). A sega ni kaya vei ira na Yalododonu era a vakacacani kei ira era a mavoa na yagodra me ra maroroya ga na nodra rarawa ka vakasamataka ni sega ni yaco e dua na ka. Raica na ivakasala e tiko ena wase 123 ni rawa me walia na leqa ni veivakalolomataki.

kena iwali. Na cakacaka oqo e oka kina na kila na ka sa yaco ka vakatara na yalo sa vakamavoataki, rere, kei na rarawa me na vakilai, ciqoma, ka vakadodonutaki. Sa vakavuqa me dau veivuke na cakacaka vata kei ira na kenadau ena cakacaka ni veivakabulai oqo. (Raici iratou na nomu iliuliu ni matabete mo kila ke tiko na Veiqaravi ni Matavuvale ni YDE ena nomu vanua.)

Ke a vukei se sega mai vei ira na kenadau o koya a vakalolomataki, sa vinaka ga me ia na masu, vulica na bula ni iVakabula kei na Nona Veisorovaki, ka sikova wasoma e dua na iliuliu ni matabete. Ena rawa vua me vakalailaitaka na icolacola ka ciqoma na veivakauqeti vakayalo me vukei koya e vakalolomataki me kila na nona yaga vakalou kei na veiwekani vata kei Tamana mai Lomalagi kei na iVakabula. Me vaka e kaya o Sister Carole M. Stephens, iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei: “Ena taura toka e dua na gauna balavu na veivakabulai. Ena gadreva mo vakasaqara ena masumasu, na veituberi, kei na veivuke e ganiti, oka kina na mua yani kivei ira na lewe ni matabete era sa tabaki vakadodonu. Ni ko sa vulica mo veitaratara e matanalevu, biuta na iyalayala ka yaga mo vakasaqara na ivakasala

mai vei ira na kenadau. Sa ka bibi sara nomu maroroya toka nomu bula vakayalo ena gauna taucoko oqori!”³

Vei Hannah, e a veilecayaki sara na nona bula ka sa gadreva kina na veivuke. E kila mai na nona ivakadinadina ni sa rawa me vakila na vakacegu kei na yalo vinaka ena nona bula ia a sega ni vakila ena veigauna taucoko. Ena masumasu kei na veivosaki kei bisopi, a dusimaki me vakasalataki, me rawa ni taura kina na iyaya e gadreva me ciluma na dina mai na butobuto ka wasea yani na icolacola bibi a colata duadua voli. Ni caka oqo, sa qai taluva mai vua na rarawa ka kunea na vakacegu a yalataka na iVakabula (raica na Joni 14:27). Ena vakacegu kei na yalo vinaka oqo e yaco mai na gagadre kei na gu me veivosoti.

Na Gagadre ni Veivosoti

Na vakasama ni veivosoti e dau dre-dre toka vei ira era vakalolomataki me ra vakarorogo e dau lecavi. Kevaka era vakasamataka na veivosoti me drobula kina o dauveivakalolomataki se kaya ni sega ni dua na ka o ya, ena sega ni vakila na dodonu o koya e vakalolomataki. Ni da sa vakaroti meda veivosoti (raica na V&V 64:10), ena ituvaki e titobu kina na rarawa, me na

tekivu taumada na veivakabulai ni bera na taucoko ni veivosoti nei koya a vakalolomataki.

O ira era sotava tiko na rarawa e vu mai na veivakalolomataki era rawa ni kune vakacegu ena ivakasala oqo mai na iVola i Momani: “Raica, koi au ko Jekope, au na vosa mada vei kemudou sa yalosavasava. Dou vakararavi vua na Kalou e na yalomudou taucoko ka masu vua e na nomudou vakabauta taucoko, ia ena vakacegui kemudou ko Koya e na nomudou rarawa ka na totaki kemudou ka cudruvi ira era sa segata me vakacacani kemudou.” (Jekope 3:1). Na gadrevi ni lewa dodonu kei na dodonu ni veivakatudonutaki ena rawa me vagolei vua na Turaga me rawa kina Vua me sosomitaka na noda rarawa ena vakacegu.

Sa qai raica kina o Hannah ni sa rawa vua me vagolea na gadrevi ni lewa dodonu vua na iVakabula ka yaco kina me vakila na vakacegu ki na nona bula e se bera mada ni sotava e liu. Taumada, a dau rerevaka me tiko ena soqo vakamatavuvale ni na rawa ni tiko kina o koya a veivakalolomataki. Ia oqo, ni sa qai lomana dina me bolea na dredre ni mavoa ni yalo ena ilakolako ki na veivakabulai, sa sega kina ni rere me raici dauveivakalolomataki ka rawa sara me lomani koya ni sa qase sara.

Galala Mai na iColacola Tawayaga

E kaya kina o Elder Richard G. Scott (1928–2015) ena Kuoramuni ni iApositolo Le Tinikarua ni “na yaco mai na taucoko ni veivakabulai ena nomu vakabauti Jisu Karisito kei na Nona kaukauwa kei na gugumatua,

mai na Nona Veisorovaki, me vakamavotaka na mawe ni mavoa sega ni dodonu ka sega ni gadrevi. . . .

“E lomani iko o Koya. A solia na Nona bula me rawa ni ko galala mai na icolacola tawayaga. Ena vukei iko o koya mo cakava. Au kila ni sa tiko Vua na kaukauwa me vakabulai iko.”⁴

O vu-ni-meca e vinakata me vesuki ira tiko na tamata ena mosi kei na rarawa baleta ni bula rarawa tiko o koya (raica na 2 Nifai 2:27). Ena veivuke ni noda iVakabula, o Jisu Karisito, ena sosomitaki vakaidina na rarawa ena vakacegu, ni sa nona ga na iVakabula me solia, ka rawa meda bula reki kina. “Sa lutu ko Atama me sucu kina na tamata, ia sa sucu na tamata me rawata na marau” (2 Nifai 2:22–25). Na bula voli ena reki ena solia na gauna ni vakatovolei me rawa ni vosoti ka rawa meda vuli ka tubu ka yaco meda vakataka cake na Tamada mai Lomalagi.

Au yalomalumalumu ena veivakalougatataki e yaco ki na noqu bula meu dabe vata kei ira era mavoa ena veivakalolomataki ka raica rawa na cakamana ni veivakabulai e yaco dina ga mai vua na iVakabula. Ke o sotava tiko na rarawa, yalovinaka mo goleva ena masumasu na veivuke. E sega ni gadrevi mo colata duadua tiko na icolacola bibi. Au kila ni dau veivakabulai o Koya, niu sa vakadinadinataka oqo ena veigauna tawawili rawa. ■

IDUSIDUSI

1. Gordon B. Hinckley, “Save the Children,” *Ensign*, Nov. 1994, 54; vakamatatataki.
2. David A. Bednar, “Eda Vakabauta na Tiko Savasava,” *Liaona*, Me 2013, 41.
3. Carole M. Stephens, “Na Dau ni Veivakabulai,” *Liaona*, Nove. 2016, 11.
4. Richard G. Scott, “To Be Free of Heavy Burdens,” *Liahona*, Nove. 2002, 88.

IVAKASALA BALETI IRA NA ILIULIU, MATAVUVALE, KEI NA ITOKANI

Na gauna sa nuitaki iko kina e dua a vakalolomataki me wasea vei iko nona rarawa kei na vakalolomataki, na veivosaki kei ira e dodonu me tekivu ena loloma ka vakananantaki ira vakavinaka. E dau vakavuqa me ra wasea vei au o ira na vakalolomataki ni gauna era gole kina vei nodra bisopi me ra vukei, sa dau imatai ni rai o ya me ra vosoti ira na caka cala. Oqo ena rawa me nanuma o koya a vakalolomataki ni ka kecega sa vakanamata vei koya a caka cala. Ni yaco oqo, era dau sega soti ni lesu vei nodra bisopi me ra vukei ka calata kina na veivakabulai vakayalo ni rawa ni yaco ena loloma kei na veitokoni vakalotu.

Na veivosoti sa tiki bibi ni caka-caka ni veivakabulai ka sa ivakaro oqo—ia yalovinaka ni ko nuitaka e dua me ra tukuna taumada na nodra rarawa, vakila na ituvaki ni yalodra, ka cauraka yani vua e dua sa nuitaki ena yaco oqo me mua ki na veivakabulai e yaco ni sa rawa me vosoti o koya na dauveivakalolomataki.

Sa rawa me ra raica na iliuliu ni Lotu na **ministering.lds.org** me ra raica na “Abuse: Help for the Victim” me baleta na ikuri ni ivakamacala.

Na iVola ni Taba Makawa: Na Kaukauwa Ni Talanoa Ni Matavuvale

*E bula curumi au tu na nodra isolisoli
na noqu qase e liu, ka sa vakauqeta tiko
na noqu bula me vinaka cake.*

Mai vei Amneris Puscasu

Dua na mataka ni vula ikatakata ni bera na iKarua ni iValu Levu, a yadra cake mai o tukaqu vakarua me vaka ga ni dau vakayacora—o ya ni bera ni cadra na matanisiga. A curu yani e tautuba ni nona vale ka tu ena dua na delana ka raica sobu tu yani e dua na buca drokadroka kei na nona koro mai Romania, ka dabe sobu e veico tauva tu na tegu ni mataka, ka vakasamataka sara vakatitobu—na veika a vakasamataka voli ena dua na gau-na. E turaga vuli ka yalo vinaka ka dauvakatataro voli, ka dau taleitaki ka rokovi mai vei ira kece ena koro.

Ni sa cadra na siga, a lesu iloma ni vale ka vakatusa vei watina ni sa vakataroga tiko se na

vakacava beka na nona siga ni veibulu, ka vinakata me vakatovototaki mada na nona ituvatuva ni veibulu. A digitaka na tikinisiga, volia na kisinimate, sauma e dua na bete kei ira na mai tagi era kenadau, ka vakarautaka na iyaya tale eso e gadrevi ena ivakarau vaka-Greek. Sa yaco mai na siga ni vakatovototaki na ituvatuva ni veibulu. Era a tuva na teveli ena loma ni koro me baleta na magiti ni ivakananumi, era vakaisulu loaloa na matavuvale, ka yaco mai na bete, ka sa davu sobu o tukaqu vakarua ena kisinimate, moica vakavinaka na lokoloko me rai mai vakavina-ka, ka sa tekivu na ilakolako ni veibulu. Ni sa cava na soqo, sa sureti na koro taucoko ki na kana magiti, ka sa mai yaco na tatadra nei tukaqu vakarua me danisi ena nona siga ni veibulu. A bula tiko me 20 tale na yabaki, ka raica tiko ke se rauti koya tikoga na nona kisinimate.

Sega Walega ni Yaca kei na Tikinisiga

Au se bera mada ni sotavi tukaqu vakarua, ia na nona italanoa e taleitaki duadua vei au erau vakadewataka sobu mai vei au o tukaqu kei buqu. Ena veisiga rau dau talanoataka vei keitou na veitacini na kedra italanoa na neitou qase e liu: na vanua era tadu mai kina, a vakacava tu na nodra bula, nodra yavunibula, tatadra, kei na inuinui. Ni oti na vakayakavi ena vei Siga Tabu, e rau kauta mai o tukaqu kei buqu na ivola ni itaba makawa ni matavuvale. Ni cegai na draunipepa yadua ena yaco na italanoa e

bula mai ka culai vata na yalo ena dua na isulu ni loloma e sega ni yalana rawa o gauna. Era sega walega ni itaba makawa ena yacadra kei na tikinisiga e vakavolai tu na dakuna. Na mata ni tamata yadua sa dua na tama se dua na tina, gonetagane se goneyalewa, dua na tacina se ganena.

Kaukauwa ena Gauna ni Vakatovolei

Ena gauna au sa yabaki 19 kina, rau sa mate na noqu itubutubu kei na wekaqu voleka vakamatavuvale, ka vuqa na iyau taukeni a soli vei au sa mai yali se butakoci. Ia e dua na ka ena gauna o ya, e sega ni rawa ki na tavuki ni vanua, se mate mada ga me vakarusa: o ya na isema mai na gauna makawa, gauna oqo, kei na veisiga ni mataka e ra a tara cake na lewe yadua ni noqu matavuvale. Ena vuku ni nodra gugumatua, na wa e vauca vata na yaloi keitou e kaukauwa caka mai na veigauna dredre ni bula oqo ka sa vakaukauwataki au meu lako curuma na veigauna dredre.

Na gauna rau sa mate kina o tukaqu kei buqu, sa dua na ka na noqu rarawa kau sa vakataroga ke sa tu beka vei au na kaukauwa meu tomana yani na bula. Au a vakila na nodrau veivakauqeti ena daku ni ilati, ka sa vukeyi au me dua na noqu ivakadinadina tudei ni bula ni oti na mate, ka tarava yani, ni cakacaka vakalotu ni valetabu ka sa rui bibi ena noda vakabulai. Au se bera vakadua ni sotavi rau na

tukaqu kei na buqu vakarua se vuqa vei ira na noqu nei kei na momo, ia niu dau taura cake na ivola ni itaba makawa ni matavuvale ena kedra itaba, au dau raici au e mataka. Sa yaco me oi au oqo ena vukudra kece era tadu mai liu vei au. Sa mai veisautaka na ivakarau ni noqu bula na nodra kila kei na vuku ka sa mai dusimaka na noqu bula.

Dua vei ira na isolisoli cecere a solia vei au na noqu matavuvale niu se gone lailai sara o ya meu kila na itukutuku ni kawa ni noqu matavuvale ka kila vakaidina niu sa mai isema i loma ni gauna makawa kei na siga ni mataka. Au sa mai kila talega ni noqu tadu mai ki vuravura meu bulataka ga na kequ italanoa—meu kunea ka kila ka vakamareqeta. Na noqu mai kila na itukutuku makawa ni noqu matavuvale sa tokoni au tiko ena veivakatovolei taucoko ni bula oqo.

Au dau vakasamataka vakawasoma na noqu matavuvale e tai kadua ni ilati kei na nodra solibula ena vukuqu meu bula vinaka cake kina. Au vakasamataka na cakacaka vakalotu ni valetabu ka rawa kina vei keda meda duavata tale vakamatavuvale ena dua na siga. Kau dau vakasamataka na Veisorovaki ni noqu iVakabula, sa rawa me yaco kina na veika kece oqo. A sauma o koya na isau me rawa kina ni da bula. Ena vuku ni veika oqo eda sa lomani Koya kina ka sokalou Vua ena vakavinavinaka edaidai kei na veisiga ni mataka. ■

O dauvolavola e vakaitikotiko e New York, Amerika.

Mai vei Elder
Larry R. Lawrence
Ena Vitusagavulu

Ia Tikoga na iValu

Na ivalu ka tekivu mai lomalagi sa mai tomani e vuravura. Na ka dina, sa katakata cake tikoga na ivalu ni ra vakavakarau tiko na Yalododonu ki na nona lesu mai na iVakabula.

Ni dua e vakamuria tiko na itukutuku kei vuravura ena vakadinata ni da sa bula donuya tiko na gauna ni “rogoca na ivalu kei na irogorogo ni ivalu” (V&V 45:26). E ka marautaki, ni tamata kece e vuravura sa sotia tudei. Eda sa valuti ira tikoga na ivavakoso butobuto ena ivalu toso oqo a tekivu mai na bula taumada ni bera noda sucu mai.

Baleta ga ni bera noda mai vakayago, eda a vala ena iValu mai Lomalagi ena iseleiwau, dakai, se gasau kacabote. Ia na ivalu a kaukauwa sara me vaka ga na ivalu ni gauna oqo, ka bilioni era mate kina.

Na ivalu taumada a ivalu ena vosa, vakasama, veiba, kei na veivakauqeti (raica na Ai Vakatakila 12:7–9, 11). Na ivadi nei Setani o ya me vakarerei ira na tamata. Sa kila tu o koya ni rere sa sala vinaka duadua me vakarusa kina na vakabauta. Ena dau vakayagataka na ile vakaoqo: “Sa rui dredre.” “E sega ni rawa na lesu ena savasava.” “E levu na ka ena yali.” “O kila vakacava ni ko sa nuitaki Jisu Karisito tiko?” E a vuvutaka vakalevu na iVakabula o koya.

Eda vakavinavinaka, ni sa qaqa na ituvatuva ni Kalou ki na lasu i Setani. Na ituvatuva ni Kalou ena okati tiko kina na nodra bula gala na kawatamata kei na dua na solibula cecere. A bole o Jiova, eda kila ni ko Jisu Karisito, me na solibula—me vakararawataki ena vuku ni noda ivalavala ca taucoko. Sa lewa ga me solia na Nona bula ena vukudra na tacina kei na ganena me rawa vei ira sa veivutuni me ra lesu savasava mai ka yaco me ra sa vakataka na Tamada Vakalomalagi (Raica na Mosese 4:1–4; Eparaama 3:27).

*Ena iValu mai Lomalagi, eda a lomana
ka tokona na Tamada mai Lomalagi.
Eda a vinakata meda vakataki Koya.*

E dua tale na ka vinaka a vukei Jiova me taura na yalodra na luve ni Kalou o ya na ivakadinadina kaukauwa era kaya na Nona dauveitokoni, a liutaka o Maikeli, na agilosi cecere (raica na Ai Vakatakila 12:7, 11; V&V 107:54). Ena bula taumada, a vakatokai tu o Atama me ko Maikeli, ka yacai Setani o Lusefa, ka kena ibalebale “daunirarama.”¹ Ena rairai rogo tani toka na yaca i koya na ravouvou ni butobuto (raica na Mosese 7:26), ia e vakavulica na ivolanikalou ni o Setani e a “dua na agilosi ni Kalou o koya sa vakaillesili liu e na mata ni Kalou” ni bera ni mai lutu (raica na V&V 76:25–28).

Ena rawa vakacava ki na dua na yalo sa tu vua na vuku cecere kei na kila-ka me qai lutu vakayawa? Sa baleta ga na nona viavialevu. A saqata na Tamada mai Lomalagi o Lusefa baleta ni vinakata me nona taucoko na mata-nitu ni Kalou.

Ena nona vosa momona “Qarauna na Yalo Viavialevu,” e vakavulica kina o Peresitedi Ezra Taft Benson (1899–1994) ni o Lusefa “a vinakata me vakarokorokotaki vakalevu cake mai vei ira kecega” kei na “nona gagadre dokadoka o ya me vakasivoya na Kalou.”² O sa rogoca talega ni a saga o Setani me vakarusa na bula galala ni tamata, ia a sega walega ni vuna o ya a sega ni digitaki kina. A biu tani mai lomalagi ni a saqata na Tamada kei na Luvena (raica na V&V 76:25; Mosese 4:3).

Na cava na vuna daru a valuta kina na tevoro? Eda a vala ni da yalodina tiko. Eda a lomana ka tokona na Tamada mai Lomalagi. Eda a vinakata meda vakataki Koya. A dui-duitani na inaki i Lusefa. A vinakata me sosomitaka na Tamada (raica na Aisea 14:12–14; 2 Nifai 24:12–14). Raitayaloyalotaka mada na nona bukiveretaki rau noda iTubutubu Vakalomalagi o Setani. Eda wilika ena ivolanikalou, ni “a tagicaki koya ko lomalagi” (V&V 76:26).

Ni oti e dua na veivakayarayarataki katakata, a qaqa o Maikeli kei na nona mataivalu. E rua na ikatolu ni lewe i lomalagi era a digitaka me ra muria na Tamada (raica na

V&V 29:36). A qai cemuri tani mai lomalagi o Setani kei ira nona ilawalawa, ia era a sega ni vakau tani ena gauna o ya ki na butobuto e tautuba. Taumada, era a biu mai ki na vuruvura oqo (raica na Ai Vakatakila 12:7–9), na vanua me na mai sucu kina o Jisu Karisito ka na yaco kina na Nona solibula veisorovaki.

Na cava na vuna a vakatarai kina me ra a biu mai ki vuruvura na ilawalawa i Setani? Era a mai veisaqasaqa vei ira era na mai vakatovolei kina eke (raica na 2 Nifai 2:11). Era na qai biu beka ki na butobuto e tautuba? Io. Ni oti na mileniumi, era qai biu tani tawamudu vakadua o Setani kei ira na nona ilawalawa.

Sa kila tiko o Setani sa vo lailai na nona siga. Ena iKarua ni Nona lako mai o Jisu, ena vesu o Setani kei ira na nona agilosu me 1,000 na yabaki (raica na iVakatakila 20:1-3; 1 Nifai 22:26; V&V 101:28). Ni sa roro tiko mai na siga oqori, era sa valu tiko vakaukauwa na tevoru me ra toboka e vuqa na tamata era rawata rawa.

A vakaraitaki vei Joni na Daunivakatakila na iValu mai Lomalagi me tiki tiko ni dua na raivotu cecere. A vakaraitaki vua na sala a cemuri tani mai kina o Setani ki vuravura me mai temaki ira na kawa tamata. Oqo na ka a kaya o Joni: “Dou na ca koi kemudou sa tiko e vuravura kei na wasawasa; ni sa lako sobu vei kemudou na tevoru, a sa cudru vakalevu, ni sa kila ko koya ni na sega ni dede na nona gauna” (Ai Vakatakila 12:12).

Cava sa qai cakava tiko o Setani e veisiga, ni sa kila tiko sa oti na nona gauna? A vola o Pita na iApositolu ni “sa veilakoyaki voli na nomudou meca na tevoru me vaka na laioni sa tagi, a sa vakasaqara eso me tiloma” (1 Pita 5:8).

Na cava a vakauqeti Setani? Ena sega vakadua me vakayago, ena sega ni vakawati se dua na nona matavuvale, ka na sega vakadua me rawata e dua na taucoko ni reki, sa qai vinakata kina me yaco vei ira na tagane kei na yalewa kecega “me ra rarawa na tamata kecega me vakataki koya” (2 Nifai 2:27).

Sa taketetaki ira na tamata kecega na tevoru, vakabibi o ira era na gumatua yani me ra bula tawamudu. E kilai vinala ni vuvutaki ira era sa lako tiko ena salatu ni bula cecere. E vakavulica na ivolanikalou ni o Setani “sa valuti ira na tamata yalododonu ni Kalou, io sa viribaiti ira ka vakavolivoliti ira” (V&V 76:29).

Na ivalu ka tekivu mai lomalagi sa tomani tiko me yacova mai oqo. Na ka dina, sa katakata cake tikoga na ivalu ni ra vakavakarau tiko na Yalododonu ki na nona lesu mai na iVakabula.

A parofisaitaka o Peresitedi Brigham Young (1801-77) ni “na tete na Lotu, sautu, tubu ka rabailevu, ia ena veiraurau kei na tete ni Kosipeli ki na veimatanitu e vuravura, na tubu ni kaukauwa nei Setani.”³

Au vakabauta ni da na vakadinata taucoko ni parofisai oqo sa mai yaco ni da sa sarava tiko na kena sa curuma yani na tamata e vuravura na veika butubuto. E vakavulica o Peresitedi Young ni gadrevi meda vulica na ivadi ni meca me rawa ni da vakadrukai koya. Meu wasea mada e va na ituvatuva nei Setani sa vakadinadinataki kei na vakasama eso me vorati kina.

iVadi nei Setani

1. Veitemaki. Sa dau doudou na tevoru me biuta na vakanananu butobuto ki na noda vakasama. E vakavulica na iVola i Momani ni dau vakasolokakanataka o Setani na vakasama dukadukali ka sega ni vinaka ka vakacuruma na vakasama ni vakatitiqa. E dau saga tikoga me da vakatotogani ena ca ka nanumi keda ga ka kocokoco. E sega ni vinakati keda meda kidava rawa na vanua e lako tiko mai kina na veivakasama oqo, sa qai dauvakasolokakana, “Au sega ni tevoru, ka ni sa sega na tevoru” (2 Nifai 28:22).

Eda na vorata rawa vakacava na veitemaki vakadodonu oqo? Dua vei ira na iyaragi qaqa o ya meda vakasavi Setani. O ya na ka ena cakava o Jisu.

E veivakasalataki na italanoa ni iVakabula ena delana ni veitemaki ena Veiyalayalati Vou. Ni oti na veitemaki yadua a vakaraitaka Vua na tevoru, a vakayagataka o Jisu e rua na ituvatuva ni tataqomaki: imatai, a vakaroti Setani me lako tani; a qai cavuta na tiki ni ivolanikalou.

Meu vakaraitaka e dua na kena ivakaraitaki: “Mo lako tani Setani,” a vakarota o Jisu, “ni sa volai, Mo vakarokoro-ko vei Jiova na nomu Kalou, ia mo qaravi koya duadua ga” (Maciu 4:10). E tukuna na ikarua ni tikina, “Sa qai biuti koya na tevoru, ka raica, sa lako mai eso na agilosu ka qaravi koya” (Maciu 4:11). Na tataqomaki ni iVakabula e mana sara!

Na ivola ni bula nei Peresitedi Heber J. Grant (1856-1945) e veivakararamataki ki na sala a vorata kina na tevoru o Peresitedi Grant, ni se cauravou. Ena gauna sa kila kina o Peresitedi Grant ni sa vakasolokakana tiko vua o Setani, me saga me vakavure vakatitiqa e yalona, a kaya yani ena domolevu, “Iko Tevoru, tiko lo.”⁴

Sa tiko na dodonu vei iko mo kaya vei Setani me lako tani ni ko sa temaki. E vakavulica na ivolanikalou, “Vorata na tevoru, ena drotani kina vei kemudou ko koya” (Jemesa 4:7).

Na ikarua ni itataqomaki nei iVakabula o ya me cavuta na tiki ni ivolanikalou. E tiko na kaukauwa ni da cavuqaqataka na ivolanikalou, me vaka a cakava o Jisu. Na tiki ni ivolanikalou ena rawa me sicini ni dakai vakayalo.

Ni ko sa temaki, sa rawa mo cavuqaqataka na ivakaro me vakataka “Mo nanuma na siga ni vakacegegu, mo vakatabuya,” “Lomani ira na nomudou meca,” se “Mo qaravana me savasava tikoga na nomu vakanananu” (Lako Yani 20:8; Luke 6:27; V&V 121:45). Na kaukauwa ni ivolanikalou e sega walega ni vakamalumulumutaki Setani, ia e kauta talega mai na Yalotabu ki na yalomu, vakadeitaki iko, ka vaqaqacotaki iko mo vorata na veitemaki.

2. Na lasu kei na lawaki. Na ivolanikalou e kaya ni ko Setani “na vu ni ka lasu” (2 Nifai 9:9). Kakua ni vakabauti koya ni vakasolokakanataka mai “O sega ni cakava rawa e dua na ka dodonu,” “O sa rui valavala ca ka sega ni rawa mo vosoti,” “O na sega ni veisau rawa,” “E sega ni dua e kauwaitaki iko tu,” ka “Sega tu na nomu taledi.”

Dua tale na ka e dau lasutaka tu me vaka oqo: “E dodonu mo tovolea mada oqori vakadua ga—mo kila toka kina. O na sega ni mavoa ke vakadua mada ga.” Na ivadi vuni duka lailai e sega ni vinakata o koya mo kila ni ivalavala ca e veivakatotogani.

Dua tale na lasu veirawai ena saga o Setani vei iko: “Era cakava kece na tamata. E vinaka.” E sega ni vinaka! O koya mo qai kaya vua na tevoru ni ko sega ni via gole ki na mata-nitu telesitieli—dina ga ni ra gole tiko kina na tamata.

Dina ga ni na lasutaki iko o Setani, sa rawa mo nuitaka na Yalotabu me tukuna vei iko na ka dina. Oqori na vuna e rui bibi kina na isolisoli ni Yalo Tabu.

Sa vakatokai tiko na tevoru me “daulawaki kaukauwa.”⁵ Sa dau saga o koya me vakatanitaka na veiivakavuvuli dina e matataka na Turaga.

Mo nanuma tiko, na vakatanitaki ni ka dina e sega ni tauvata kei na veibasai ni ka. Na veibasai ni vulavula na loaloa, ia na vakatanitaki ni ka dina ni vulavula ena rawa me vulavula dromo se dravu. Na vakatanitaki ni ka dina e via vakatauvatani kei na ka dina me rawa ni lawakitaki o ira na vakawelewele tu ga. Era sa rairai moici ni dua na ka vinaka, me vakataka ga na ivakatanitaki ni ilavo dina, era sa sega ni yaga. Meu vakaraitaka mada.

Sa rawa mo nuitaka na Yalotabu me tukuna vei iko na ka dina. Oqori na vuna e rui bibi kina na isolisoli ni Yalo Tabu.

Dua vei ira nona vakatanitaki ni ka dina nei Setani baleta na vakabauta o ya na vakabauta ni gauna makawa. Na nona vakatanitaka na dina ni loloma o ya na gagano ca. E vakatanitaka na dina ni matabete ena nona tauyavutaka na cakasausau, ka vakatotomuria na cakamana ni Kalou ena vakatevoro.

Sa qisia na Kalou me vakawati na tagane kei na yalewa, ia na vakamau vakamataqali vata sa vakatanitaki ni kena ka dina. E sega ni rawa kina na vakatubu kawa se bula vakacerecerei. Dina ga ni levu ni nona ituvaki veivakalasui e lawakitaka e vuqa na tamata, era sa sega ni ka dina. Era na sega ni kauta rawa mai na marau tawamudu.

Sa vakaroti keda na Kalou ena Vunau kei na Veiyalayalati me baleta na vakatanitaki ni ka dina. A kaya, “Raica na ka sa sega ni veivakatataki cake, sa sega ni mai vua na Kalou, ia sa mai vua na tevoro.” (V&V 50:23).

3. Veileti. Sa tama ni veileti o Setani. E a vakavulica na iVakabula, “Sa dau vakauqeti ira na tamata me ra veileti ka veicudruvi vakai ira” (3 Nifai 11:29).

Sa vulica tu mai na tevoro ena veisenitiuri ni vanua e tiko kina na veileti, ena lako tani kina na Yalo ni Turaga. Tekivu mai na gauna a rawai Keni kina me vakamatei Epeli, sa dau veivakauqeti tiko o Setani vei ira na veitacini me ra veiba. Sa dau vakavu leqa talega ena vakamau, kedra maliwa na lewe ni tabanalevu, kei ira na veitokani daukau-lotu. E marautaka me raici ira na tamata vinaka me ra veiba. E saga me tekivuna na veiba vakamatavuvale ni bera na laki Lotu ena Siga Tabu, ni vakarau na lotu vakamatavuvale ena bogi ni Moniti, kei na gauna rau tuva kina na veiwatini na gole ki valetabu. E namaka donu na nona gauna.

Ni yaco na veileti e nomu vale se vanua ni cakacaka, mo tarova na ka o cakava tiko ka saga na veisaututaki. E sega ni dua na ka o koya a tekivuna.

Na veileti e dau tekivu ena vaqara cala. E vakavulica o Josefa Simici ni “tevoro ena marautaki keda vakasivia ni da sa dodonu vakasivia, ni da vaqara tiko nodra cala eso.”⁶ Ni ko vakasamataka oqo, na buladodonu vakai koya ga sa vakatanitaka na buladodonu dina.

E dau taleitaka o Setani me vakatetea na veileti ena Lotu. E daukenadau toka o koya ena dusi na cala era cakava na iliuliu ni Lotu. A vunauci ira na Yalododonu o Josefa Simici ni tekivu ni kalawa ki na vuki tani o ya na kena takali na nodra nuideitaki na iliuliu ni Lotu.⁷

Voleka ni itukutuku taucoko ni saqati na lotu Momani e yavutaki ena lasu me baleta na bula nei Josefa Simici. E cakacaka vakaukauwa na meca me vakamaduatiki Josefa baleta ni itukutuku ni Vakalesuimai e vu ga mai na itukutuku nei Parofita ni veika a yaco mai na Veikau Tabu. Sa cakacaka vakaukauwa cake tiko nikua na tevoro ni vakatauvatani ena veisiga sa oti me ra taroga tiko na lewenilotu na nodra ivakadinadina ni Vakalesuimai.

Ena veisiga e liu ni noda itabagauna oqo, e levu vei ira na matabete, era a veivutunitaka, nodra a sega ni dina tiko vua na Parofita. A dua vei ira o Lyman E. Johnson, ka a muduki tani mai na Lotu ni a caka cala. Sa qai lelevaka nona sa biuta na Lotu: “Au na laiva na ligaqu i matau me musu laivi, ke rawa meu na vakabauta tale. Au sa qai reki vakalevu ka marau sara. A totoka na noqu tadra. Niu sa yadra ena mataka sa marau na yaloqu. Au sa marau ena siga kei na bogi, sinai ena vakacegu kei na reki kei na vakavinavinaka. Ia oqo sa butobuto mai, mosi, rarawa, kei na vutugu e levu sara. Au se bera mada ni raica me

vakaoqo e dua na gauna marautaki.⁷⁸

Vakasamataka mada na veivosa oqori. Era sa veivunauci tiko kivei ira na lewe ni Lotu taucoko.

Au a saumaki mai ki na Lotu. Au a papitaiso niu sa itabagone qase cake yabaki 23 ka vuli vuniwai tiko mai Arizona, e Amerika. Au kila vakai au na cakacaka nei Setani vei ira na dauvakadidike lotu me vakaveilecayakitaki ka vakayalolailaitaki ira ni ra vakasagara tiko na dina.

Ena gauna taucoko ni cauravou, au sa raica tiko kina na nodra ivakaraitaki na itokani Yalododonu Edaidai. Au dau vakacaucautaka na nodra ivakarau ni bula. Au sa lewa kina meu vulica vakalevu na veika e baleta na Lotu, ia au sega ni vinakata meu tukuna vua e dua niu sa vulica tiko na lotu Momani. Niu gadreva meu levea nodra veiguraki na itokani, au sa mani saga meu vakadidike vakatikitiki.

A yaco oqo ni se bera sara na Initaneti, kau sa mani gole ki na valenivola dolararaba. Au a raica kina e dua na ivola i Momani kei na dua na ivola e yacana na *A Marvelous Work and a Wonder*, mai vei Elder LeGrand Richards (1886–1983) ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. Ena gagadre levu au sa qai tekivu wilika na ivola e rua oqo, kau raica ni rau veivakauqeti sara.

Ni sa gadreva tiko na yaloqu meu vulica vakalevu, sa qai vakasolokakana mai o Setani e daligaqu. A kaya ni gadrevi me taucoko na kena inaki, ena gadrevi talega meu wilika na veika era vola talega na dausaqata na Lotu. Au a lesu ki na laibari ka tekivu vakararai wavoki. E dina sara, au a raica kina e dua na ivola e vakacalai Parofita Josefa.

Au a veilecayaki niu wilika na ivola oqo e saqata na lotu Momani. Au sa vakayalia na yalo vinaka o ya kei na veivakauqeti a dusimaki au ki na noqu vakadidike. Au sa yalokatakata kau sa voleka sara ni biuta na noqu vakasagara na dina. Au a qai masulaka tiko na isaunitaro niu sa wilika tiko na ivola e saqata na lotu Momani!

Au kurabui, ni sa qiriti au mai e dua na itokani e koro-nivuli torocake a vuli tiko ena Brigham Young Univesiti. A sureti au meu sikovi koya yani e Utah, ka yalataka niu na taleitaka na totoka ni vanua e lakovi. A sega tiko ni kila o koya niu vakadikeva vuni tiko na nona Lotu.

Au sa mani ciqoma na nona veisureti. A vakatura o noqu itokani me keirau gole ki Salt Lake City ka laki sikova na Rara ni Valetabu. A kurabui o koya niu a marautaka sara vakalevu. A sega ni kila o koya niu sa maqusa tiko meu vulica na dina baleti Josefa Simici kei na Vakalesuimai.

Rau a veivuke sara vakalevu oi rau na goneyalewa daukaulotu ena Rara ni Valetabu. Rau sega ni kila, ni rau sa sauma tiko e vuqa na noqu taro. A vakauqeti au sara na

Sa taketetaki ira na tamata kecega na tevoru, vakabibi o ira era na gumatua yani me ra marau tawamudu.

nodrau ivakadinadina “meu vakatitiqataka na [noqu] vakatitiqa,”⁹ ka tekivu me tubu na noqu vakabauta. Ena sega ni rawa me vakawaleni na kaukauwa ni ivakadinadina vakilai vakatitobu.

A wasea talega o noqu itokani na nona ivakadinadina ka sureti au meu masulaka ka taroga vua na Kalou ke dina na Lotu. Ena ilakolako balavu lesu i Arizona, au sa tekivu masu ena vakabauta—ena imatai ni gauna ena “yalodina e na yalomudou taucoko” (Moronai 10:4). Ena dua na gauna ena ilakolako lesu, sa vaka me caudre cake na noqu motoka ena rarama. Au sa vulica kina vakai au ni rarama ena vakaotia na butobuto.

Au sa mani lewa meu sa papitaiso, a saga na tevoru na iotioti ni sasaga. A cakacaka ena noqu matavuvale, ka ra saga ena nodra kaukauwa taucoko me ra vakayalolailaitaki au, ka ra sega ni via tiko ena noqu papitaiso.

Au sa mani papitaiso ga, ka yaco me vakamalumalumu-taki mai na yalodra. E ratou a vukea meu vakasaqara ena tuvakawa. Ni oti e vica na yabaki, au a papitaisotaki taciqu gone. Na itokani a sureti au meu sikovi koya yani ki Utah sa marama watiq tiko ena gauna oqo.

4. Veivakayalolailaitaki. E dau vakayagataka mana sara o Setani na iyaragi oqo vei ira na Yalododonu yalodina ni sa druka na ka kece. Vei au, niu sa tekivu meu yalolailai, ena vukei au meu kila o cei e saga tiko meu rusa. Oqo e dau vakacudruai au kau sa yaloqaga ga—meu vakasevai Setani.

Ena vica na yabaki sa oti, a vosa kina o Peresitedi Benson ena ulutaga “Kakua ni Lomaleqa.” Ena vosa veivakararamataki oqo, a veivunauci kina “Sa saga tikoga o Setani me rawati ira na Yalododonu ena lomaleqa, yalolailai, yalorusa, kei na lomaocaoca.”¹⁰ A vakauqeti ira na lewe ni Lotu o Peresitedi Benson me ra vakaisasabai, ka solia kina e 12 na vakatutu bula me valuti kina na yalolailai.

A vakatura talega mera qaravi ira na tamata; cakacaka kaukauwa ka kakua ni vucesa; me ra itovo bulabula vakayago, oka kina na vakaukauwa yago ka kania na kakana se bulabula tu; vakasaqara na veivakalougatataki ni matabete; vakarorogo ki na sereivakatagi veivakauqeti vakayalo; wilika nomu kalougata, ka tuva lalawa. Ka kena usutu, me vaka e vakavulici ena ivolanikalou, me da sa na masu tiko-ga me rawa ni da vakadrukai Setani (raica na V&V 10:5).¹¹

E dau sautaninini o Setani ni raica

*E dua na yalododonu malumalumu duadua ni tekiduru tiko ena masu.*¹²

Sa ka bibi meda kila ni vakaiyalayala ga na kaukauwa ni butobuto. Na vakaiyalayala oqo e ratou cakava na Lewe Tolu Vakalou, ka sega vei Setani na kaukauwa me takosova rawa. Me ivakaraitaki, sa vakadeitaka vei keda na ivolanikalou ni “sa sega ni soli vei Setani na kaukauwa me temaki ira kina na gone lalai” (V&V 29:47).

E dua tale na vakaiyalayala kilai levu o ya ni o Setani e sega ni kila na noda vakanananu. A vakamacalataka kina na iVakabula “Ni sa kila na Kalou na nanuma kei na inaki ni lomamu” (V&V 6:16).

E rairai ni vuna beka oqo sa solia kina vei keda na Turaga na ivakaro me vakataka “Mo kakua ni rarawa” (V&V 9:6) kei na “Mo kakua ni vosa vakacacataka na kai nomu” (V&V 42:27). Kevaka o rawa ni vesuka na yamemu (raica na Jemesa 1:26), o na sega ni na soli itukutuku vakalevu vua na tevoru. Ni rogoca o koya ni ko rarawa, kudru, ka veivakacacani, sa dau nanuma vinaka sara tiko o koya. Na nomu vosa ni veicavilaki ena vakaraitaka na nomu malumalumu vei kemu meca.

Oqo e dua na itukutuku talei vei kemuni. Na mataivalu ni Kalou e levu cake sara mai na mataivalu nei Lusefa. O na rairai veiraiyaki ka kaya e lomamu, “Sa ca tikoga mai vakalevu o vuravura. Sa rairai qaqa tiko beka o Setani ena ivalu.” Kakua ni vakacalai. Na dina oqo, eda sa lewelevu cake mai vua na meca. Nanuma tiko, ni a dua nai katolu na luve ni Kalou era a digitaka na ituvatuva nei Tamada.

Taciqu kei na ganequ, mo ni raica ni ko ni sa valu tiko ena yasana ni Turaga. Mo raica ni ko sa lave tiko na selevau ni Yalotabu.

Sa noqu masu ni sa vakarau cava na noda bula, sa rawa mo kaya vata kei Paula na iApositolo, “Au sa vala oti ena ivalu vinaka, au sa ciciva oti na cere, au sa taura matua na vakabauta” (2 Timoci 4:7). ■

IDUSIDISI

1. Guide to the Scriptures, “Israel,” scriptures.lds.org.
2. Raica na Ezra Taft Benson, “Beware of Pride,” *Ensign*, Me 1989, 5.
3. *Discourses of Brigham Young*, digitaka o John A. Widtsoe (1954), 72.
4. Raica na Francis M. Gibbons, *Heber J. Grant: Man of Steel, Prophet of God* (1979), 35–36.
5. Raica na, me ivakaraitaki, Dieter F. Uchtdorf, “O Sa Bibi vei Koya,” *Liahona*, Nove. 2011, 20; Gordon B. Hinckley, “The Times in Which We Live,” *Liahona*, Jan. 2002, 86.
6. *Nodra iVakauvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 523.
7. Raica na *Teachings: Joseph Smith*, 318.
8. Lyman E. Johnson, ena Brigham Young, *Deseret News*, Oko. 15, 1877, 484.
9. Dieter F. Uchtdorf, “Mai, Tomani Keimami,” *Liaona*, Nove. 2013, 23.
10. Ezra Taft Benson, “Do Not Despair,” *Ensign*, Nove. 1974, 65.
11. Raica na Ezra Taft Benson, “Do Not Despair,” 65–67.
12. William Cowper, ena Robert Andrews, comp., *The Concise Columbia Dictionary of Quotations* (1987), 78.

IYALOYALO NI VAKABAUTA

O Skaidrīte e dua na tamata mamarau au qai bau sotava. Na nona bula e vaka e dua na iyalovalo totoka. Ia ni se gone a tiko vata kei tinana daumateni, ka sega ni rawata me qaravi koya kei tacina. A roqoti tacina toka o Skaidrīte ena gauna e mate kina ena viakana. Me tekivu mai nona yabaki 8, sa dau vakaitikotiko ena vica na itikotiko ni veisusu. A laucaqe, kanakuita, ka vakatabui me masu. E vaka na bobula nona qaravi. Ni toso na veiyabaki, sa dau nanuma me kunati koya.

Ena vica na yabaki e muri, ni vakasaqaqara inuinui voli, a curuma o Skaidrīte e dua na valenisogoni ni YDE.

LESLIE NILSSON, DAUVEITABA

Skaidrīte Bokuma

Liepāja, Latvia

“A kidavaki au e dua na dau-kaulotu yalewa ka matadredredre. Au nanuma ni agilosi o koya. A veisau na noqu bula ena siga oya. Sa oti oqo e 17 na yabaki, sa seyavu kece na vakanananu meu tinia noqu bula. Nikua, sa tuvinaka noqu vakasama. Niu bikai ena icolacola, au laiva ga vua na Kalou. Au sa vulica meu vakararavi Vua ena ka kecega. Sa totoka vei au na bula.”

Mo vulica na vakatakilakila mo na rawa ni vukei dua e lomana tiko me kunati koya [lds.org/go/41739](https://www.lds.org/go/41739).

YALOVINAKA KUA NI VAKATAGITAKA NA SERE OQORI

Ena dua na gauna sa oti a vakaitiko-tiko na noqu matavuvale mai Veracruz, e Mexico, ka ratou a vuli kina na noqu gone ena imatai ni itabavuli. Ena veimataka niu vukei iratou na luvequ e tolu me ratou vakarau laki vuli, keitou dau vakarorogo ki na retio—na siteseni kilai levu duadua ena siti—ena dua na parokaramu taleitaki ka liutaka e dua na daukacikacivaki cauravou gone.

Keitou a tekivu vakarorogo ki na dua na sere taleitaki. Ni tekivu meu vakarogoca vinaka na qaana, au qai kila ni veika e tukuna, e dina ni sega ni vosaca, e veivagaroi ka sakasaka.

Au kaya vakadodonu vei iratou na luvequ, “Tou sega ni rawa ni vakarorogo ki na mataqali vosa vakaoqo.” Rairai ratou sega beka ni vakarogoca na qaqa ni sere, ia na nodratou vakarorogo sa rawa kina ni ratou vagugutaka toka.

Eratou raici au ena noqu sogota na retio ka taroga se cava au cakava. “Au na tukuna vua na daukacikacivaki ena retio me kauta laivi na sere mai na parokaramu.” Na nodratou kurabui e vakayaloqaqataki au meu cakava eso tale na ka.

Eratou sega ni vakabauta rawa vakakina o au, ia au tomika cake na talevoni ka qirita na siteseni ni retio. Au a sega ni namaka me dua na kena isau, ia ka ni kidacala, ni sa sauma mai ena gauna vata ga na daukacikacivaki keitou se qai rogoca tiko ena retio.

Au tukuna vua niu sega ni duavata kei na vakarogoca tiko na sere oya, me vaka ni levu na matavuvale era

Ni keitou rogoca e dua na sere taleitaki ena retio, sa tekivu meu vakarogoca vakavinaka na qaana.

dau vakarorogo tiko ki na retio ena gauna vata oya ena mataka. E taroga se cava au nanuma me vakaisosomitaka, ia sa rui daumaka nona itovo au mani kerea me kua ga ni vakatagitaka na sere oya ena gauna era tiko voli kina e vale na gone.

Au sega ni mani kila se a kaburaki e macawa na noqu qiri, ia au vakavinavinaka ga ni a vakarorogo na daukacikacivaki ena retio. Ena vica na siga i muri, au rawa ni kila ni sa ciqomi na noqu kerekere.

E vakadeitaka vei au na ka a yaco oya ni dodonu me da yaloqaqa ni toka e ligada na gauna me da vakatulewa ka cakava na ka e ganita me da taqomaki ira na luveda mai na veivakayararataki ca. Ni da kitaka vakakina, sa na rawa ni noda itokani tikoga na Yalo Tabu. ■

Maria Hernandez, Texas, Amerika

NA BAUSI A YALI

Ena dua na gauna wale toka ga Eoqo au a toki ki na dua na vale vou ka kerea eso na lewe ni Lotu me ra vukei au ena dua na cakacaka mai noqu vale. Ena lomadonu ni cakacaka, au a lako meu volia eso tale na iyaya e gadrevi me vakaoti kina. Ni sa oti na cakacaka au qai kila ni sa yali noqu bausi. Au nuiqawaqawa baleta ni tu ena noqu bausi na noqu iyaya vakamareqeti kei na ilavo au se qai ciqoma ga ena mataka oya mai vua e dua au qarava tiko. Au lesuva tale na vanua au a volivoli kina, ia e sega ga. Au lako i vale ka laki vaqacara de dua na vanua au vakalutuma kina, ia au sega ga ni kunea. Au sa tekivu vakasamataka meu na cakava tale na ilavelave vovou ni veiyaya oya. Ni se bera niu biuta noqu vale, a taroga e dua na itokani, “O sa bau masu?”

Au vakasamataka ena gauna vata ga, “O io au sa masu oti!”

Ia na ka dina, au se bera ni bau masu mai vunialoqu. Ia, au a vinkata meu vakasaurarataka na lomaqu vei Tamada Vakalomalagi ka me Nona itavi me vukei au meu kunea noqu bausi. Oti au qai nanuma na vosanikalou ena Aisea 55:8: “Ni sa duatani na noqu vakanananu ka duatani nomudou vakanananu, ka sa duatani na noqu ivalavala ka duatani na nomudou ivalavala, sa kaya ko Jiova.”

Au a lako i lotu ena Sigatabu, ka tukuna vei au e dua na lewenilotu a tiko vata kei au ena noa ni a masu

Au a kerea na Tamada Vakalomalagi me sauma na neitou masu me vaqacotaki kina na nodratou vakabauta na watiq kei na luvequ.

tiko vagumatua vei Tamada Vakalomalagi me rawa niu kunea noqu bausi. E kaya o koya ni vakila niu na kunea. E muri niu dabe ena noqu vuli yadua tiko. Sa tekivu meu wilika na *Receiving Answers to Our Prayers* mai vei Elder Gene R. Cook, lewe ni Vitusagavulu vaka-emeritu. Na imatai ni tabana e tukuni koto kina e dua na leqa tautauvata kei na noqu: A vakayalia na luvena tagane o Elder Cook na nona bausi, eratou qai soqoni vata na matavuvale ka masu vua na Turaga me ratou kunea.

Niu wilika na veika a yaco oya, au vakatovototaka na veika au vulica ka soqoni iratou vata mai na watiq kei na luvequ. Keitou a tuva wavoki, ka cabora na tamata yadua e dua na masu, ka kerea vua na Turaga me

vukei keitou me keitou kunea na bausi ke vakakina na Lomana.

Au sa vakadinadinataka oti na mana ni masu, ia e muri, niu masu duadua, au kerea vei Tamada Vakalomalagi me sauma na neitou masu me vaqacotaki kina na nodratou vakabauta na watiq kei na luvequ.

Ena siga tarava sa qiri mai e dua na turaga. E kaya ni sa kunea na noqu bausi, oka kina na ilavo. Au a tagi vaka e dua na gonelailai ni sa saumi mai na noqu masu ka sa vaqacotaki na vakabauta ni noqu matavuvale.

Au kila na Tamada Vakalomalagi, e dina ni levu tu na luvena me qarava, sa dau rogoci keda ena Nona gauna ga kei na Nona ivakarau. ■
Luiz Marcelino, Goiás, Brazil

VUKEI ENA LOMANI OLO

Dau cakacaka vakalevu ena Sigatabu na watiq, sa tiko kina vei au na itavi meu kauti iratou duadua na luvei keirau tagane e va ki lotu. Ena dua na Sigatabu ena soqoni ni sakaramede, rau veiqati toka na luvequ lalai. Kevaka e taleitaka e dua, na ivola au solia vua, ena vinakata mai na tacina kadua. Au tovolea na kakana, vakatatalo, kei na peniroka, sega ga ni yaga. Au sa vakadrukai saraga vei irau noqu cauravou, erau sega ni rawa ni dabe vakadua ena dua mada ga na auwa.

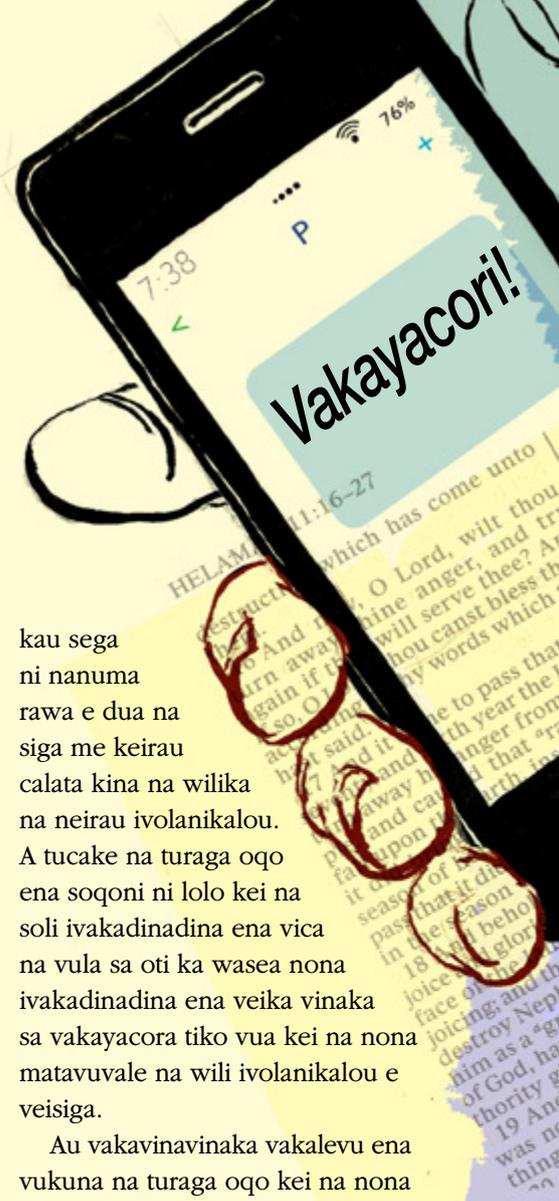
Au dreta mai noqu kato e dua na vakatatalo ka solia vua na noqu yabaki dua. Sega ni bera sa kaila noqu yabaki tolu, o Tyson, ena nona toqovi tacina lailai, ka tovolea me dreta na ka ni vakatatalo. Au sa madua dina ena noqu kauti rau ki na foya e rua na cauravou lalai, rau kaikaila ka veivala.

E tonawanawa na mataqu ena wainimata ni cudru. Na cava sa rui dredre kina na ka oqo? Au sa cakava tiko na ka e vinakata na Tamada Vakalomalagi meu cakava ena noqu kauti iratou mai noqu matavuvale ki lotu, se vakacava? Ia au sa sega saraga ni qai rawata tale. Sa ka ni oca ka veivakamaduataki vei au na vorati rau duadua tiko na noqu gonetagane ena gauna ni soqoni ni sakaramede e veimacawa. Au sega tale vakadua ni vinakata meu lesu tale mai.

Au dabe ka vakasamataka toka oqo me rauta beka ga ni 15 na sekodi, qai muri au mai ki na varada e dua na marama au se bera mada ga ni kilai koya vinaka. Na yacana o Sisita Beus. E dau dabe duadua voli ga, ni tiko ena matabisopi o watina ka ra sa ka

Au sa vakadrukai saraga vei irau noqu cauravou, erau sega ni rawa ni dabe vakadua ena dua mada ga na auwa.

VAKAYACORI!

lelevu na luvena. Qai kaya mai, “O dau lako duadua ga mai! Au rawa ni raica ni o sa tovolea tiko vakaukauwa. E rawa beka ni mai dabe vata kei au o Tyson?” Au sega mada ga ni vakasamataka rawa e dua na kena isau! Au deguvacu ga ni sa taura na ligana ka kauti koya yani, ena gauna oqo sa ruru ka marau, ki loma ni valenilotu.

Au qusia laivi na wainimataqu, tau-raca cake na luvequ lailai, ka lako yani ena yalomalua ki loma ni valenilotu meu marautaka na vo ni soqoni.

Ena Sigatabu ka tarava ni keitou curu yani ki na soqoni ni sakaramede, e vaqarai nona itokani vou o Tyson. Ena bogi ena dau masu, “Tamaqu mai Lomalagi, au vakavinavinaka vakalevu me baleti Sisita Beus. Au lomani koya vakalevu sara!”

Sa oti oqo e tolu na yabaki, ena vuqa na gauna se dau vaqarai Sisita Beus voli ga e valenilotu o Tyson. Ena yabaki sa oti a kacivi me qasenivuli nei Tyson ena Lalai. A yaco me gone-tagane lailai mamarau duadua me bula tiko o koya.

Au vakavinavinaka vakalevu ena vukui Sisita Beus kei na nona lomasoli me dau lomani ira ka qaravi ira na tani. Au kila ni rawa ni da dau vakalou-gatataka na nodra bula na tani ni da vei qaravi me vaka na iVakabula. ■

Kristi Lewis, Utah, Amerika

Ena noqu veivakatarogi vakabisopi ena dua na yakavi ni Sigatabu, e ka ni marau niu dabe vata kei na dua na itokani vinaka me keirau veitalanoataka eso na bolebole a sotava tiko. Niu vakarogoca tiko na nona lomaleqa ena vica na miniti, au vakila ni ka e gadreva me dau wilika e veigauna na ivolanikalou. A vakananumi talega vei au, niu nona bisopi, sa dodonu meu dau wilika na ivolanikalou e veigau-na talega, e dua na ka a dredre tiko vei au. O koya au vakatura kina ni sa yaco me keirau “veitokani dau veitarogi” ena neirau sasaga me keirau dau vuli e veigauna.

E veisiga ni sa oti neirau wilika na neirau ivolanikalou, keirau na dui tekstaka na vosa *Sa oti!* Ni keirau kila ni wawa tiko e dua tale me rogoce se sa oti nona wiliwili ni siga oya na kena ikarua se sega sa ka ni veivakayaloqataki vei keirau ruarua. Kevaka e guilecava e dua vei keirau, sa na vakananumi ena teks. Kevaka e sega ni teks na kena ikarua, ena sega ni vaqaqai kina. Keirau dui laiva vua na kena ikarua me sotava na bolebole ka sega ni vakayalolailaitaki koya.

Keirau a tekivuna na bolebole oqo ena ono na vula sa oti nikua,

kau sega ni nanuma rawa e dua na siga me keirau calata kina na wilika na neirau ivolanikalou. A tucake na turaga oqo ena soqoni ni lolo kei na soli ivakadinadina ena vica na vula sa oti ka wasea nona ivakadinadina ena veika vinaka sa vakayacora tiko vua kei na nona matavuvale na wili ivolanikalou e veisiga.

Au vakavinavinaka vakalevu ena vukuna na turaga oqo kei na nona veitokani, vakakina na nona teks e veisiga. Au sa raica na ivakarau e rawa ni vakavinakataka cake kina na noda bula na tekenolaji, ni vakayagataki vakadodonu. Au sa vakavinavinaka talega ena vuku ni ivolanikalou kei na kena vakadinadinataki Karisito. Au kila ni nona iSoro ni Veivakaduavatataki na iVakabula ena rawa kina vei keda yadua me da lesu tale ka bula vata kei Koya ena dua na siga. ■

Alex Whibley, British Columbia, Canada

Sa yaco me keirau “veitokani dau veitarotarogi” ena neirau sasaga me keirau vulica e veigauna na ivolanikalou.

NA NOMU LIAONA

“Na nomu veivakalougatataki e sega ni dodonu me lobi vakamaqosa ka vavani “tani. E sega ni dodonu me vakawaqa ka vakaraitaki tu. E dodonu, me wiliki ga. E dodonu me vakamareqeti. E dodonu me vakamuri.” “Na nomu veivakalougatataki vakapeteriaki ena dusimaki iko mai na bogi butobuto duadua. Ena dusimaki iko mai na rerevaki ni bula. . . . Na nomu veivakalougatataki vakapeteriaki e nomu Liaona me dusimaka nomu ilakolako ka tubera nomu sala.”

Peresitedi Thomas S. Monson, “Your Patriarchal Blessing: A Liahona of Light,” *Ensign*, Nove. 1986, 66.

Kila na Nomu Veivakalougatataki Vakapeteriaki

Mai vei Allie Arnell kei Margaret Willden

E sinai tu ena noda bula na veiwasawasa tawakilai: *Meu laki vuli ki vei? Na cava meu vulica? Meu laki kaulotu beka? O cei beka meu vakamautaka?* Kevaka e soli vei iko e dua na mape mo sokota kina na veivakatulewa ni bula, o na vakamura beka?

Erau sa solia vei keda na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito e dua na mape vakaoqori—na veivakalougatataki vakapeteriaki—me muataka na noda bula. E dina ni sa soli vei keda na isolisoli ni galala ni digidigi me da digidigi kina ena noda dui lewa ga, na veivakalougatataki vakapeteriaki e rawa ni vakararamataka na sala ena kauta mai na marau levu duadua.

Ia e sega ni sa rauta ga me tiko e dua noda mape. Sa dodonu me da vulica, kila, ka vakayagataka na ibalebale ni veika e tu ena mape. Sa vakakina, ni sa yaco mo kila na vosa e vakayagataki ena nomu veivakalougatataki vakapeteriaki—na nomu idusidusi vakataki iko ena bula—sa na rawa mo kila se o cei o iko ena mata ni Kalou kei na vanua e rawa ni o yaco kina.

Kila na Nomu Kawa

Taumada ka bibi duadua, na nomu veivakalougatataki vakapeteriaki ena

tukuna na nomu kawa, se na mataqali cava mai na mataqali e tinikarua i Jekope (o koya a qai vakatokai e muri me o Isireli) o wili kina. E dina ni sega ni o keda taucoko eda kawa dina i Jekope, e vakavulici keda na ivolanikalou ni da vakubeci na lewe ni Lotu ki na yavusa i Isireli: “Raica ko ira kecega sa vakabauta na ivakavuvuli oqo, era na vakatokai ena yacamu, io era na okati me nomu kawa, ka ra na tacake ka vakacaucautaki iko, ni o sa tamadra” (Eparaama 2:10).

E kaya o Shelisa Schroepel mai Utah, Amerika, “Niu kila niu lako mai na yavusa i Jekope e vukei au meu kila na kequ inaki ena bula oqo kei na vuna au kacivi kina ena veikacivi eso ena Lotu.”

E rawa ni vakamacalataki talega ena nomu veivakalougatataki vakapeteriaki na veivakalougatataki tale eso e salavata kei na nomu mataqali. Tauramada, e levu na lewe ni Lotu era lako mai na mataqali i Ifereimi, na mataqali ka kena itavi na vakatetei ni kosipeli vakalesui mai ki vuravura (raica Nai Vakaruva 33:13–17; V&V 133:26–34).

Vakasaqara na iVakasala Baleti Iko

Ni vakayagataki vakadodonu na mape ena taqomaka na dauveilakoyaki me kua ni lakosese. E vakakina,

**Nomu kila na
veitiki eso ni nomu
veivakalougatataki
e rawa ni vukea
me muadonu na
nomu bula.**

ena ilakolako ni bula vakavuravura oqo, e rawa ni vakasalataki iko na nomu veivakalougatataki vakapeteriaki me muadonu kina nomu ilakolako. E sega ni tukuna sara vakadodonu vei iko na nomu veivakalougatataki vakapeteriaki na veika mo cakava, ia e rawa ni vakabasikata vei iko na vakasama baleta na sala—ke sasagataki ena vakabauta—ena rawa ni vukea mo kila ni sa taudonu na nomu bula ki na lomana na Tamada Vakalomalagi. Ni o vulica na nomu veivakalougatataki vakapeteriaki ka segata mo bula ena dua na ivakarau ena sureta na Yalo ni Turaga, sa na rawa

IVAKASALA BALETA NA VULI

- Raica na ivakasala, qaqarauni, taledi, kei na yalayala ena nomu veivakalougatataki vakapeteriaki. Masulaka na ivakarau e rawa ni yaga kina vei iko ena ituvaki ni nomu bula ena gauna oqo.
- Dau vulica vakavinaka ka wasoma na nomu veivakalougatataki ena nomu bula taucoko. Na iyatuvosa yadua e rawa ni vicavata na kena ibalebale vei iko ena veigauna duidui eso.
- Nanuma tiko ena sega ni cavuti ena veivakalougatataki vakapeteriaki na veitiki yadua ni nomu bula. Kevaka sara mada ga e sega ni cavuti ena nomu veivakalougatataki e dua na takete bibi, e rawa ni se dua tikoga na ka bibi me sasagataki.
- Mo talairawarawa ki na kospeli. Na veivakalougatataki ena nomu veivakalougatataki vakapeteriaki era sa vakatauki ki na nomu buladodonu.
- Vakatora na takete mo vaka-saqara na isolisoli ka taracake na taledi e cavuti ena nomu veivakalougatataki.
- Vakananuma na vanua o goleva tiko ena nomu bula kei na vanua o vinakata mo na yaco kina. Sa veitadonui vakacava na nomu takete kei na nomu veivakalougatataki vakapeteriaki?
- Vakasamataka mo lavetaka nomu veivakalougatataki vakapeteriaki me vakayagataki ena nomu vulica. E rawa ni o vola na vakasama, vakataki-lakilataka na vosa bibi, ka vola na ivolanikalou e semati ki na nomu veivakalougatataki.

ni o kunea na veitaqomaki, reki, kei na ibalebale ni bula.

E kaya o Gabriel Paredes mai Lima e Peru, “Eso na ivakasala a tukuni vei au ena noqu veivakalougatataki a qai rawa ga niu vakayagataka vakavinaka sara ena noqu matavuvale niu sa vauci oti vei watiq.

“Ena dua na gauna lekaleka oqo keirau vakasamataka tiko na cava keirau rawa ni cakava me vaqacotaki ka tarai cake kina na neirau matavuvale vou. A saumi na neirau vakataro mai na noqu veivakalougatataki vakapeteriaki. Au vakasalataki kina meu vakabibitaka na veirokorokovi, dauvosota, kei na loloma ena noqu matavuvale, baleta ni oqo eso na yavu bibi ni kospeli i Jisu Karisito.

“Ni keirau vakanamata ena veika oqo, sa rawa ni keirau ulabaleta na leqa kei na watiq. Se yaco tiko ga na bolebole ena so na gauna, ia keitou dau mamarau. Au vakila ni vaka e vakananuma tiko mai na Turaga na sala meu rawata kina na matavuvale e yalataka vei au o Koya. Au kila ni dau vosa mai na Turaga ena veivakalougatataki vakapeteriakiI ka me vakayagataki ena noda bula na ivakasala e tu kina.”

Muria na iVakasala

E sega ni dau vakataki-lakilataki ena mape na itatarabe ena salatu, ia kalougata, ni dau vakavoqataki ena veivakalougatataki vakapeteriaki na ivakasala me da taqomaki kina ena ilakolako. Eso na ivakasala oqori e vukeya noda taqomaki mai na veivakayarayarataki nei Setani; eso tale e rawa ni vakavukui keda ena iwalewale e rawa ni da ulabaleta kina na tamata vakayago e tu e lomada.

Vei Caitlin Carr mai Utah, a sega ni matata sara vakatotolo na ivakasala ena veivakalougatataki vakapeteriaki,

ia ni qai vulica e muri na nona veivakalougatataki qai votu mai eso na vakasama vovou.

“Niu ciqoma na noqu veivakalougatataki vakapeteriaki, au a vakasalataki me baleti ira na tamata era na tovolea me ra vagolei au tani mai na dina ena vosa kamica. Au a sega ni vakasamataka sara vakalevu; e dei tu na noqu vakabauta ena ivunau au sa vakavullici kina.

“Ia, ena yabaki ka tarava a yaco mai eso na vakasama kei na ivakavuvuli, ka kena irairai e cake ni yavutaki ena savasava kei na loloma ia e sega. E vaka me lako mai ena veiyasana kecega na itukutuku oqo: na tabana vakaitukutuku, koronivuli, vei ira sara mada ga na itokani voleka. E dina ga niu kila tu ni veisaqasaqa kei na ituvatuva ni Kalou na ivakavuvuli eso oqo, au raica niu vinakata meu tokona ruarua na vakasama vou vakavuravura oqo *kei na* Lotu. E totolo noqu raica rawa ni ‘sega e dua na tamata sa qarava rawa e le rua na Turaga’ (Maciu 6:24) vakakina ni dodonu meu kua vakararavi ena yalomatua vakatamata. A walia na Tamada Vakalomalagi na noqu vakatitiqa mai na ivolanikalou ka tukuna ki na noqu vakananau kei na yaloqu na vakacegu. Sa yaco kina me qaqaco noqu ivakadinadina kau sa tudei vakalevu cake ena noqu taqomaka na veika au kila ni dina.”

Taracake na iSolisoli kei na Taledi

E rawa talega ni tukuni ena nomu veivakalougatataki vakapeteriaki na isolisoli vakayalo kei na taledi sa solia vei iko na Turaga mo tara cake kina Nona matanitu. Kevaka e tukuni ena nomu veivakalougatataki e dua na taledi ka vou vei iko, e rawa ni baleta ni se bera ni o donumaka e dua na madigi mo kila se tara cake kina na taledi oqori. Ena sasaga vagumatua

kei na veivuke ni Turaga, e rawa ni o tubu mo waqawaqa ni taledi oqo kei na vuqa tale.

Nomu tara cake nomu taledi ena vukea mo raica ka kila na veika bibi o na cau kina ena cakacaka ni Turaga. Dau vakananuma o Johanna Blackwell mai California, Amerika, na isolisoli kei na taledi ena nona veivakalougatataki ni temaki me vakatauvatani koya kei ira tale eso: “Niu raicalesu na malanivosa ena noqu veivakalougatataki vakapeteriaki, dau vakananumi vei au niu sa vakalougatataki tu ena isolisoli au gadreva meu ulabaleta kina na veivakatovolei ka vakaitavi ena vakatotolotaki ni cakacaka ni Turaga.

“E tukuna vei au na noqu veivakalougatataki na noqu rawata meu dauloloma, veivosoti, ka yaloqaqa meu veimaliwai kei ira era tu wavoliti au. Niu vakatovototaka na isolisoli oqo, sa vakalougatataki au na Turaga ena gagadre levu meu sotavi ira ka veikilaiyalo kei ira na tamata kei

na itovo vou. Sa yaco kina na noqu ivakadinadina ni da luvena kece e dua na Tamada Vakalomalagi dauloloma, ka sa rawa niu qaravi ira na tani ni da segata yadua me vaka na Karisito vakalevu cake.”

Vakasaqara na Veivakalougatataki sa Yalataki Tu

Kena iotioti, e vakatakila vei keda na noda veivakalougatataki vakapeteriaki na veivakalougatataki sa yalataka tu vei keda na Tamada Vakalomalagi kevaka eda sa yalodina tikoga Vua. E sega ni vakadeitaki na gauna ena qai yaco mai kina na yalayala eso oqo, ia eda rawa ni kila kevaka eda bulataka tikoga na kospeli ena talairawarawa, era na vakayacori, se ena bula oqo se na bula sa bera mai.

O Sergio Gutierrez mai Nevada, Amerika, sa dau vakararavi ena dua na yalayala ena nona veivakalougatataki vakapeteriaki ena gauna e dau lomaleqataka kina nona ituvatuva

vakacakacaka ni mataka: “Ena so na gauna au dau nuiqawaqawa ena veilecayaki ni noqu veisiga ni mataka, ia e dua na yalayala ena noqu veivakalougatataki vakapeteriaki e dau vakaceguya na noqu vakasama. Na yalayala oqo e vukea meu kila kevaka au cakacaka tikoga vakaukauwa ka yalodina tiko, au na rawata na veika e gadrevi meu qarava kina noqu matavuvale ka tara cake na Lotu. Au sega ni kila vinaka sara na sala vakacakacaka au via sasagataka ia, ni tu vei au na yalayala oqo sa kauta mai na vakabauta kei na yalodei.”

Kevaka o dau vakataroga se cava na lomai Tamada Vakalomalagi ena vukumu, e sega ni o iko duadua. Sa kila tu na Turaga ni da na sotava e vuqa na sala duidui e rawa ni da sasagataka ena noda bula, sa vakarautaka kina o Koya vei iko e dua na nomu mape me taudonu kina na nomu bula ki na Nona kospeli. E sega ni rawa ni vakatauca na lewa me baleti keda na veivakalougatataki vakapeteriaki, ia e rawa ni tuberi keda ki na noda dui ivakatakila yadua. Mai na noda veivakalougatataki vakapeteriaki, sa vakaraitaki kina na ivakarau eda vakacurumi kina ena ituvatuva ni Turaga me da vakasoqoni Isireli ena noda kila na noda mataqali; sa dui soli vei keda na ivakasala, veivakayaloqaqataki, kei na yalayala yadua; ka vakavulici vei keda na isolisoli kei na taledi duidui e solia vei keda na Tamada Vakalomalagi me da qaravi Koya. Ni o tovolea mo bula me vaka na veitiki kece sara ni nomu veivakalougatataki vakapeteriaki, ena rawa ni o kila ni nomu vakatulewa sa koto ena loma ni nona lewa na Turaga me baleta nomu bula. ■

Erau vakaitikotiko na a vola mai Illinois, Amerika, kei New York, Amerika.

Sa vakarautaka vei iko na Turaga e dua na nomu mape me vakataudonutaka tiko kina na nomu bula ki na Nona kospeli.

Na Vakavakarau ena iLakolako Vou

Mai vei Karina Martins Pereira
Correia de Lima

Ena veimacawa ka mua tiko yani ki na noqu vakamau kei na vauci e valetabu, au sa tekivu leqataka tiko vakalailai na veika kece e gadrevi meu cakava ni bera niu tekivutaka na noqu matavuvale vou. Dina ni reki-taki taucoko tiko na gauna o ya, au a lomaocaoca ena kena vakarautaki na ituvatuva vou, tuvai vakadodonu na veika vakailavo, laurai na vanua me maroroi kina na iyaya, kei na noqu veilesilesi vou kece vaka-yalewa vakawati. Au gadreva meu vakadeitaka me keirau tekivutaka na neirau vakamau ena sala dodonu ena kena caka tiko na veika bibi me vakataka na maroroi ni ivakaro kei na veigauna vata vakaveiwatini se cava ga na veigauna osooso.

Ni sa roro mai na siga ni vakamau, au a kidacala ena veilecayaki ni yaco mai na veileqaleqa eso a rawa ni vakaleqa na noqu matavuvale. Baleta ga niu tadu mai ena dua na matavuvale

lomani ka vakaloloma, ka dau vakacacani ena veiba kaukauwa kei na kavoro ni yalo, sa dau vakayavalati au vakasivia na tatadra ca. Dua na bogi, me vakataki ira ga na kena vo, au a yadra cake ena bunu ka saga meu sa na muria na ivakasala nei Sister Neill F. Marriott, iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa, ena nona vosa “Yielding Our Hearts to God” (*Liaona*, Nove. 2015, 30–32). Au a bobo ka masu, “Tamaqu Vakalomalagi lomani, na cava meu cakava me kau tani kina na veika ca oqo mai na noqu matavuvale?”

A curumi au mai vakatotolo ka vakaukauwa na kena isau me vaka ga e dua e dolava na katuba ni uluqu ka biuta kina na vakasama o ya. A vakauqeti au na domo lailai ka rogo vina-ka, “Cakava ga na ka e dodonu mo cakava. Yalodina tiko ena veikalawa yadua.” A vakasolokakanataka vei au na Yalotabu eso na ivakasala bibi, kau a vakila keu na cakava na veika o ya ena vinaka na veika kece.”

**Me vakataki Nifai
ga ni sokota yani na
vanua tawakilai, sa
gadrevi sara meu na
vakabauta na Turaga
ena kena tekivutaki e
dua na matavuvale.**

Au a dredre ka vakila ni sa katakata vinaka na lomaserequ. Sa guileca vakasauri na lomaleqa, baleta niu kila ni sa ka dina. Au sa vakila oti mada na Yalotabu, ia a sega ni kaukauwa sara me vaka na bogi o ya. Au a vakila ni sa solegi au na loloma nei Tamada Vakalomalagi kei na iVakabula, kau kila ni vakacegu kei na vakabulai ni

noqu matavuvale sa ka bibi talega vei Rau me vaka vei au.

Me veivakadeitaki talega, a votu mai vei au e dua na italanoa mai na ivolanikalou—o ya na gauna a vakaroti Nifai kina na Turaga me tara e dua na waqa: “A sa vosa vei au na Turaga ka kaya ka vaka: Mo taya e dua na waqa, *meu vakaleleci ira kina na nomu tamata ki na tai kadua ni wasawasa oqo* ia au na vakatakila vei iko na kena icakacaka” (1 Nifai 17:8; vakamatatataki).

Sa vica na yabaki na nodratou lako voli ena lekutu o Nifai kei na nona matavuvale, ka vosota tiko na veimataqali bula dredre. A rawa vua me vakila na rerevaki ni tekivutaki e dua na ilakolako e wasawasa ka me kaukauwa cake nona rere mai na nona vakabauta. Ia a sega. A ciqoma ka muria na ivakaro ni Kalou. A vakabauta ga ni na yaco ga na veika sa yalataka o Koya. A sega ni tukuna na Turaga vei Nifai ni na sega ni yaco na cava se na sega ni roba na waqa na ua lelevu. Ia a kaya vei Nifai ni kevaka e muria na Nona ivakasala, sa na rawa me dusimaka yani ka taqomaka na nona matavuvale me kosova na wasawasa ki na vanua yalataki.

Au raica niu sa lakova talega na veilekutu ena vuqa na yabaki, ia au sa

mai tu oqo e mata ni wasawasa, meu vakavakarau ki na dua na ilakolako vou: na vakamau. Au sa mai kacivi—au nanuma ni sa vakaoqo ki na matavuvale taucoko ni Yalododonu Edaidai—mera tara e dua na waqa ena ivakasala ni Kalou.

Niu sa mai vakamau kei turaga watiq, sa yaco mai na leqa eso. Au a tauvimate, ka keirau saga me tudonu na neirau bula vakailavo ka cakava na veitovo vinaka kece keirau sa lewa oti me vakamuri.

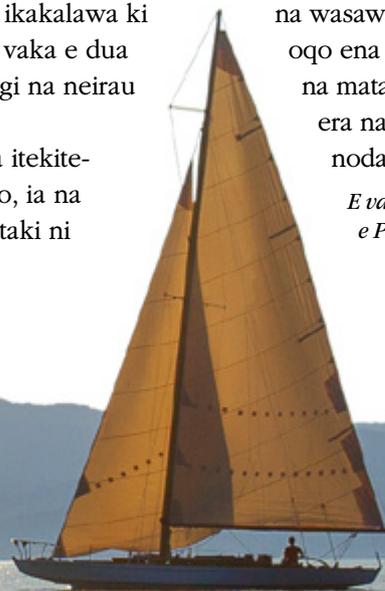
Ia na vakasala au a ciqoma ena bogi o ya a toka ga e yaloqu. Keirau a saga ena veisiga me vulica ka karoni na vosa ni Kalou e yaloi keirau, me muri na nodra ivakaraitaki vinaka na neimami iliuliu lomani—oka kina na Karisito—ka vakatorocaketaka na neirau dui itovo. A qaqaco cake sara na noqu ivakadinadina ni masu ka vakila vakaidina na loloma ni Kalou vei keirau. Sa tekivu levu cake na noqu vakanuinui ka yali na rere. Keirau raica ni veika dredre keirau sotava na yaco me ikakalawa ki na toro cake. Nikua sa vaka e dua na tiki lailai kei lomalagi na neirau itikotiko.

Keirau se tikoga ena itekitekivu ni neirau ilakolako, ia na vakamau kei na tekivutaki ni

matavuvale sa digidigi vinaka dua-dua au se qai bau cakava. E taucoko na reki ni yaloqu niu vakasamataka na cakacaka vakalotu ni valetabu keirau sa ciqoma ka kila ni sa vauci ena lewa ni Kalou. Na levu cake ga ni noqu kila vinaka na bibi ni matavuvale ena ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi ka sa ka tabu na veiyalayalati keirau sa cakava, na levu cake ni noqu vinakata meu vukei ira eso mera ciqoma talega na cakacaka vakalotu talega o ya.

Au sa vulica ni sega ni gadrevi meda lomaleqataka na veika ena rawa ni yaco, baleta “Ni sa sega ni solia mai vei keda na Kalou na yalo ni rere; na yalo ni kaukauwa ga, kei na yalololoma, kei na yalomatua” (2 Timoci 1:7). E vinakati ga meda talairawarawa, muria na ivakasala sa soli tu ena ivolanikalou kei na nodra vosa na parofita edaidai, ka kerea ena masu na vakalevutaki tiko ni ivakasala kivei keda yadudua. Ke da cakava na veika oqo, sa rawa meda takosova na wasawasa ni iotioti ni gauna oqo ena yalouidei se cava ga na mataqali leqa e coqai keda, era na tiko taqomaki na noda daulomani. ■

E vakaitikotiko o dauvolaivola e Paran, Brazil.

Meu na Vuli Vakacava ena **NOŌU VAKASAMA** vata kei **NA YALOŌU?**

Na cava e dodonu mo cakava ni tiko na nomu taro me baleta na ka vakaivunau, ka makawa, se baleti iko ga? O na kunea vakacava na isaunitaro? Sa yalataka tu na Turaga, “Raica ena vakatakila vei iko na Yalo Tabu; io ena lako yani vei iko ko koya ka tukutuku sara ki lomamu.” (V&V 8:2). O na vakayagataka vakacava na nomu vakasama *kei na yalomu* mo kila na veivakauqeti vakayalo? Oqo eso na kena vakasama.

Masu

Vakarorogo

Vosa

VAKASAMA

Vuli, Masu, Vakarorogo

E kaya o Elder Robert D. Hales ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni gauna eda cakava kina na “veivakatulewa lelevu ni noda bula . . . , sa namaka vei keda na Tamada Vakalomalagi meda vakayagataka na noda bula galala meda vakasamataka vakavinaka me vaka na ivakavuvuli ni kospeli, ka kauta mai Vua na nomu vakatulewa ena masumasu” (“Na Yalo Tabu,” *Liaona*, Me 2016, 105).

Sa isaunitaro vata kecega oqo. Ni ko vuli, masu ena yalodina me baleta na kena isau o na kunea ena nomu ilakolako. Ena vakauqeti iko sara na Yalo Tabu—ena vakasama, vosa ki na nomu vakanananu, se veivakavotui ni tamata yadua—me dusimaki iko ki na ikuri ni isaunitaro o na gadreva.

Vakayagataka na iVurevure

Vakasaqara na ivolanikalou, oka kina na iDusidusi ki na iVolanikalou kei na veivuke eso ni vuli. Sa rawa talega mo vakasaqara na ivurevure tale eso ni YDE me vakataka na vosa ni koniferedi raraba, Gospel Topics ena LDS.org, na mekasini ni Lotu, na Joseph Smith Papers Project, kei na so tale. (Raica na tabana 54 me baleta na veivuke ni lisi ni ivurevure ni Lotu.)

Veitalanoataka mada

Kakua ni rerevaka mo kere veivuke. E vakayaloqagataka o Elder Ronald A. Rasband ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Au na solia vei iko e dua na bolebole. . . . E gadrevi mo vakasamataka mada e dua [e rawa ni vukei iko mo kunea na isaunitaro]—e dua na itokani nuitaki, se itubutubu, tukanigone, qasenivuli, matabisopi, [se] daunivakasala . . . —ka sa gadrevi me ra saumi mai na taro oqo” (kakaburaki ni Face to Face, Jan. 20, 2016). Vakatovolea mada! Vosa vua e dua o nuitaka baleta na nomu taro vata kei na kena isau.

DROINI MAI VEI JOSH TALBOT

Vakasaqara na cava o rawa ni cakava ni tiko eso na nomu taro.

Vulica

Vulica

Masu

Vakarorogo

Yalvosota

LOMAMU

Vuli, Masu, Vakarorogo

Oqo na veikalawa bibi ni kena tugani ena nomu vakasama *kei na lomamu*. E kaya kina o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, “Kevaka o vinakata mo kila na veidina vakayalo, sa dodonu mo na vakayagataka na kena iyaya dodonu. Ena sega ni rawa ni o kila na veidina vakayalo ena vakayagataka ni veiyaya ka ra sega ni rawa ni kidava” (“Na Kena Ciqomi e Dua na iVakadinadina ni Rarama kei na Dina,” *Liaona*, Nove. 2014, 22). Na Yalo Tabu sa ikoya eda na vulica mai kina na veika vakayalo. Na gauna o na masu ka vakarorogo ki na Yalotabu, ena yaco na gauna mo na kunea kina na isaunitaro.

Mo Dauvosota

E vakamacalataka o Peresitedi Uchtdorf, “Na levu ni noda dolava na yaloda kei na noda vakasama vua na Kalou, na levu ni kena vakasavasavataki na yaloda ena rarama mai lomalagi. . . Vakamalua, na veika e dau buwawa, buto, ka yawa e liu era na matata, rarama, ka matau mai veikeda.” (“Na Kena Ciqomi e Dua na iVakadinadina ni Rarama kei na Dina,” 22). Na vakasaqarai ni isaunitaro ena rawa me cakacaka balavu toka. Ia kevaka o gadreva mo vakarogoca na isaunitaro, ena gauna mada ga ena dede kina, o na kunei ira.

Tovolea mo Kila na Veivakauqeti Vakayalo

Na levu ga ni nomu kila na veivakauqeti vakayalo ka sa lomamu mo cakava na veika sa tukuna na Yalotabu e yalomu, na kena rawarawa cake na nomu kila na ikuri ni veivakauqeti vakayalo ena veisiga ni mataka. O na “qai kila sara ni sa dodonu” se “guilecava ga na nomu gagadre” kevaka e cala (raica na V&V 9:8-9). O na rawa ni vakila e dua na veivakavotui vinaka, e dua na yalo ni vakacegu, se dua tale na yalo e matata vei iko. E kilai iko tiko na Turaga, ka kila tu o Koya na sala o na kila vinaka kina na Yalotabu. Ena dusimaki iko ena Nona loloma sa ka uasivi vei iko. Ia mo dau vakarorogo ka tovolea tikoga. ■

SAUNITARO MAI VUA NA KALOU

“Na kena dau saumi na vakatataro dina e dau vukea na tubucake ni vakabauta, ka da na vakayagataka kina na noda kila vakavuli kei na ka eda vakila. E kaya na Turaga, ‘Io ena lako yani vei iko ko koya ka tukutuku sara ki lomamu’ [V&V 8:2]. Ena sega ni lako mai vakarawarawa na isau kece ni taro, ia e levu na taro era na saumi ena vulici kei na kerekere vua na Kalou.”

Elder Neil L. Andersen ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Na Vakabauta e Segani Ka Vakacalaka, ia Sa Ka ni Digidigi,” *Liaona*, Nove. 2015, 66.

TAURIVAKA KINA *Nomu Bula na Nomu* VULICA NA KOSIPELI

*Raica na ivakasala eso
oqo me baleta na vulici ni
kosipeli ka kunea na isau
ni nomu taro vakayalo.*

Mai vei Bethany Bartholomew

Mekasini ni Lotu

Ona vuli vakacava ni o vaqara tiko na isau ni dua na taro vakayalo se ena nomu tovo-lea tikoga mo kila vakavinaka cake na ivolanikalou? Au tukuna tiko—o iko vakataki iko. Na tamata kece e duidui tu nona ivakarau ni vulilesoni mai koronivuli, ia ena so na gauna eda dau guilecava ni rawa ni da dui cakava talega vakataki keda noda vuli ivolanikalou. Na gauna tale e tiko kina e dua nomu taro vakayalo se vakai-vunau, tovolea mada eso na ivakasala oqo mo kila na cava ena vinaka dua-dua vei iko.

1. CAKAVA

Cakava e dua na ivola, tuvana e dua na ivolakabi, se dua na mape. (Raica na ivakaraitaki e ra.)

Toqa e dua na tuvatuva ni vuli. Vola na vosa kei na vakasama qai semata ena laini kei na balunisovu me vakaraitaka na nodra veiwekani.

CAKAVA E DUA NA IVOLA, TUVANI, IVOLAKABI, SE MAPE

Ena so na gauna ena veivuke me da vakavotukataka na noda vakasama ena gauna ni vuli kosipeli ena noda biuta vata ena dua na lisi, ivolakabi, se dua na mataqali mape. Oqo e dua na ivakaraitaki ni mataqali ivolakabi e rawa ni cakava e dua ni vulica tiko na ivola i Paula ena Veiyalayalati Vou. E rawa ni o cakava e dua na nomu lisi, ivolakabi, se mape ena nomu vakayagataka e dua na iwalewale ka na vukei iko vakavinaka duadua. Bulibuli ena nomu vakasama! Vaqara na sala lasa eso me tauyavutaki kina nomu vuli kosipeli.

NA IVOLA NEI PAULA

IVOLA	KEI NA DUA NA ITOKANI?	IVOLA MAI VEI...?	ULUTAGA BIBI MAI NA IVOLA
iVakaraitaki: 1 Timoci	Sega ni tukuni	Leotisea (raica na idusidusi ena mua ni 1 Timoci 6)	iVunau dina, na iVakabula, masu, vakabauta kei na loloma cecere, maqosa ni veiliutaki, vukitani, qaravi ira na dravudravua, yalodina tikoga, levea na iyau vakavuravura

2. VOLA

Vola na vakasama kei na veivakauqeti o ciqoma ena nomu gauna ni vuli ivolanikalou ena dua na ivolaniveisga ni vuli ka dau raicalesu wasoma na vakasama eso oqori.

Vola na nomu vakasama kei na veivakauqeti ni oti na nomu masu, kevaka sara mada ga e sega ni sema vakadodonu ki na ulutaga o vulica tiko. Raica na ka e vakavulica tiko na Yalotabu ni toso na gauna.

Toqa nomu taro ena dua na ivolalailai, nomu talevoni, se ena dua na pepa ni volavola ena yasa ni nomu idavodavo me vakananumi iko ka vukei iko mo vakasamataka tikoga na veika o vulica e veisiga.

3. VAKAROROGO KA VEIVOSAKI

Vosa vua e dua na itubutubu se dua na iliuliu nuitaki. Drau cakacataka vata. Ena dede toka beka vakalailai, ia drau na tubu ruarua ena iwalewale oya.

Vakavulica tale e dua. Drau veivukevuke ena nomudrau wasea na veika *drau* kila. Veivosakitaka na veika drau dui vulica vakaikemudrau.

Vakarorogo ki na ivolanikalou se so tale na italanoa ni YDE kei na ivurevure.

4. VAKADIDIKE

Vakasaqara ena ivukevuke ni vuli ena ivolanikalou se na initaneti (raica e ra e dua na lisi ni ivurevure yaga ni YDE).

Vaqara ena LDS.org na vidio kei na sere baleta na ka o vulica tiko.

iVakarau ni vuli. Dikeva na itukutuku makawa se na wase e baleta na ulutaga se ivolanikalou o vulica tiko.

ENA LDS.ORG

- iVolanikalou (scriptures.lds.org)
- Koniferedi raraba (conference.lds.org)
- Ulutaga vakosipeli (topics.lds.org)
- Mekasini (liahona.lds.org)
- iTukutuku makawa ni Lotu (history.lds.org)
- Veivuke ni vuli (scriptures.lds.org)
- Lesoni kei na ivurevure ni veivakavulici (lds.org/go/41754a)
- Laiberi Vakaitukutuku ni YDE (lds.org/media-library)
- Veivuke ena bolebole (lds.org/go/41754b)

ME VUKEI IKO NA IVUKEVUKE NI VULI

Elevu tu na ivurevure yaga sara era tu ena ivolanikalou kei na initaneti me vukei iko ena nomu vulica na ulutaga bibi eso. Oqo e dua na lisi ni so na ivurevure sa vakaraotaki tu vei iko kei na vanua mo kunea kina:

ENA IVOLANIKALOU

- iDusidusi ki na iVolanikalou
- iTuvatuva ni Veigauna ena iVolatabu (veika e yaco ena Veiyalayalati Makawa kei na Veiyalayalati Vou ka tuvai vagauna kei na kena tikinisiga vakacaca)
- Veika Talei Vakosipeli (italanoa eso baleta na iVakabula mai na Kosipeli i Maciu, Marika, Luke, kei Joni tuvai ena veika e yaco, vanua, kei na tikinisiga vakacaca)
- iVakadewa nei Josefa Simici ni iVolatabu
- Mape kei na itaba
- iDusidusi ni ivakaleka

IVUREVURE TALE ESO ENA INITANETI

- Tuva kawa (familysearch.org)
- Sala ni kakaburaki ni Momani (mormonchannel.org)
- iVolanikalou cavuti ena koniferedi raraba (scriptures.byu.edu)
- Rumu ni iTukutuku ni Momani (mormonnewsroom.org)
- Cakacaka ni kaulotu kei na wasei ni kosipeli (mormon.org)
- Pepa ni Cakacaka nei Josefa Simici (josephsmithpapers.org)

5. CAKAVA

Matanataka na italanoa eso mai na ivolanikalou se na ivurevure tale eso. E vakaivei beka na kena vukei mo kila vinaka na ka o vulica tiko na nomu biuti iko ena vanua e toka kina na tamata oya? Ena vakaivei beka na irairai ni veika vata oya ena nomu bula?

Cakava e dua na itui ivolanikalou ka semata vata na isaunitaro o kunea ena ivolanikalou. (Raica na ivakaraitaki e ra.)

CAKAVA E DUA NA ITUI IVOLANIKALOU VULICI

Ena so na gauna e dau veivuke na kena volai e vica na ivolanikalou ka kovuta e dua na ulutaga. Raica na iDisidusi Vakaivolanikalou me baleta na ivolanikalou e veiwekani kei na ulutaga o vulica tiko. Qai vakayagataka na ivakamacala e ra kei na lewenivola mo sema ki na ivolanikalou e levu kina na itukutuku baleta na ulutaga vata ga. Vola na ivolanikalou e tarava mai ena itui ena tutu ni ivolanikalou e liu ka vaka tiko kina. E rawa talega ni o vaqara na vosa ena koniferedi me baleta e dua na ulutaga me vukei iko ena nomu vakadidike (raica na lisi ni ulutaga ena conference.lds.org). Na itui ivolanikalou vulici ena ulutaga ni inuinui e dua na ivakaraitaki.

ITUI IVOLANIKALOU VULICI

iVolanikalou baleta na inuinui:

Tekivu: Moronai 7:40

Ica 12:4

Moronai 7:3

Vunau kei na Veiyalayalati 138:14

Moronai 7:41

Tini: Alama 46:39 (Vola Moronai 7:40 ena tutu tarava na ivolanikalou oqo.)

Veivoso baleta na inuinui:

- Bisopi Dean M. Davies, “Na Veivakalougatataki ni Sokalou,” koniferedi raraba ni Okoto. 2016.
- Elder Paul V. Johnson, “Ia Ena Sega Tale na Ciba,” koniferedi raraba ni Epe. 2016.
- Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, “Ena Colati Iko e Tabana ka Kauti Iko i Vale,” koniferedi raraba ni Epereli 2016
- Elder L. Whitney Clayton, “Digitaka mo Vakadinata,” koniferedi raraba ni Epe. 2015.
- Peresitedi Boyd K. Packer (1924–2015), “Na Vu ni Noda iNuinui,” koniferedi raraba Okot. 2014.
- Peresitedi Henry B. Eyring, “Dua na iYau Vakamareqeti Duadua,” koniferedi raraba Epe. 2014. ■

Mai vei Elder
Quentin L. Cook

Ena Kuoramu ni
iApositolo Le Tinikarua

NA SALA MO KUNEA KINA NA VAKACEGU DINA

Sa dau rai vakalomalagi ni tama-ta vinaka kecega ena veivanua kece sara, o ya me tiko na vakacegu e vuravura. Meda kakua ni sororo ena kena rawati na lalawa oqo. Ia, a vakavulica o Peresitedi Joseph F. Smith (1838–1918), “Ena sega ni lako mai ki vuravura na yalo ni veivakakati kei na veilomani . . . me yacova ni ra sa ciqoma na tamata kece sara na dina ni Kalou kei na itukutuku mai vua na Kalou . . . , ka vakadinadinataka na nona kaukauwa kei na nona lagilagi.”

Eda nuitaka ka na masulaka vakagumatua tiko na veivakakati e vuravura, ia sa ka ni tamata yadua, na matavuvale meda rawata na vakacegu o ya ka yalataki tu ni **na kauta mai na bula dodonu**. Na veivakakati oqo e isolisoli mai vua na iVakabula ena Nona veivakalotutaki kei na veisorovaki.

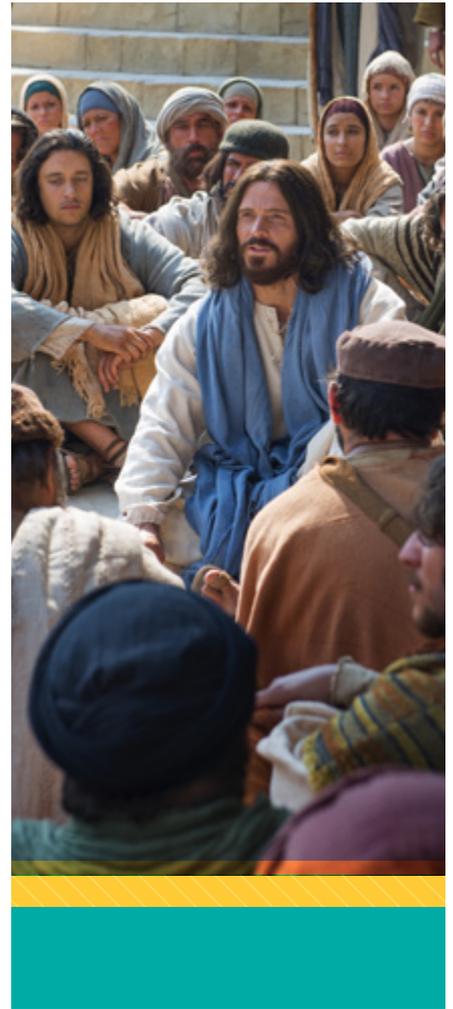
Na vakacegu e sega walega ni veimaroroi se ni sega na ivalu, veivavala, veicati, veiqati se veisisivotaki. Na vakacegu e lako mai **ni da kila ni sa kilai keda tiko na iVakabula** ka kila ni da sa **vakabauti Koya tiko, ka lomani Koya, ka maro-roya tiko na Nona ivakaro**, ena gauna sara mada ga ni veivakatovolei rarawa kei na leqa lelevu (raica na V&V 121:7–8).

“Meu gole tu kivei meu kunea na vakacegu? Evei na noqu itikotiko ni

marau ni sa sega na ivurevure eso me vakataucokotaki au?” (“Meu Gole tu Kivei?” *Sere ni Lotu*, naba 71). **Na isaunitaro na iVakabula**, ni sai Koya na ivurevure ka itekitekivu ni vakacegu. O Koya na “Tui ni Sautu.” (Aisea 9:6).

Ni da yalomalumulumu e mata ni Kalou, **ka masu** ena veigauna, **veivutunitaka** noda ivalavala ca, ka sudra yani ki na wai ni **papitaiso** ena **yalo raramu-sumusu** kei na **yalo bibivoro**, ka yaco **meda tisaipeli dina** i Jisu Karisito sa ivakaraitaki bibi cecere ni ivalavala dodonu ka sa na saumi mai ena yalo vakacegu.

Na Lotu e vanua ni vakaruru ka ra na lako kina na vakamuri Karisito mera laki vakacegui. Eso na itabagone era kaya ni ra sa bula tiko vakayalo ka sega ni bula vakalotu. Ni sa tiko na bula vakayalo sa imatai ni ikalawa vinaka o ya. Ia, ena loma ga ni Lotu eda sa na **vakaitokanitaki kina, vakavulici**, ka **susugi cake** ena **vinaka ni vosa** ni Kalou. Ka kena bibi duadua, o ya ni lewa ni matabete ena loma ni Lotu sa na vakarautaka na **cakacaka tabu vakalotu kei na veiyalayalati** ena vauca vata na matavuvale ka soli na dodonu vei keda yadua meda lesu rawa vua na Kalou kei Jisu Karisito ki na matanitu

silesitieli. Na cakacaka vakalotu oqo ena kauta mai na vakacegu baleta ni ra veiyalayalati era vakayacori vata kei na Turaga.

E levu vei ira na cakacaka vakalotu oqo e caka tiko ena valetabu ka ra sa itakataka ni vakacegu mai vei vuravura. O ira era **gole ki na itikotiko ni valetabu** se tiko ena siga ni kena dolavi raraba na valetabu era na vakila talega na vakacegu oqo.

Na iVakabula sa ivurevure ni vakacegu dina. Ena dredre mada ga ni veivakatovolei ni bula oqo, ena rawati ga na noda dui vakacegu ni da bula dodonu tiko, ena vuku ni Veisorovaki ni iVakabula kei na Nona loloma soliwale (raica na Joni 14:26–27; 16:33). ■

E dua na vosa mai na koniferedi raraba ni Epereli 2013.

iVola Guilecavi, iVakadinadina Daunanumi

Era a raici au kece tiko mai. E rawa beka niu taqomaka na Lotu ena noqu ivakadinadina rawarawa?

Mai vei Abegail D. Ferrer

Dua na yabaki au a lalawataka me vakatorocaketaki na noqu vuli vakayalo. Au dau kauta mai na ivola ni Lotu, tikidua, kei na ivolanikalou ena veivanua, oka kina na koronivuli, niu via kania na vosa ni Kalou. Ia a malumu vakalailai na noqu sasaga niu sa osooso ena dua na kilakila mada.

Dua na siga a liutaka na neimami gasenivuli e dua na veivosaki ka a kerei ira kece na gonevuli sega ni lotu Katolika me ra tucake. O au duadua ga na Yalododonu Edaidai a tiko ena kalasi. Era a le ono talega era a tucake.

Keimami a qai tarogi: Na lotu cava o dou lewena tiko? O cei a tauyavutaka? A tauyavu vakacava na nomudou Lotu?

Au a iotioti meu sauma. Au a loma-leqa niu kila niu a sega ni kauta mai na noqu ivola ni Lotu, ia au sa saga meu nanuma na veika au sa vulica. Au a nanuma sara e dua na tiki ni iVola Tabu:

“Mo vakararavi vei Jiova ena vu ni yalomu; Ka mo kakua ni vakararavi ki na nomu yalomatua.

“Mo vakarogotaka vua na nomu sala kecega, ia ena vakadodonutaka na nomu ilakolako ko Koya.” (Vakai-balebale 3:5–6).

Au a tu e na mata ni kalasi ena qaqa ka guilecava na noqu rere. Au a kaya niu lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni

Yalododonu Edaidai. Au a wasea na italanoa ni dua na cauravou lailai, o Josefa Simici, ni a raica na Kalou. Au a vakila na katakata vinaka ni lomaqu, ka tuturu na wai ni mataqu. Au a wasea ni a tauyavutaki na Lotu ena 6 ni Epereli, 1830, ka vakadinadinataka ni sa mai kacivi e dua na parofita ni Kalou ka vakalesuimai na matabete. Au a vakadinadinataka niu kila ni sa dina na veika kece oqo.

Sa mai yaga vakaidina na vuqa na auwa ni vuli kosipeli. A vukei au meu taqomaka na noqu vakabauta ka wasea na kosipeli. Au a marau vakalevu, ni oti e vica na macawa, e ratou sa mai tomani au ena lotu e va na noqu lewe ni kalasi.

Na veika au sotava oqo a vakavulici au baleta na bibi ni ivakadinadina. Taumada au a vakasamataka na vuna a sega ni vakauqeti au kina na Turaga meu kauta mai na noqu ivola ena siga o ya. E a dodonu sara ga me ra vukea meu sauma vakavinaka sara na veika a tarogi. Ia au a qai kila ni sega sara ni gadrevi meda cavuqaqataka na veika kece baleta na Lotu se vakararavi ki na ivola—e dodonu meda vuli, bulatata, ka wasea na kosipeli, ka vakararavi ki na Yalo Tabu. A sega beka ni levu na noqu ivola, ia sa tu na noqu ivakadinadina. ■

E vakaitikotiko mai Cagayan, Phillipines o dauvolaivola.

ERA A RAICI

KOYA

O ira yadua oqo era a raica dina na iVakabula sa tucaketale, ia sa rawa talega mo ivakadinadina i Karisito ena nomu lewa ga.

Na cava o nanuma ni na vakacava beka na ituvaki mo vakadinadinataka kina na iVakabula sa tucaketale? E drau na tamata ena gauna i Jisu, era a sega tale ni raitayaloyalotaka—era a bula donuya. E tukuna na ivolanikalou ni vica mada ga na gauna a tukuni ena Veiyalayalati Vou kei na vica tale eso ena iVola i Momani ena Nona a rairai vei ira na tamata na Turaga sa tucaketale. O ira yadua oqo era a vakadinadinataka e dua vei ira na cakamana cecere duadua ni veigauna: Nona sa qaqa o Jisu Karisito vei mate ka sa rawa kina kivei keda yadua meda na bula tale. Sa qai totoka dina, donu?

Sa qai cava na ibalebale dina meda ivakadinadina i Karisito? Meda dikeva mada e vica na veigauna oqo ena ivolanikalou ka vakasamataka na sala, sega mada ga ni da raici Koya e yagoda, meda sa ivakadinadina talega i Karisito.

Meri Makitala

E a isevu ni ivakadinadina o Meri Makitala. Ena mataka ni Sigatabu ni oti na Mate e Kauveilatai, a gole mai o koya ki na ibulubulu kei na so tale na marama me ra mai lumuta na yago ni Turaga. Ni sa raica o Meri ni sa lala tu na ibulubulu, sa tagi. E dua a gole mai e dakuna ka taroga, “Yalewa, ko sa tagi ena vuku ni cava?” Raitayaloyalotaka mada na nona kurabui ni sa kila ni o ya o Jisu, sa tucaketale mai na mate. (Raica na Joni 20:1–18.)

PENNANT © ISTOCK/GETTY IMAGES

E Rua na Tisaipeli ena Gaunisala ki Emeo

Ena gauna a lako tiko kina o Kaliopasa kei na dua tale na tisaipeli ena gaunisala ki Emeo a tomani rau sara e dua na vulagi. Rau a sega ni kila na nodrau itokani vou oqo, ia ni ratou sa vakayakavi vata kina, sa dovia na madrai na vulagi o ya. Sa qai dola na matadrau, ka rau sa qai kila ni rau a taubale vata tiko kei koya na iVakabula. “Sa sega li ni katakata sara na yalodaru...?” rau sa dui taroga, ka vaka-samataka na veivakadeitaki ni nodrau a vakila ni a tiko dina kei rau. (Raica na Luke 24:13-34.)

Na iApositolo E Tini

Oi rau na tisaipeli ka a gole ki Emeo vata kei Karisito rau a lesu ki Jerusalemi ka laki tukuna vei ira na tini na iApositolo na ka a yaco vei rau. Ni rau sa vosa tiko, sa rairai mai vei iratou na iVakabula, ka kaya, “Raica na ligaqu kei na yavaqu, sai au dina ga: tarai au, ka raica; ni sa sega ni vakalewena se vakasuina na yalo, me vaka dou sa raica vei au.” (Raica na Luke 24:36-41, 44-49.)

Na iApositolo o Tomasi

A sega ni tiko na iApositolo o Tomasi ena imatai ni gauna a rairai kina na iVakabula vei ira na iApositolo tale eso, a sega kina ni vakabauta ni sa tucaketale na Karisito. Ni oti e dua na macawa, a rairai tale na Karisito vei iratou na iApositolo. Ena gauna oqo sa *tiko kina* e kea o Tomasi, baleta ni sa qai raici Karisito, ni sa vakabauta sa tucaketale o Koya. Sa qai vunauci Tomasi na iVakabula me kakua ni vakadinata walega ni sa raica oti “Ni ko sa raici au Tomasi, ko sa vakadinata: sa kalougata ko ira era sa sega ni raica, ka ra sa vakadinata.” (Raica na Joni 20:24–29.)

DROINKEI TOMASI MAI VEI BRIAN CALL

O Iratou na Lewe Tinikadua na iApositolo ena Wasawasa mai Taiperia

Dua na siga ni sa oti toka na Tucaketale, e vica vei iratou na tisai-peli a gole ki qoli ena Wasawasa o Taiperia ka sega ni katoa. Ena mataka e tarava, a rairai yani na iVakabula ka vakasalataka me ratou viritaka na lawa ena yasa imatau ni waqa. Ni ratou sa cakava, sa coko na lawa ena levu ni ika ka dredre me ratou yavia cake mai! Ni oti nodratou kana vata, a vakavulica na iVakabula na bibi ni nodra qaravi na tamata, ka kaya kina, “Vakani ira na noqu lami.” Era na cakava oqo na iApositolo ena vo ni nodra bula taucoko—vakavulici ira na tamata baleti Karisito—ka so na gauna, era na solia na nodra bula ena vuku ni cakacaka oqo. (Raica na Joni 21:1–22.)

MA KARISITO SA TUCAKETALE ENA WASAWASA E TAIPERIA. MAI VEI DAVID LINDSEY

DUABAU NA IVAKATANA, MAI VEI HOWARD LYON

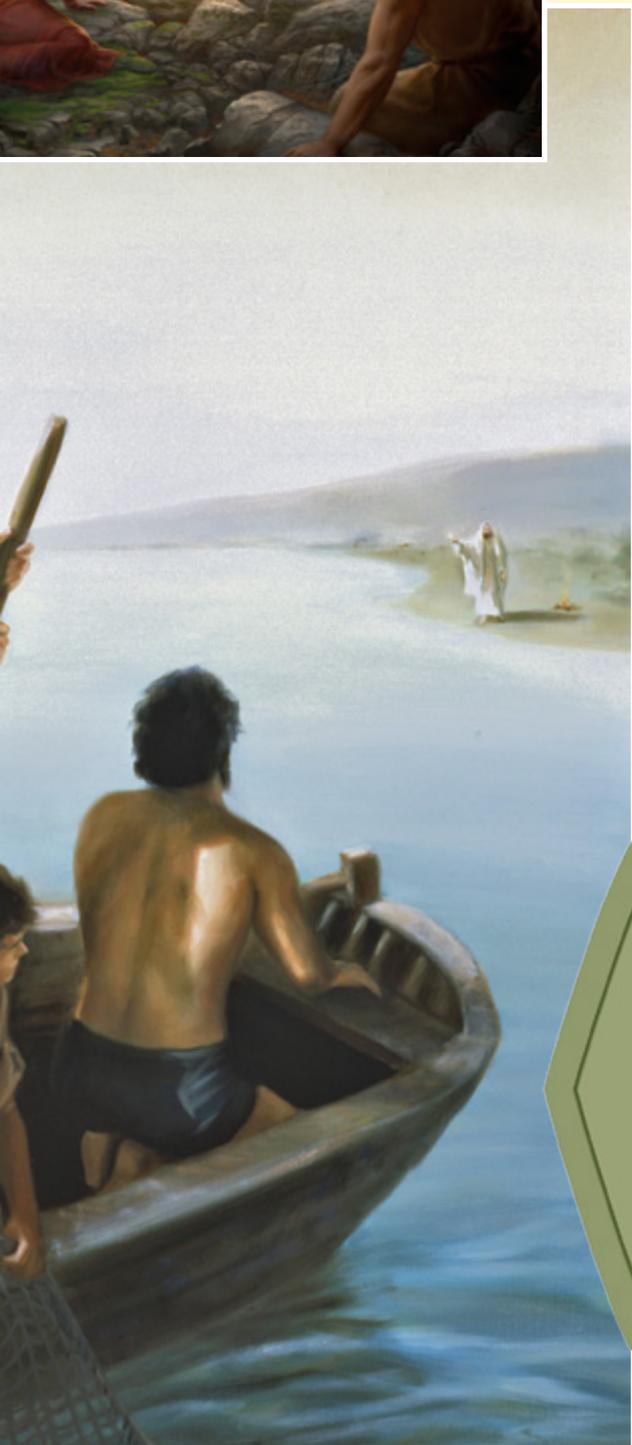
Ira na Nifai mai Amerika

Ni sa rube tu e kauveilatai, a boloraki na vanua o Amerika ena uneune, kama, kei na so tale na tavuki ni vanua, ka tolu na siga ni buto me vakatakilakilataka na mate ni iVakabula. E muri, a qai siro sobu mai lomalagi na Karisito ka rairai ki na 2,500 na tamata era gole yani ki na valetabu e Vanuasautu. A sureti ira na tamata mera mai tara na we ni mavoa e Ligana kei na yavana kei na sarisarina, a vunau, ka masulaki ira yadudua na luvedra na Nifai. Dina ni vuqa na tamata era gole mai ena siga e tarava, a sikovi ira mai na iVakabula ka vakavulici ira. Era sa qai tauyavutaka na tisaipeli na Lotu i Karisito, ka ra ciqoma na Nifai e dua na ivakadinadina kaukauwa ka yaco o ira kei ira na Leimani mera saumaki yani vua na Turaga. (Raica na 3 Nifai 11-18; raica talega na 3 Nifai 8-10; 4 Nifai 1.)

iVakadinadina Taumada kei na Gauna Oqo

A rairai talega na Karisito ki na vuqa tale eso, oka kina e vica na marama eratou a gole ki na ibulubulu mera vukei Meri Makitala me lumuti na yago i Karisito, e dua na iwiliwili ni 500 vakacaca na tamata, vei Jemesa, kei Paula. (Raica na Maciu 28:9, Cakacaka 9:4-19; 1 Korinica 15:6-7; raica talega na 3 Nifai 19; 26:13.)

Eda na sega beka ni raica rawa na iVakabula me vakataki ira sa ivakadinadina bula kina, ia sa rawa mo dua sa ivakadinadina i Karisito. Sa rawa mo vakasaqara vakai iko na iVakabula, me vakataki Meri ena nona a gole ki na ibulubulu, ena nona vulici Koya vakalevu. Se sa rawa mo cakacakataka nomu vakabauti Koya ena maroroi ni ivakaro ka muria na nodra ivakasala na parofita. Se sa rawa mo kila na veivakalougatataki ni iVakabula ena nomu bula, me vakataki rau na tisaipeli ena ilakolako ki Emeo. Ena Siga ni Mate oqo, mo vakasamataka mada na ibalebale mo dua na ivakadinadina i Karisito O ira na tamata oqo era a ivakadinadina bula era a raica dina na Karisito sa tucaketale—ia oqori e sega duadua ga ni sala o rawa ni o vakadinadinataki Koya ena nomu bula. ■

VULI MAI VUA

“Ni ko vakila na ivakadinadina ni Yalo Tabu baleta na [Karisito], sa dau vakadeitaka ka vakadeitaka tiko ki yalomu ena vuqa na gauna kei na ituvaki, ni ko saga mo tutaka na rarama ni Nona ivakaraitaki ki na nomu bula ena veisiga, ka yaco mo solia nomu ivakadinadina kivei ira na tamata ka vukea mera vuli Vua ka muri

Koya, ko sa yaco kina mo ivakadinadina i Jisu Karisito.”

Elder D. Todd Christofferson ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Becoming a Witness of Christ,” *Liahona*, Mar. 2008, 63.

NODA VANUA GALALA

SA SOLIA VEI KEDA NA KALOU NA IYAYA NI CAKACAKA

E dau cakacakaniliga noqu momo ka dau caka waqa kau lalai ena tavaya. E dau taura e levu na gauna, vakanamata ni vakasama, kei na igu me rawa kina.

Ena dua na siga au raica nona iyaya ni cakacaka taucoko ka vakila na kena vakayagataki na iyaya ni cakacaka yadua me baleta na veitiki matailalai se ibulibuli ni waqa. Niu sarava toka nona cakacaka, au kurabui ena ivakarau ni nona vakayagataka na iyaya ni cakacaka me cakava kina na waqa eso oqo. A vakananumi vei au na italanoa kei Nifai ena nona taya e dua na waqa (raica 1 Nifai 17–18). A tara me vaka na kena ivakarau vua na Turaga, sega ena ivakarau ni tamata. Sa solia vei keda na Kalou na iyaya ni cakacaka me da dui tara noda waqa ena Nona ivakarau. Na ivolanikalou, na vakabautata, kei na loloma ni Kalou sai ira na iyaya ni cakacaka e dodonu meu vakayagataka ena noqu bula meu tara kina vakavinaka na noqu waqa ka sega na kena lalaqa. Au sa vulica tiko e veisiga yadua meu dua na tisaipeli ni Turaga. ■

Mara via Mercedes G., mai Monagas, Venezuela

YALO GALILI

Ena dua na mataka batabata ena vulaitubutubu mai Denmark. Se qai tekivu na noqu kaulotu tudei, ka se malumalumu sara noqu ivakadinadina. E se qai 19 ga na vula na noqu lewe ni lotu voli ka sega tu vei au na yalodei baleta noqu sotava e dua na vanua vou, na vosa au sega ni rawa ni vosataka, kei na veibasogayaki ni gaunisala kau sega ni kila. Na noqu masu dau sinai ena vakavinavinaka sa totolo na kena yaco me veibeitaki wiwi: “Kemuni na Kalou, na cava o ni sa biuti au duadua tu kina?”

Ena dua na mataka au vakatakekere Vua ena masu. Ia sa sega ni tarogi

“na cava na vuna” ena dela ni cudru ni yaloqu, au vakatakekere me dua na ivakadinadina ni dina vakosipeli ka tabonaki noqu vakatitiqa.

Ni oti na masu, au cega sara noqu ivolanikalou. Au cega sara Nai Vakaru 31:6: “Mo ni kaukauwa ka qaqa, kakua ni rere se sautaninini ena vukudra: ni sa lako vata kei kemuni ko Jiova na nomuni Kalou; ena sega ni weletaki kemuni, se biuti kemuni.”

E sinai na yaloqu ena reki niu raica na isau ni noqu masu: A tiko ga vata kei au na Kalou. A waraka tikoga o Koya na masu yalodina ka sega na veibeitaki ni veivakanadakui.

Ena sega vakadua ni laivi au na Kalou, kevaka sara mada ga sa sega na vakanuinui. Ka da rawa ni vakila na Nona rarama ni matanisiga mai na masu kei na Nona ivolanikalou. ■

Clayton E. mai Texas, Amerika

SA NOMU GAUNA OQO

Na Liaona e kidavaka na veika eso o ni sa sotava kei na nomuni vakasama ena bulataki ni kosipeli. Vakauta mai nomu italanoa ena liahona.lds.org se ena imeli ki na liahona@ldschurch.org. Yalovinaka vola mai na yacamu taucoko, tabanalevu kei na iteki, kei na veivakadonui ni itubutubu.

CAVUTU NA MATAIVALU VAKARISITO

“Na tagane kei na yalewa, era gadreva me ra rawata e dua na idabedabe ena matanitu selesiteli, era na raica ni dodonu me ra valu tiko e veisiga.”

Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Brigham Young (1997), 294.

“Au na kila vakacava ni sa rogoca voli na noqu masu na Kalou?”

Na masu e dua na veivakalougatataki cecere, sa yalataki vei keda ni dau vakarorogo tiko e veigauna na Tamada Vakalomalagi, ia e vakavuqa ni dau vinakati me da cakacaka me rawa ni da ciqoma na kena isau mai Vua.¹

Vakasamataka mada oqo: e dua ga vei rau e rogoci iko na Kalou se sega ni rogoci iko. Kevaka e sega ni rogoci iko o Koya, e sega ni dua na kena yaga na masu. Ia kevaka e rogoci keda (e rogoci keda dina tiko o Koya!), sa dodonu me da fikataka na ivakarau me da *veitaratara* dina kina kei Koya ena masu, rogoca ka kila na kena isau, ka toso ki liu ena yalodina.

Ni da vakila ni sega ni vakarorogo tiko, de rairai eda gadreva me da vakila mada eso na tubu yadua. Mo taroga mada vei iko eso na taro: Au sa savasava tiko li? Sa kilikili tiko li na noqu inaki? Au sa tuvakarau beka meu cakava na ka e kerea o Koya?² Kevaka e isau ni veitaro yadua oqo na io, sa rawa ni o vakanuinui ni “na Turaga na nomu Kalou [ena] vakayacora na nomu kerekere” (V&V 112:10). Nanuma tiko, ena so na gauna dau yaco mai na isaunitaro ena veisala malumalumu ka sega ni namaki.

Kevaka o sauma ena sega eso na taro oqori, e sega vaka-dua ni sa rui bera! Cakava na veisau e ganita me caka ena nomu bula me rawa ni tiko kina na Yalotabu. Tuvakarau mo cakacakataka na veivakauqeti o ciqoma.

Kua ni guilecava ni tamata kece ena duidui na ivakarau ni nona ciqoma na isaunitaro. Masuta me vakavulici iko na Yalo Tabu ena ivakarau *mo* kila kina na isaunitaro. Ena dre-dre toka beka me da kila ena imatai ni gauna, ia e vaka ga na maqosa kece tale: ni vakatovotovotaki ena yaco me vinaka sara. Vakabauta ka nuitaka ni Tamada Vakalomalagi ena dau *vakarorogo* tikoga.

IDUSIDUSI

1. Raica na Maciu 7:7; Jemesa 1:5–6; Alama 33:4–11; Vunau kei na Veiyalayalati 8:1–2.
2. Raica Richard G. Scott, “Learning to Recognize Answers to Prayer,” *Ensign*, Nove. 1989, 32.

Vakarogoca na Yalotabu

Tovolea mo vakarorogo ki na Yalo Tabu. E duidui nodra rogoca na Yalo Tabu na tama-ta, rairai o vakarogoca tiko na domo malua lailai ka yaco mai na veivakauqeti ena ka o vakila e lomamu. Au kila ni na tukuna vei iko na Yalo Tabu na veika kece o gadreva mo kila—mo vakarorogo ga.

Elise G., yabaki 13 mai Alberta, Canada

iSaunitaro ena Lotu

Ena dua na gauna a yaco vei au e dua na lomalomarua levu meu veigadivi kei na dua e sega ni lewenilotu. Ena dua na Sigatabu ena soqoni ni sakaramede, a vosa kina e dua na marama ka vaka me vosa tikoga mai vei au. Ena gauna oya, au ciqoma kina na veivakadeitaki ni sa sauma na Turaga na noqu masu. E liu, au a veilecayaki ena ka meu cakava, ia ena gauna oya au sa kune vakacegu mai na Yalo Tabu, ka vakasinaita na yaloqu ena reki kei na yaloqaqa. Dau sauma mai na Kalou na noda masu ena veika eda vakila, na vakanananu, na ivolanikalou, kei ira sara mada ga na vosa i valenilotu!

Karen V., yabaki 19, e Minas Gerais, mai Brazil

Nanuma se o cei o iko

Au kila ni dau rogoci keda na Kalou baleta na masu e kauta mai na yalosautu, na vakacegu, kei na loloma e yaloqu. Au raica ni vagalalataki au o Koya mai na veika rerevaki ni veisiga yadua ka taqomaka na noqu matavuvale, kau vakila niu lomani mai Vua. Ni se bera niu lako i vuli, au dau cavuta na ibole ni

Goneyalewa; e vukei au meu nanuma ni o au na luvena yalewa na Tamada Vakalomalagi, ka lomani au.

Nicol M., yabaki 19, Lima, Peru

Na Masu ni Dua na Gonelailai

Au kila ni rogoca na noqu masu na Tamada Vakalomalagi baleta na veimalanivosa oqo ena sere ni Lalai “A Child’s Prayer” (*Children’s Songbook*, 12): “Heavenly Father, are you really there? (Tamaqu mai Lomalagi o ni tiko dina beka?) And do you hear and answer ev’ry child’s prayer? (O dau rogoca li na masu ni gone kece sara?) Some say that heaven is far away, but I feel it close around me as I pray.” (So e kaya ni yawa sara ko lomalagi, ia au vakila ni voleka vei au niu masu) Niu nanuma na sere oya, au kila ni vakarorogo tiko o Koya baleta niu vakila na Yalotabu kei na Nona loloma tawayalani vei au. Niu nanuma ni lomani au o Koya, au vakila na vakacegu ka kila ni rogoca o Koya na noqu masu.

Elaine B., yabaki 16, North Carolina, Amerika

Vakararavi Vua

E dau vakarorogo na Tamada Vakalomalagi ki na noda masu, ia ena so na gauna e vaka ni sega ni sauma tiko mai o koya na noda masu baleta beka ni sega ni dau sauma mai o Koya ena ivakarau kei na gauna eda vinakata kina. Eda gadreva me rawa ni da tuvakarau me da vakasotara na lomada ki na Lomana ka vakabauta ni kila o Koya na ka e vinaka duadua vei keda. E lomani keda na Tamada Vakalomalagi ka na dau tovolea tikoga me vukei keda me da vulica ka tubu ena Nona sauma noda masu.

Mosiah M., yabaki 17, Utah, Amerika

Drau Kerekere, ka na Soli vei Kemudrau

Mai na ivolanikalou, eda vakavulici kina ni na dau rogoca tikoga noda masu na Kalou ka na sauma mai kevaka eda vosa yani Vua ena vakabauta kei na inaki dina ni lomada. Eda na vakila e yaloda na veivakadeitaki ni rogoci keda dina o Koya, ena yalo vakacegu kei na yalodei. Eda na vakila talega ni na vinaka na ka tau-coko ni da muria na lomai Tamada. Kevaka eda vakatitiqataka ni rogoci keda tiko o Koya, e dodonu me da vaqara na veituberi mai na ivolanikalou ka qai taroga kevaka e dina na veika eda wilika.

Constanza L., yabaki 20, Bío Bío, Chile

Vakasaqara

Au a dau vakataroga kevaka e rawa ni rogoca na Kalou na noqu masu, oti au qai vakila na kena isau e yaloqu. Au rogoca nona wasea nona ivakadinadina e dua me baleta na masu, ka rawa niu vakila na Yalo Tabu. Dua tale noqu ivakasala mo ni taroga nomuni itubutubu, bisopi, se so tale na lewe ni nomuni tabanalevu. E rawa sara mada ga ni o ni masuta na veivuke ena ulutaga oqo.

Joshua S., yabaki 13, Oregon, Amerika

KAKUA NI GUCE

Dau talairawarawa, nanuma na veigauna eliu o a vakila kina na

Yalotabu, ka kerekere ena vakabauta. Na nomu isaunitaro ena lako mai, ka ko na vakila na loloma kei na vakacegu ni iVakabula. Ena rairai sega ni lako totolo mai se ena ivakarau o gadreva, ia na isaunitaro ena lako mai. Kua ni dau sorol!

Elder James B. Martino ena Vitusagavulu, “Vuki ki Vua ka na Basika Mai na iSaunitaro,” Liaona, Nove. 2015, 59.

Masu ena Yalodina

Ni sa oti nomu masu, e rawa ni o vakarorogo ki na vakanananu kei na inaki e lako mai ki yalomu. E dua vei ira e rawa ni isau ni nomu masu. Ni da masu ena inaki dina ni yaloda kei na yalodina, ena sauma mai na Tamada Vakalomalagi me vaka na noda vakabauti Koya. E sega ni sauma mai me vakamamautaki walega kina na noda lomatarotaro.

Jean-Claude N., yabaki 16, Kasai-Central, Democratic Republic of the Congo

TARO E TARAVA

“E rawa vakacava meu kerei ira noqu itokani me ra kakua ni vosa vakacaca se vosa sabalia baleti ira na tani?”

Vakauta nomu isaunitaro ka, kevaka e gadrevi, e dua na itaba totoka ena 15 ni Me, 2017, ena liahona.lds.org (kiliki ena “Submit an Article”) se na imeli ki na liahona@ldschurch.org.

Yalovinaka me oka kina na veika oqo: (1) yacamu taucoko, (2) tikinisiga ni sucu, (3) tabanalevu se tabana, (4) iteki se tikina, (5) nomu ivola ni veivakadonui, ka, kevaka o se bera ni yabaki 18, na ivola ni veivakadonui mai vei rau na nomu itubutubu (e ciqomi na imeli) me tabaki nomu isaunitaro kei na itaba.

Ena rawa ni moici na isaunitaro e so me baleta na kena balavu se kena matata.

Andrei kei na Vosaca

Mai vei Julie C. Donaldson

Yavutaki ena italanoa dina

“Au na tovolea meu veivutuni, meu vinaka cake, meu dau masu” (Children’s Songbook, 98).

“O nanuma beka ni o uasivi cake mai vei ira kece tale baleta ni o sega ni dau vosaca,” e kaya o Nikolai ena gauna ni vakacagicagi.

“E sega ni dina oqori,” e kaya o Andrei.

“Ia a cava o sega ni rawa ni cavuta kina e dua na vosaca? E dua mada ga? O na sega ni rawa ni mate kina. Na tamata kecega e dau vosaca.”

Vakaribataba ga o Andrei.

“Au sega ga ni vinakata.”

E kila o Andrei ni cala na vosaca ka na vakavuna me lako tani na Yalo Tabu. E vinakata o Andrei me tiko vata kei koya na Yalo Tabu. Sa mani sega kina ni vosaca.

Se qai vou yani ki koronivuli o Andrei, o Nikolai duadua ga ena nona kalasi ono e vinakata me rau veitokani. Ia o Nikolai duadua ga e dau vakasosataki koya ena vosaca e veisiga kece. Ia ena veisiga yadua sa dau oca o Andrei ena vaka sega. E rerevaka o Andrei de na oti nona via

veitokani vata kei koya o Nikolai, oti sa na qai galili dina.

“Tukuna mada ga e dua na vosaca,” e kaya o Nikolai ni suka na vuli. “Oti au sa na sega tale ni vakasosataki iko.”

Sa oca o Andrei na vakasosataki tiko ka mani vosaca—e dua e sega soti ni ca sara.

A deguvalu o Nikolai.

“Vinaka, oqo o sa dua vei keimami.”

Ni oti oya, era sa vosatalega vei Andrei na itokani tale eso nei Nikolai. Era vakasigalevu vata kei koya ka qito veicaqe vata kei koya ena vakacagicagi. Ia na tiko ena ilawalawa itokani nei Nikolai e vaka na lako yani ki na tobunuku

yavala. Na levu ga ni nona tiko vata kei ira o Andrei, na levu ni nona vosca ka ivalavala vakataki ira. Ka ra dau vosaca kece. Vakalevu sara. Era dau dredre ka veirulaki. Era tukuna na veika ca baleta nodra qasenivuli. Era dau cudru ka ivalavala kaukauwa vakalevu. Vakamalua sa tekivu dau cudrucudru mai o Andrei ka levu nona iulubale ni vosaca.

Ena dua na bogi ni rau yali tu o Ta kei Na, rau qai veiba o Andrei kei ganena qase o Katya baleta na iyaloyalo me saravi. Ni bera ni vakasamataka o Andrei sa rika mai gusuna e dua na vosaca,

A kurabui vakalevu o Katya. “Au na tukuna vei Na.”

A cici o Andrei ki na nona rumu ka sogota mai vakaukauwa. Na cava beka e leqa vei ira kecega na tamata? Na cava beka era vakacudrui koya tiko kina e veigauna? Ni rau lesu mai nona itubutubu, a vakalaqa vakalailai o Andrei na nona katuba ka rogoci Katya ni kaya, “Na, a vosacataki au o Andrei.”

“Na Cava?” E kurabui na domoi Na. “E sega ni rawa vakadua ni vosaca o Andrei.”

A sogota na katuba o Andrei ka davoraki koya yani ena nona idavodavo. E vakasamataka na nona sa dua-tani mai ena gauna sa tekivu dau vosaca kina. Sa dua na gauna balavu mai na gauna a tekivu vakila kina na Yalo Tabu.

A tekiduru ena yasa ni nona idavodavo o Andrei ka masu. “Tamaqu mai Lomalagi lomani, ni vosoti au, au sa rui dau ivalavala kaukauwa ka cudrucudru. Ni vosoti au niu sa tekivu vosaca. Au na vinaka cake.”

Ni masu o Andrei, a vakila na raragi ni yalona. Qai vakadua mai na gauna e tekivu vosaca kina me vakila na marau. E kila ni lomani koya na Kalou, ka rawa ni vakila na Yalo Tabu. A vakila ni vosoti ka kila ni rawa ni veisau ka yaco me vinaka cake.

Ni oti nona masu, a tukuna vei Na na ka dina ka kere veivosoti vei Katya. A vinaka cake na yalo Andrei ni oti oya. E vinaka na yalo ni da veivutuni.

Ena siga ka tarava mai koronivuli, a sega ni vakasigalevu vata kei na ilawalawa nei Nikolai o Andrei. Ia a dabe vata kei ira eso na gone e sega ni kila. Ena taura toka na gauna, ia e kila o Andrei ni na kunea eso na itokani era gone vinaka dau mamarau ka sega ni dau vosaca. Me vakataki koya. ■

E vakaitikotiko mai Utah, Amerika, o koya e vola.

BOLEBOLE NI DND

“Au na cavuta ena vakarokoro na yacadrau na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito. Au na sega ni vosaca se cavuta na vosa sabalia” (Noqu iVakatagedegede Vakosipeli).

Ena dua na yasa ni pepa, vola se droinitaka kina na veika o dau vakila ena vosa vinaka. Ena yasana kadua, vola se droinitaka na veika o dau vakila ni o vosaca.

Wilika na Tiko Voli mai na Lekutu 19:12. Na cava e bibi kina me cavuti na yacadrau na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito ena vakarokoro?

Taroga e dua na itubutubu se dua na iliului na vuna me da vakayagataka kina na vosa vinaka kei na sala sa vakalougatataki rau kina.

Au bolele au meu . . .

Mai vei Elder
David A. Bednar

Ena Kuoramu
ni iApositolo Le
Tinikarua

Meu na vukea vakacava noqu matavuvale me kaukauwa?

Kaya vei iratou na lewe ni nomu matavuvale ni ko lomani iratou ka vakaraitaka ena nomo itovo.

Waseya na nomu vakadinadina ena veika o kila ni dina ka vakadinadinataka ni sa ka vakayalo. Ka waseya na nomuni vakadinadina vei ira na tamata iko lomana dina.

Mo uqeti mo tomani iratou na leweni nomu matavuvale ena masu kei na kena vulici na ivolanikalou. Ka vakaitavi voli ena lotu vakamatavuvale ka vakabulabulataka.

Mo yalodinataka ka vulica, bulataka ka lomana na itukutuku dina nei Jisu Karisito.

Sisita Joy D. Jones

Peresitedi
Raraba ni Lalai

Vakavakarau ki na VALETABU e Veisiga

Niu se qai yabaki ciwa, a dua na noqu qasenivuli vakasakiti ena Lalai ka yacana o Sisita Kohler. Au mamadua, ka ivakarau malua o koya kau taleitaka kina na tiko vata kei koya. Ena dua na siga a solia vei keimami e yadua na tiki ni pepa. Keimami vola na veika keimami via cakava ni keimami sa qase mai. Au vola vakaoqo: “Lako ki na vuli torocake ka vakamau ena valetabu.” Au vakabira na noqu pepa ena katuba ni noqu drowa. Ena bogi, dau cilabasikata mai noqu katubaleka na rarama ni cina ni gaunisala. Au raica cake noqu tikinipepa. E dau vakananuma vei au niu vinakata meu lako ki na valetabu.

Ena gauna oya, e 12 walega na valetabu e vuravura. Au vinakata meu lako vei ira yadua.

Ena veigauna rau dau tuva kina o tinaqu kei tamaqu e dua na vakacagicagi, erau dau kauta na neitou matavuvale ki na valetabu. Keitou a vakaitikotiko mai Oregon, Amerika. Na valetabu voleka duadua e rauta ni 600 maile (965 km) na kena yawa mai Cardston, Alberta, Canada. E sega ni dua na ivakabatabata ena neitou motoka. Keitou dabe ena idabedabe e muri kei taciqu kei na ganequ. Keitou na vakaliliga ena katubaleka ni motoka e dua na isulu suasua. Keitou dau qai biuta e domoi keitou me ivakabatabata.

Sa dua na ka marautaki ni keitou sa raica na valetabu. Au sega soti ni dau kila vinaka na veika e dau yaco kina, ia erau dau marau na noqu itubutubu ni rau sa curu mai tuba. Au kila ni sa rui bibi na valetabu. Au kila ni nona vale na Turaga. (Ena itaba, au vaka siqeleti vulavula tiko.)

Niu sa yabaki 12 oti, au dau caka papitaiso ni valetabu ena vica vata na valetabu. Ena gauna au sota kina kei koya me na watiq e muri, au qai kila ni dau taleitaka talega na valetabu o koya! Keirau a vakamau ena Valetabu e Manti Utah.

E rawa ni o vakarau ki na valetabu e veisiga. Lako ki na valetabu ena gauna e rawa kina. Tara na kena lalaga. Na makubuqu tagane o Jarret e yabaki 11, erau dau tuvakawa vata kei tamana e vei-Sigatabu ka rau sa kunea rawa e vuqa na yaca ni tubuna. Ni sa yabaki 12, e rawa ni veivuke ena caka papitaiso ena valetabu me baleti ira na tubuna oqo!

Ni o tiko ena valetabu, e rawa ni o lako ena vanua a lakova o Jisu. Oqo na Nona vale. Au nuitaka ni o na masu e veisiga me vukei iko na Tamada Vakalomalagi mo vakarau mo curu ki na valetabu ka vakila na Nona loloma. ■

E Ramase o Star

Mai vei Jane McBride

Yavutaki ena italanoa dina

“*Sa ka totoka na tiko oqo kei kemuni na Lalai*” (Nodra Sere na Lalai, 254).

A vakadreta o Star na nona isulu. E ka vou tikoga me daramaki e dua na vinivo ki lotu. Ena nona lotu makawa era dau dara tarau-sese balavu se lekaleka na goneyalewa ena Siga Tabu. Ia e sega ena nona lotu vou. O koya kei tinana rau se qai papitaiso walega ki na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

E cegulevu o Star ni raici koya ena iloilo. A maqusa sara me gole ki lotu ena imatai ni gauna ni sa lewenilotu vakaivolataki, ia a rere tale tikoga. E liu, a dau toka vata ga kei Na ena gauna taucoko ni lotu. Ia ena gauna oqo sa lako tiko o koya ki na Lalai.

A sauriva o Star ena kena iyaloyalo. Vakacava ke sega ni okati e loma? Vakacava kera sega ni vinakati koya na vo ni gone?

“Star? O sa vakarau?” A kaci o Na.

Sa siro sobu ena ikabakaba o Star. “Au rairai vinaka beka?” a taroga.

A dredre o Na. “E totoka na kemu irairai.”

A vakavuki mata o Star. “E dodonu mo kaya o ya. O iko o noqu na.”

“O dina. E *dodonu* meu na kaya o ya. Baleta ni dina.”

A dredre vakalailai o Star. Sa dau ivakarau nei Na me vakamarau-taki au. Ia se vakarise-yalo tikoga na lomana. Vakacava ke sega ni dua na gone e via vosa vua? E vakaitokani tu o koya mai koronivuli, ia

era sega ni lewe ni nona lotu vou. E diva me dua mada ga na nona itokani me rau gole vata ki lotu.

“Au sa qai nanuma rawa e dua na ka meu cakava,” a kaya vei Na.

A kaba cake tale ka laki tekiduru e yasani nona loga. “Tamaqu Vakalomalagi, yalovinaka ni vukea meu vakaitokani. Au vakabauta ni veika rau vakavulica na daukalotu e ka dina, ia au rere.”

A tekiduru tikoga o Star ka vakarorogo. Ni oti vakalailai a vakila e dua na yalo kamica, ka veivakacegui, ka sa sega tale ni rere vakalevu.

Ena lotu a dabe tikiva toka o Star kei Na e dua na matavuvale ni tolu na goneyalewa lalai. A vakatakilaitaki

iratou mai na itubutubu ka teki-
vu veivosaki kei Na ni bera ni
tekivu na soqoni. A vukei iratou
na goneyalewa lalai o Star me
rokataki e dua na iyaloalo
kei Jisu.

Sa gole sara mai vei iratou o
Bisopi Andrews. “Sisita Cunn-
ingham! Star? Totoka ni drau
yaco mai nikua.” A matadre-
dredre vei rau yadua ka lululu.
Sa guilecava o Star na nodra
yalovinaka na tamata kece
ena lotu. Sa na rairai dua dina
beka na nona itokani.

Ni oti na sakaramede a gole sara o Star ki na Lalai.
Ena rere a vakaraici ira na vo ni gone ni sa dabe sobu.
Era a veivosaki tiko vakai ira ka sega ni vaka mera raici
koya. A lutu na icegu i Star. Sa na tu ga vakataki koya.

A curu sara mai na rumu e dua na goneyalewa lailai
rau yabaki vata. “A rere talega o koya,” a vakasamataka
o Star. “Meu na laki vosa vua.”

A cegu levu o Star, ka gole yani vei goneyalewa lailai.
“Bula, na yacaqu o Star. Au ka vou eke. O via dabe vata
kei au?” Sa vakatabuicegu tu o Star. Ena vinakata beka o
goneyalewa lailai me nona itokani?

A dredre ga vakalekaleka o goneyalewa lailai. “O au
o Sarah. Au ka vou talega. Se qai toki ga mai ke noqu
matavuvale mai Ontario.”

“Au se qai papitaiso ga kei tinaqu ena macawa rua
sa oti,” a kaya o Star. “Au sega ni kila vinaka na cava
meu cakava.”

Sa matadredredre sara
vakalevu o Sarah. “Daru na
qai raica mada.”

Rau sa dabe sara ena kalasi
o Star kei Sarah. So na gauna
e dau coba yani na matai Star
vei Sarah ka dredre. A dredre
lesu mai o Sarah. E yalo vaka-
cegu o Star ka marau. Sa kila
sara ni sa sauma mai na nona
masu na Tamada Vakaloma-
lagi ka vukea me kunea e
dua na itokani.

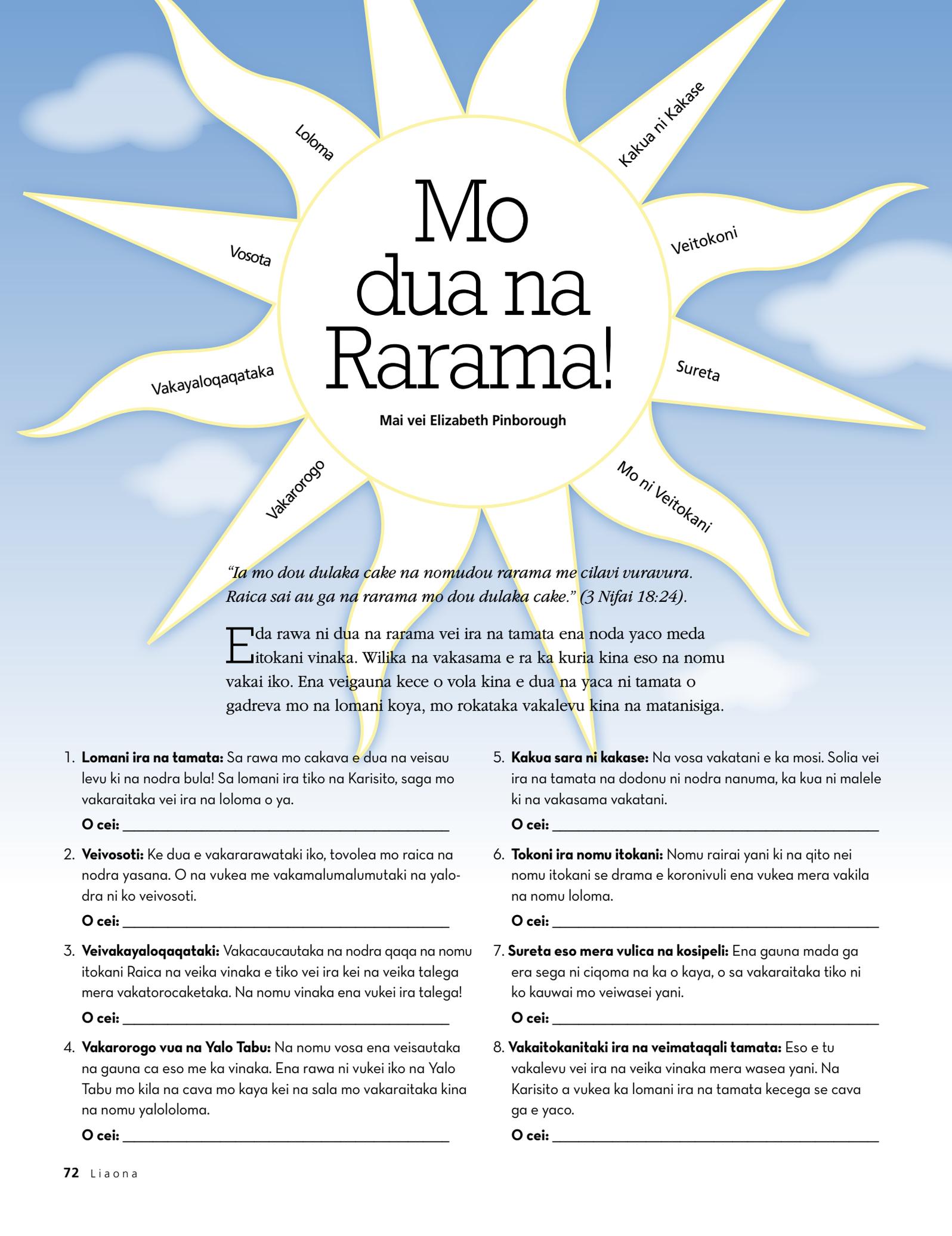
Ena kalasi sa kerea sara
o qasenivuli me rau vakataki-
laitaki rau o Star kei Sarah.

Sa tucake sara o Star. “Na yacaqu o Star Cunningham.
Au se qai papitaiso ga kei tinaqu ena macawa rua sa
oti. A cegu vakalailai, ka matadredredre sara ni sa rai
yani vei nona itokani vou. “Ka noqu itokani oqo o
Sarah.” ■

O dauvolaivola e vakaitikotiko e Colorado, Amerika.

MO VAKASAMATAKA MADA

O na kidavaka vakacava e dua e ka vou mai
ki na lotu?

Mo dua na Rarama!

Mai vei Elizabeth Pinborough

“Ia mo dou dulaka cake na nomudou rarama me cilavi vuravura. Raica sai au ga na rarama mo dou dulaka cake.” (3 Nifai 18:24).

E da rawa ni dua na rarama vei ira na tamata ena noda yaco meda itokani vinaka. Wilika na vakasama e ra ka kuria kina eso na nomu vakai iko. Ena veigauna kece o vola kina e dua na yaca ni tamata o gadreva mo na lomani koya, mo rokataka vakalevu kina na matanisiga.

- Lomani ira na tamata:** Sa rawa mo cakava e dua na veisau levu ki na nodra bula! Sa lomani ira tiko na Karisito, saga mo vakaraitaka vei ira na loloma o ya.
O cei: _____
- Veivosoti:** Ke dua e vakararawataki iko, tovolea mo raica na nodra yasana. O na vukea me vakamalumalumutaki na yalodra ni ko veivosoti.
O cei: _____
- Veivakayaloqaqataki:** Vakacaucataka na nodra qaqa na nomu itokani Raica na veika vinaka e tiko vei ira kei na veika talega mera vakatorocaketaka. Na nomu vinaka ena vukei ira talega!
O cei: _____
- Vakarorogo vua na Yalo Tabu:** Na nomu vosa ena veisautaka na gauna ca eso me ka vinaka. Ena rawa ni vukei iko na Yalo Tabu mo kila na cava mo kaya kei na sala mo vakaraitaka kina na nomu yalololoma.
O cei: _____
- Kakua sara ni kakase:** Na vosa vakatani e ka mosi. Solia vei ira na tamata na dodonu ni nodra nanuma, ka kua ni malele ki na vakasama vakatani.
O cei: _____
- Tokoni ira nomu itokani:** Nomu rairai yani ki na qito nei nomu itokani se drama e koronivuli ena vukea mera vakila na nomu loloma.
O cei: _____
- Sureta eso mera vulica na kosipeli:** Ena gauna mada ga era sega ni ciqoma na ka o kaya, o sa vakaraitaka tiko ni ko kauwai mo veiwasei yani.
O cei: _____
- Vakaitokanitaki ira na veimataqali tamata:** Eso e tu vakalevu vei ira na veika vinaka mera wasea yani. Na Karisito a vukea ka lomani ira na tamata kecega se cava ga e yaco.
O cei: _____

Vakatetei ni Kosipeli

Vakayagataka oqo me wasei kina na italanoa ni itukutuku makawa ni Lotu!

Samuel Smith

Hyrum Smith

Parley P. Pratt

Ni sa tauyavutaki oti na Lotu, sa vinakata na Tamada Vakalomalagi mera rogoca na kosipeli na tamata kecega. Na izevu ni daukaulotu o Samuel na taci Josefa Simici. O Hyrum, na tuakai Josefa, a vakavulica talega na kosipeli vei ira eso. Dua na siga e dua na tamata na yacana o Parley P. Pratt a kaya vei Hyrum ni a wilika na iVola i Momani ena siga taucoko. A vakavulici koya tale vakalevu o Hyrum ena veika ni Lotu, ka papitaiso sara. A qai laki kaulotu o Parley! A mani yaco me dua na iliuliu qaqa ni Lotu.

Raica e vuqa tale na dauniivolaniakalou ena itukutuku makawa ni Lotu ena liahona.lds.org.

Vakananumi Jisu

Mai vei Lindsay Tanner

Yavutaki ena italanoa dina

Amarau vakalevu sara o Mia. Ni oya na imatai ni gauna me laki lotu. Rau a tukuna na daukaulotu ki na nona mata-vuvale na veika me baleta na lotu oqo. Sa lomadratou me ratou gole mai.

Sa veiraiyaki sara o Mia. A raica sara e dua na isulu vulavula ena teveli. E dua na ka a tiko e rukuna.

“Na cava e tiko e ruku ni sulu o ya?” A taroga o Mia e dua vei rau na daukaulotu.

A dredre sara o Sister Hanson. “Na sakaramede.”

Sakaramede. O ya e dua na vosa cece-re. A rogoca o Mia ni rau tukuna tiko na

daukaulotu na ka oqo vei Ta kei Na. Ia a sega ni vakadeitaka na cava o ya.

Era sa qai lagasere kece. E rua na tagane sa qai cega na isulu vulavula. A tiko e rukuna e vica na tere madrai! Sa raici rau o Mia ni rau sa dovia vakalalai na madrai.

Ni oti na sere sa qai masu e dua na tagane. Ratou sa qai vota yani na vo ni tagane na madrai kivei ira kece na tamata.

“Na madrai e vukea meda vakana-
numa kina na yago i Jisu,” a kaya lo
o Sister García.

A taura o Mia e dua na tiki ni madrai. A raitayalotaki Jisu ni tucake tu e matana.

Oti o ya a dua tale na masu. Era a veisoliyaka yani na tagane na tere ni bilo wai lalai.

“Na madrai e vukea meda vakana-
numa kina na yago i Jisu,” a kaya lo o
Sister García. “A mate ena vukuda baleta
ni lomani keda.”

A taura o Mia e dua na bilo wai.
A vakasamataka na levu ni nona
lomani koya o Jisu. A vakila ni vaka me

mokoti koya vakavinaka sara o Koya.

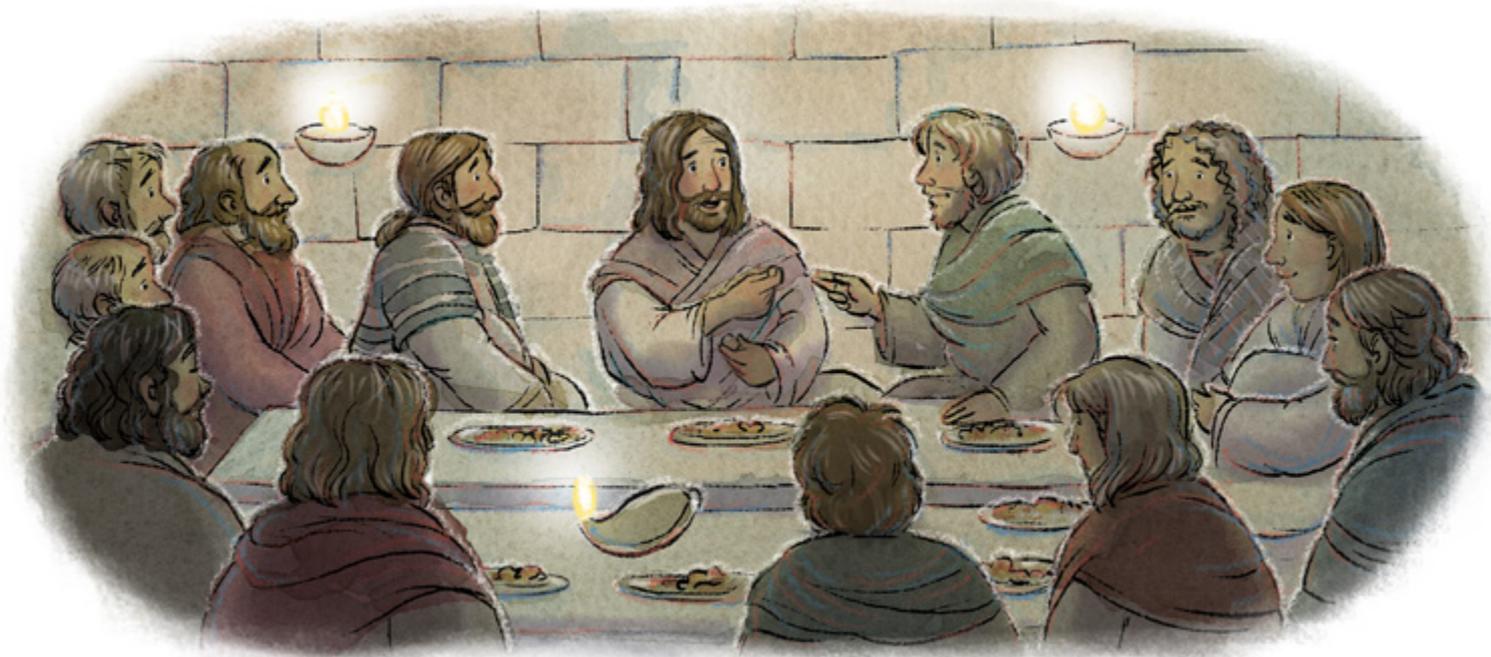
E muri a qai solia o Sisita Hanson
vei Mia e dua na iyaloalo lailai i
Jisu. “Eda kania na madrai ka gunuva
na wai meda vakananumi Jisu kina ka
yalataka meda muri Koya.” A dredre
o koya. “Na cava o nanuma baleta na
sakaramede?”

A raica sara o Mia na iyaloalo i
Jisu. E nanuma lesu na yalo vinaka a
vakila vei koya. A dredre sara. “A toto-
ka vakaidina! Au taleitaki Jisu.” ■

O dauvolaivola e vakaitikotiko e Kalifonia, Amerika.

E Solia Vei Keda o Jisu na Sakaramede

Mai vei Kim Webb Reid

Sa kila tu o Jisu ni sa voleka ni oti na Nona gauna e vuravura. A soqoni ira vata mai na Nona tisaipeli ki na iOtioti ni Kana Vata. A solia vei ira na sakaramede ka kerea mera daunanumi Koya tikoga.

A qai gole ko Jisu ki na dua na were me laki masu. A vakararawataki ena vuku ni ivalavala ca kei na rarawa ni bula ni tamata yadua. A qai mate e kauveilatai ka bulu ena dua na ibulubulu.

Ena mataka ni Sigatabu ni mate oti o Jisu, era a gole yani e vica na marama ki na ibulubulu. Sa vaqiqici laivi tu na vatu ena katuba, ka sa lala tu na ibulubulu. Sa evei o Jisu?

Sa bula tale o Koya! A qai raici Jisu o Meri Makitala. A rairai vei iratou na Nona tisaipeli me ratou vakarau laki vakavulica na kosipeli ni oti Nona sa lako cake ki lomalagi.

Niu sa kania na sakaramede, au na daunanumi Jisu. Au na nanuma tiko ni a mai bula ka mate o Koya ka tucaketale ena vukuqu ka rawa meu bula tale! ■

Lili ni Siganimata

Ena rawa ni vakavotuya vei keda na lili vulavula totoka ni Siganimata na siga totoka a tucaketale kina o Jisu. E vunitaki tiko ena iyaloalo oqo e lima na lili vulavula. Na gauna yadua o kunea kina e dua, cavuta e dua na ka o sa vulica baleti Jisu.

**Mai vei Elder
Bruce R. McConkie
(1915–1985)**

Ena Kuoramū
ni iApositolo
Le Tinikarua

NA KAUKAUWA NI KALOU

Na vakabauta na kaukauwa kei na kaukauwa sai koya na matabete.

E Kalou na Kalou baleta ni sai koya na waqawaqa ni vakabauta kecega kei na kaukauwa kecega kei na matabete kecega. Na bula e bulataka e vakatokai na bula tawamudu.

Na iyalayala eda na yacova ena noda vakataki Koya na iyalayala eda rawata kina na Nona vakabauta, rawata Nona kaukauwa, kei na noda cakacakataka Nona matabete. Ia ni da sa yaco me vakataki Koya ena kena vakasama dina taucoko, eda na qai rawata talega na bula tawamudu.

Na vakabauta kei na matabete erau veitauriliga. Na vakabauta na kaukauwa kei na kaukauwa sai koya na matabete. Ni da sa rawata na matabete, eda qai ciqoma na matabete. Ia, mai na matabete, eda na tubu ena vakabauta me yacova, ni sa tu vei keda na kaukauwa kece, eda sa yaco me vaka na noda Turaga.

Na noda gauna eke ena bula oqo sa gauna vakawawa kei na vakatovolei. Sa noda galala ni da tiko eke me da vakavinakataka sara na noda vakabauta ka tubu ena kaukauwa vakabete. . . .

Na matabete tabu a vakayacora e levu cake na ka me vakavinakataka kina na tamata ena gauna i Inoke mai na veigauna kece tale. Dau kilai ena gauna oya me ivakarau i Inoke (raica V&V 76:57), sai koya na kaukauwa era

a vakamataliataki kina o koya kei ira na nona tamata. Era sa vakamataliataki baleta na nodra vakabauta kei na nodra cakacakataka na kaukauwa ni matabete.

E cakava vata kei Inoke na Turaga e dua na veiyalayalati tawamudu ni o ira kece era ciqoma na matabete ena tu vei ira na kaukauwa, ena vakabauta, me ra liutaka ka lewa na veika kece e vuravura, me vakadruka kina na mataivalu ni veivanua kecega, ka tu ena lagilagi ka vakacerecerei ena mata ni Turaga.

O Melikiseteki e dua e vakakina na nona vakabauta, “era sa ivalavala dodonu na nona tamata, ka rawati lomalagi, ka vakasagara na koro nei Inoke” (iVakadewa nei Josefa Simici, Ai Vakatekivu 14:34). . . .

Sa qai cava, na ivunau ni matabete? Eda na qai bula vakacava vakaitalai ni Turaga?

Na ivunau oqo sai koya ni Kalou na Tamada e dua na kabula lagilagi, vinaka sara ka vakacerecerei ka tu vua na kaukauwa kecega, na mana kecega, kei na lewa kecega, o koya e kila na ka kecega ka tawayalani na nona itovonibula kecega, ka bula ena isoqosoqo ni matavuvuale.

Sai koya ni tu vua na Tamada Tawamudu na ituvaki cecere oqo ni lagilagi kei na vinaka sara kei na mana baleta ni sa vinaka sara na Nona vakabauta ka sega ni yalani na Nona matabete.

Sai koya na matabete oqori na yaca ni kaukauwa ni Kalou, kevaka eda na yaco me vakataki Koya, sa dodonu me da ciqoma ka cakacakataka na Nona matabete se kaukauwa me vaka e cakacakataka o Koya. . . .

Sai koya ni tu vei keda na kaukauwa, ena vakabauta, me da liutaka ka lewa na ka kecega, vakayago ka vakayalo; me da cakamana ka vakataucokotaka na bula; me da tu ena iserau ni Kalou ka vakataki Koya ni da sa rawata na Nona vakabauta, Nona taucoko, kei na Nona kaukauwa, se ena dua tale na kena itukutukuni na taucoko ni Nona matabete.

Sai koya oqo, na ivunau ni matabete, e cecere cake mai na ka e sega ni dua na ka e cecere cake vua, ka sega talega ni dua na ka e cecere cake rawa vua. Sai koya oqo na kaukauwa eda rawa ni rawata mai na vakabauta kei na buladodonu . . .

E dina ni tu na kaukauwa ena matabete—e dua na kaukauwa eda segata me da rawata me da vakayagataka, na kaukauwa eda dau masuta vagumatua me tu vei keda kei ira na noda kawa me tawamudu. ■

Mai na dua na vosa ena soqoni raraba ni matabete ka kena ulutaga “Na iVunau ni Matabete,” Ensign, Me 1982, 32–34; vakadeitaki na matani-vola levu.

**ESO TANI TALE NA NOQU SIPI,
MAI VEI ELSPETH YOUNG**

A sikovi ira na Nona "eso tani tale na noqu sipi" na Turaga sa vakaturi cake tale (3 Nifai 15:21) e Amerika kei na veivanua tale eso. Ko ira na Nifai era "sa lako yani ka daramaka na ligadra ki na sarisarina ka tara na we ni ivako ena ligana kei na yavana a ra sa kitaka oqo ni ra sa lako yadudua yani me yacova ni ra sa lako taucoko era sa raica e matadra ka tara ena ligadra ka ra sa kila vakaidina ka vakadinadinataka ni sai koya dina oqo era a vola tu na parofita ni na lako mai" (3 Nifai 11:14–15).

E Tiko Talega ena iVola Oqo

ME BALETI IRA NA ITABAGONE QASECAKE

Kila na Nomu **Veivakalougatataki Vakapeteriaki**

Na veivakalougatataki vakapeteriaki e sega ni dau tukuna vei keda na veika kece sara ena yaco ena noda bula, ia e vakarautaka e dua na noda mape ni sala ka na rawa ni vukei keda me kauti keda yani ki na marau cecere sa vakarautaka na Tamada Vakalomalagi me baleti keda yadua.

t. 44

BALETI IRA NA ITABAGONE

t. 58

ERA SA RAICI **KOYA**

Era sa ivakadinadina ni Karisito sa tucake tale. Na ivakarau e rawa ni da tu kina me ivakadinadina nikua.

ME BALETI IRA NA GONE

Solia Vei Keda na Sakaramede ko Jisu

Keitou dau vakayagataka na sakaramede ena veimacawa. Era kila beka na luvemu na vuna?

t. 76

